

ADRIAN STAN

Dreptul de copyright:
Cartea downloadată de pe site-ul www.mateinfo.ro nu poate fi publicată pe un alt
site și nu poate fi folosită în
scopuri comerciale fără specificarea sursei și acordul autorului

**PROBLEME ALESE
DE
MATEMATICĂ
PENTRU CLASELE V-VIII**

Referenți științifici:

Prof. gr. I **Mânzală Iorgu** - inspector de matematică
Inspectoratul Școlar Județean Buzău

Prof. gr. I **Stanciu Neculai** – director Grupul Școlar Tehnic
„Sf. Mc. SAVA”, Berca

BREVIAR TEORETIC

DIVIZIBILITATE

Relația de divizibilitate: $a \dot{=} b$ (sau $b \mid a$)

$\Leftrightarrow \exists c \in \mathbb{N}$ respectiv $\mathbb{Z}$ astfel încât $a=bc$.

(a se divide cu b) sau (a este divizibil cu b) sau (b divide pe a)

Proprietăți:

1. $a \mid a, \forall a \in \mathbb{Z}^*$

2. $1 \mid a, \forall a \in \mathbb{Z}$

3. $a \mid b, b \mid c \Rightarrow a \mid c, \forall a, b \in \mathbb{Z}^*$

4. $d \mid a, d \mid b \Rightarrow d \mid a+b$ sau $d \mid a-b$

5. $a \mid b, b \mid a \Rightarrow a=b, \forall a, b \in \mathbb{Z}^*$

6. $d \mid a \Rightarrow d \mid abc$

7. $a \mid d, b \mid d \Rightarrow ab \mid d$, dacă a și b sunt prime între ele.

Descompunerea în factori primi:

$$n = p_1^{a_1} \cdot p_2^{a_2} \cdot p_3^{a_3} \cdot \dots \cdot p_k^{a_k} \in \mathbb{N}$$

Numărul divizorilor lui $n \in \mathbb{N}$ este:

$$N = (a_1 + 1)(a_2 + 1) \dots (a_k + 1).$$

Numărul divizorilor lui $n \in \mathbb{Z}$ este: $N' = 2N$

Numere prime

Numim număr prim orice număr natural mai mare decât 1, care are numai divizori improprii-adică pe 1 și pe el însuși.

Criterii de divizibilitate:

Criteriul de divizibilitate cu 2

Un număr este divizibil cu 2 dacă ultima sa cifră este pară. Numerele care sunt divizibile cu 2 se numesc numere pare.

Criteriul de divizibilitate cu 5

Un număr este divizibil cu 5 dacă ultima sa cifră este 0 sau 5.

Criteriul de divizibilitate cu 4

Un număr este divizibil cu 4, dacă numărul format de ultimele sale 2 cifre este divizibil cu 4.

Criteriul de divizibilitate cu 8

Un număr este divizibil cu 8, atunci când numărul format de ultimele sale 3 cifre este divizibil cu 8.

Criteriul de divizibilitate cu 25

Un număr este divizibil cu 25, dacă numărul format de ultimele sale 2 cifre este divizibil cu 25, adică dacă ultimele sale 2 cifre sunt: 00; 25; 50; 75.

Criteriul de divizibilitate cu 125

Un număr este divizibil cu 125, dacă numărul format de ultimele sale 3 cifre este divizibil cu 125.

Criteriul de divizibilitate cu o putere a lui 10

Un număr este divizibil cu o putere a lui 10, dacă ultimele sale n cifre sunt zerouri.

Criteriul de divizibilitate cu 3

Un nr. este divizibil cu 3, dacă suma cifrelor sale este un număr divizibil cu 3.

Criteriul de divizibilitate cu 9

Un număr este divizibil cu 9, dacă suma cifrelor sale este divizibilă cu 9.

Criteriul de divizibilitate cu 6

Un număr este divizibil cu 6, dacă este divizibil cu 2 și cu 3.

Criteriul de divizibilitate cu 15

Un număr este divizibil cu 15, dacă este divizibil cu 5 și cu 3.

Criteriul de divizibilitate cu 11

Un număr este divizibil cu 11, dacă diferența dintre suma cifrelor situate pe locurile impare și suma cifrelor situate pe locurile pare este un număr divizibil cu 11.

Teorema împărțirii cu rest în $\mathbb{N}$.

Fie $a, b \in \mathbb{N} \Rightarrow \exists q, r \in \mathbb{N}, 0 \leq r < b$ a.î $a = b \cdot q + r, b \neq 0$

Cel mai mare divizor comun al numerelor a și b (c.m.m.d.c) sau (a,b) este cel mai mare număr la care se împart exact și a și b și este dat de produsul factorilor comuni, luați la puterea cea mai mică.

1) $(a;b)=d \Leftrightarrow a=dx, b=dy, (x;y)=1$

2) $(a;b)=d \Leftrightarrow d|a$ și $d|b$, oricare ar fi d' a.î. $d'|a$ și $d'|b \Rightarrow d'|d$

Cel mai mic multiplu comun al numerelor a și b (c.m.m.m.c) sau [a,b] este cel mai mic număr care se împarte exact și la a și la b și este dat de produsul factorilor comuni și necomuni luați la puterea cea mai mare.

1) $[a;b]=m \Leftrightarrow m=ax, m=by$

2) $[a;b]=m \Leftrightarrow a|m$ și $b|m$, oricare ar fi m' , a.i. $a|m'$ și $b|m' \Rightarrow m|m'$

Relația dintre c.m.m.m.c și c.m.m.d.c

$[a,b] \cdot (a,b) = a \cdot b$

Dacă p și q sunt prime atunci p^n și q^m sunt prime.

MULȚIMI. OPERAȚII CU MULȚIMI

$N = \{0, 1, 2, 3, \dots, n, \dots\}$

$N^* = N \setminus \{0\}$

$Z = \{\dots, -n, \dots, -3, -2, -1, 0, 1, 2, 3, \dots, n, \dots\}$

$Z^* = Z \setminus \{0\}$

$Q = \left\{ \frac{a}{b} \mid a, b \in Z, b \neq 0 \right\}$

$Q^* = Q \setminus \{0\}$

$R \setminus Q = \left\{ \sqrt{n} \mid n > 0 \text{ nu este patrat perfect} \right\}$

$R = Q \cup (R \setminus Q) = (-\infty, +\infty)$.

Fie **A** și **B** două mulțimi. Atunci:

$A \cup B = \left\{ x \mid x \in A \text{ sau } x \in B \right\}$. **Reuniunea mulțimilor.**

$A \cap B = \left\{ x \mid x \in A \text{ si } x \in B \right\}$. **Intersecția mulțimilor.**

$A \setminus B = \left\{ x \mid x \in A \text{ si } x \notin B \right\}$. **Diferența mulțimilor.**

$A \times B = \left\{ (x, y) \mid x \in A \text{ si } y \in B \right\}$. **Produsul cartezian.**

Definiție: Se numește cardinal al unei mulțimi finite, numărul de elemente pe care-l are aceasta.

Principiul includerii și excluderii:

$\text{card}(A \cup B) = \text{card}(A) + \text{card}(B) - \text{card}(A \cap B)$.

Definiție: Se numește submulțime al unei mulțimi A, orice mulțime formată cu elementele lui A.

Numărul tuturor submulțimilor unei mulțimi cu n elemente este 2^n .

FRACȚII

Fracție: Se numește fracție, o expresie de forma $\frac{a}{b}$, $b \neq 0$ unde a se numește numărător iar b se numește numitor.

Fracție subunitară: Frația $\frac{a}{b}$, $b \neq 0$ se numește fracție subunitară

dacă $a < b$ sau $\frac{a}{b} < 1$.

Fracție echiunitară: Frația $\frac{a}{b}$, $b \neq 0$ se numește fracție echiunitară

dacă $a = b$ sau $\frac{a}{b} = 1$.

fracție supraunitară: fracția $\frac{a}{b}, b \neq 0$ se numește fracție supraunitară dacă $a > b$ sau $\frac{a}{b} > 1$.

Fracții echivalente: Două fracții $\frac{a}{b}$ și $\frac{c}{d}$ se numesc echivalente și scriem $\frac{a}{b} = \frac{c}{d}$ dacă $a \cdot d = b \cdot c$.

A amplifica o fracție cu un număr natural, diferit de 0, înseamnă a înmulți atât numărătorul cât și numitorul, cu acel număr.

$$\frac{a}{b} = \frac{a \cdot m}{b \cdot m}, b \neq 0, m \neq 0.$$

A simplifica o fracție cu un număr natural, diferit de 0, înseamnă a împărți atât numărătorul, cât și numitorul la acel număr.

$$\frac{a}{b} = \frac{a : m}{b : m}, b \neq 0, m \neq 0.$$

Fracție ireductibilă: fracția $\frac{a}{b}, b \neq 0$ se numește ireductibilă, dacă nu se mai poate simplifica adică c.m.m.d.c(a,b)=1.

Compararea fracțiilor:

$$\frac{a}{b} > \frac{c}{b} \Leftrightarrow a > c \quad \frac{a}{b} > \frac{a}{c} \Leftrightarrow b < c \quad \frac{a}{b} > \frac{c}{d} \Leftrightarrow a \cdot d > b \cdot c$$

Număr rațional :

Se numește număr rațional , numărul reprezentat prin fracția $\frac{a}{b}$ și toate fracțiile echivalente cu aceasta.;

Operații cu numere fracționare: Pentru a aduna sau scădea numere fracționare reprezentate prin numitori diferiți se aduc fracțiile la

aceiași numitor prin amplificarea fiecărei fracții cu câtul dintre c.m.m.m.c al numitorilor și numitorul fracției respective.

$$\frac{a}{b} + \frac{c}{b} = \frac{a+c}{b}; \quad \frac{a}{b} \cdot \frac{c}{d} = \frac{a \cdot c}{b \cdot d}; \quad \frac{a}{b} : \frac{c}{d} = \frac{a}{b} \cdot \frac{d}{c};$$

$$\left(\frac{a}{b}\right)^0 = 1; \quad \left(\frac{a}{b}\right)^m \cdot \left(\frac{a}{b}\right)^n = \left(\frac{a}{b}\right)^{m+n};$$

$$\left(\frac{a}{b}\right)^m : \left(\frac{a}{b}\right)^n = \left(\frac{a}{b}\right)^{m-n}; \quad \left[\left(\frac{a}{b}\right)^m\right]^n = \left(\frac{a}{b}\right)^{m \cdot n}; \quad \left(\frac{a}{b}\right)^{-1} = \frac{b}{a}$$

Introducerea unui întreg în fracție: $a \frac{b}{c} = \frac{a \cdot c + b}{c}$;

Fracții zecimale:

- Frații zecimale: finite: $\{0,5;1,45;2,5;0,12345;.....\}$

Transformarea fracțiilor zecimale în fracții ordinare:

$$\overline{a,b} = \frac{\overline{ab}}{10}; \quad \overline{a,bc} = \frac{\overline{abc}}{100};$$

- fracții zecimale -periodice: $\{1,(3);21,3(5);2,3(4).....\}$

Transformarea fracțiilor zecimale periodice în fracții ordinare:

$$\overline{a,(b)} = \frac{\overline{ab} - a}{9}; \quad \overline{a,(bc)} = \frac{\overline{abc} - a}{99};$$

$$\overline{a,b(c)} = \frac{\overline{abc} - \overline{ab}}{90}; \quad \overline{a,b(cd)} = \frac{\overline{abcd} - \overline{ab}}{990};$$

Scierea în baza zece:

$\overline{abcd} = a \cdot 10^3 + b \cdot 10^2 + c \cdot 10 + d$ a-cifra miilor; b-cifra sutelor; c-cifra zecilor; d-cifra unităților;

$$\overline{a,efg} = a \cdot 10 + e \cdot 10^{-1} + f \cdot 10^{-2} + g \cdot 10^{-3} =$$

$$= a \cdot 10 + e \cdot 0.1 + f \cdot 0.01 + g \cdot 0.001$$

a-cifra unităților, e-cifra zecimilor; f-cifra sutimilor; g-cifra miimilor.

Aflarea unei fracții dintr-un număr :

$$\frac{a}{b} \text{ din } x = \frac{a}{b} \cdot x; \quad \frac{a}{b} \text{ din } \frac{c}{d} = \frac{a}{b} \cdot \frac{c}{d} = \frac{a \cdot c}{b \cdot d};$$

Procente: Un raport în care numitorul este 100, se numește raport procentual și se notează de forma

$$\frac{p}{100} = p\%; \quad (\text{sau } p \cdot \frac{1}{100}) \quad p\% \text{ din } x = \frac{p}{100} \cdot x; \quad p\% \text{ din } \frac{a}{b} = \frac{p}{100} \cdot \frac{a}{b} \quad \text{sau } p \cdot \frac{1}{100} \cdot \frac{a}{b}$$

Operații cu fracții zecimale:

La adunarea sau scăderea fracțiilor zecimale finite, numerele trebuie așezate astfel încât virgula să fie sub virgulă.

La înmulțirea cu 10, 100, 1000 a unei fracții zecimale finite se deplasează virgula spre dreapta cu 1,2,3 cifre.

La împărțirea cu 10,100,1000, a unei fracții zecimale finite se deplasează virgula spre stânga cu 1,2,3 cifre.

La înmulțirea fracțiilor zecimale finite, efectuăm înmulțirea obișnuită după care punem virgula de la dreapta spre stânga după un număr de zecimale egal cu numărul de cifre zecimale ale celor două numere;

La împărțirea fracțiilor zecimale finite se vor înmulți ambele numere cu puteri ale lui 10 astfel încât să împărțim numere fără virgulă.

Ultima cifră a unui număr

$$U(\overline{abc^n}) = U(c^n)$$

$U(c^n)$	$n=4k+1$	$n=4k+2$	$n=4k+3$	$n=4k$
1^n	1	1	1	1
2^n	2	4	8	6
3^n	3	9	7	1
4^n	4	6	4	6
5^n	5	5	5	5
6^n	6	6	6	6
7^n	7	9	3	1
8^n	8	4	2	6
9^n	9	1	9	1

Proporții: Egalitatea a două rapoarte se numește proporție:

Proprietatea fundamentală a proporțiilor: $\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \Leftrightarrow a \cdot d = b \cdot c$

Proporții derivate:

$$\frac{a}{b} = \frac{c}{d} \quad \frac{a}{c} = \frac{b}{d} \quad \frac{a}{b \pm a} = \frac{b}{d \pm b}, \quad \frac{a \pm b}{b} = \frac{c \pm d}{d}$$

$$\frac{a^2}{b^2} = \frac{c^2}{d^2} \quad \frac{a}{b : m} = \frac{c}{d : m} \quad \frac{a}{b} = \frac{a+c}{b+c}$$

$$\frac{a \cdot m}{b} = \frac{c \cdot m}{d} \quad \frac{a}{b : m} = \frac{c}{d : m} \quad \frac{a}{b} = \frac{a+c}{b+c}$$

$$\frac{a \cdot m}{b} = \frac{c \cdot m}{d} \quad \frac{a}{b} = \frac{c-a}{d-b} \quad \frac{a}{b : m} = \frac{c}{d : m}$$

Sir de rapoarte egale:

Mărimile $(a_1, a_2, a_3, \dots, a_n)$ și $(b_1, b_2, \dots, b_n)$ sunt direct proporționale

$$\Leftrightarrow \frac{a_1}{b_1} = \frac{a_2}{b_2} = \dots = \frac{a_n}{b_n}$$

Mărimile $(a_1, a_2, a_3, \dots, a_n)$ și $(b_1, b_2, \dots, b_n)$ sunt invers proporționale $\Leftrightarrow a_1 \cdot b_1 = a_2 \cdot b_2 = \dots = a_n \cdot b_n$

Probabilități

Probabilitatea realizării unui eveniment este dat de raportul dintre numărul cazurilor favorabile realizării evenimentului și numărul cazurilor egal posibile.

Modulul numerelor reale Proprietăți:

$$|a| \stackrel{\text{def}}{=} \begin{cases} a, & a > 0 \\ 0, & a = 0 \\ -a, & a < 0 \end{cases}$$

1. $|a| \geq 0, \quad \forall a \in R;$

2. $|a| = 0, \quad \Leftrightarrow a = 0;$

3. $|a| = |-a|, \quad \forall a \in R;$

4. $|a| = |b|, \quad \Leftrightarrow a = \pm b;$

5. $|a \cdot b| = |a| \cdot |b|;$

6. $\left| \frac{a}{b} \right| = \frac{|a|}{|b|}; \quad b \neq 0$

7. $|x^n| = |x|^n, \quad \forall x \in R, \quad n \in N$

8. $|a \pm b| \leq |a| + |b|, \quad a, b \in R$

9. $||a| - |b|| \leq |a \pm b| \leq |a| + |b|; \quad a, b \in R$

$$10. |x| = a, \Rightarrow x = \pm a, \quad a > 0;$$

$$11. |x| \leq a, \Leftrightarrow x \in [-a, a], \quad a > 0;$$

$$12. \max(a, b) = \frac{a + b + |a - b|}{2}, \quad \forall a, b \in \mathbb{R};$$

$$\min(a, b) = \frac{a + b - |a - b|}{2}$$

$$13. |x| \geq a, \Leftrightarrow x \in [-\infty, -a] \cup [a, +\infty], \quad a > 0;$$

$$14. |a_1 \pm a_2 \pm \dots \pm a_n| \leq |a_1| + \dots + |a_n|, \text{ in } \mathbb{R}.$$

Puteri cu exponent întreg

Fie $a \in \mathbb{R}, n \in \mathbb{Z}$

$$a^n \underline{\underline{\text{def}}} \underbrace{a \cdot a \cdot a \cdot \dots \cdot a}_{n \text{ factori}}$$

Fie $a, b \in \mathbb{R}, a, b \neq 0, m, n \in \mathbb{Z}^*$

$$1. a^0 = 1; a^1 = a; 0^n = 0; \quad 5. (a^m)^n = a^{m \cdot n}$$

$$2. a^{m+n} = a^m \cdot a^n \quad 6. a^{-n} = \frac{1}{a^n}$$

$$3. (a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n \quad 7. \left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}$$

$$4. \frac{a^m}{a^n} = a^{m-n}; \quad 8. a^m = a^n \Leftrightarrow m = n.$$

$$9. (-1)^n = \begin{cases} 1, n \text{ par} \\ -1, n \text{ impar} \end{cases} \quad 10. \left(\frac{a}{b}\right)^{-n} = \left(\frac{b}{a}\right)^n$$

Proprietățile radicalilor

Fie $a, b \in \mathbb{R}_+$

1. $\sqrt{a^2} = |a| \geq 0$,

2. $\sqrt{a \cdot b} = \sqrt{a} \cdot \sqrt{b}$

3. $\frac{\sqrt{a}}{\sqrt{b}} = \sqrt{\frac{a}{b}}$, $b \neq 0$

4. $\sqrt{a^n} = (\sqrt{a})^n = a^{\frac{n}{2}}$

5. $\sqrt{a \pm \sqrt{b}} = \sqrt{\frac{a + \sqrt{a^2 - b}}{2}} \pm \sqrt{\frac{a - \sqrt{a^2 - b}}{2}}$

unde $a^2 - b = k^2$. (formula radicalilor dubli)

6. Dacă $\sqrt{a} \in \mathbb{N} \Rightarrow a = k^2$

7. $a\sqrt{b} = \sqrt{a^2 b}$

8. $\sqrt{a^2 b} = |a|\sqrt{b}$

9. $x\sqrt{a} \cdot y\sqrt{b} = xy\sqrt{ab}$

10. $x\sqrt{a} \pm y\sqrt{a} = (x \pm y)\sqrt{a}$

11. $\frac{x\sqrt{a}}{y\sqrt{b}} = \frac{x}{y} \sqrt{\frac{a}{b}}$, $y, b \neq 0$

12. $(x\sqrt{a})^n = x^n \sqrt{a^n}$

13. Fie $\sqrt{a} \in \mathbb{R} \setminus \mathbb{Q}$. Atunci $\sqrt{a} = \frac{m}{n} \in \mathbb{Q} \Leftrightarrow m = n = 0$

14. Dacă $m, n \in \mathbb{Q}$ și a nu e pătrat perfect și

$$m + n\sqrt{a} = 0 \Rightarrow m = n = 0$$

15. Dacă $a, b \in \mathbb{N}$ și $\sqrt{a} + \sqrt{b} \in \mathbb{Q} \Rightarrow \sqrt{a} \in \mathbb{N}, \sqrt{b} \in \mathbb{N}$

16. Dacă a și b nu sunt pătrate perfecte $\Rightarrow \sqrt{a} + \sqrt{b} \notin \mathbb{Q}$

17. Dacă $a, b \in \mathcal{Q}_+^*$ și $\alpha, \beta \in \mathcal{Q}^*$ a.î.

$$\alpha\sqrt{a} + \beta\sqrt{b} \in \mathcal{Q}^* \Rightarrow \sqrt{a} \in \mathcal{Q}_+, \sqrt{b} \in \mathcal{Q}_+$$

18. Dacă $a, b \in \mathcal{Q}_+^*$ a.î. $\sqrt{b} \in R \setminus \mathcal{Q} \Rightarrow \sqrt{a} \pm \sqrt{b} \in R \setminus \mathcal{Q}$ și

$$a\sqrt{b} \in R \setminus \mathcal{Q}$$

19. Dacă $a \in \mathcal{Q}^*$ și $b \in R \setminus \mathcal{Q} \Rightarrow a + b \in R \setminus \mathcal{Q}$ și

$$a - b \in R \setminus \mathcal{Q}$$

Raționalizări

$$\frac{x}{\sqrt{a}} = \frac{x\sqrt{a}}{a}, \quad \frac{x}{a\sqrt{b}} = \frac{x\sqrt{b}}{ab}$$

$$\frac{x}{a + \sqrt{b}} = \frac{x(a - \sqrt{b})}{a^2 - b}, \quad \frac{x}{a - \sqrt{b}} = \frac{x(a + \sqrt{b})}{a^2 - b}$$

Medii

Media aritmetică $m_a = \frac{x + y}{2}$

Media geometrică $m_g = \sqrt{x \cdot y}$, $\forall x, y \in R^*_+$

Media ponderată $m_p = \frac{p \cdot x + q \cdot y}{p + q}$; $p, q \in N^*$ – ponderile

Media armonică $m_h = \frac{2}{\frac{1}{x} + \frac{1}{y}} = \frac{2xy}{x + y}$, $\forall x, y \in R^*$

ECUAȚII

$$a \cdot x + b = 0 \Rightarrow a \cdot x = -b \Rightarrow x = -\frac{b}{a}, a \neq 0.$$

$$x^2 = a \Rightarrow x = \pm\sqrt{a}, a \geq 0. ;$$

$$a \cdot x^2 + b \cdot x + c = 0 \Rightarrow x_{1,2} = \frac{-b \pm \sqrt{b^2 - 4ac}}{2a}$$

$$a \neq 0. \quad b^2 - 4ac \geq 0$$

$$|x| = a, \quad a \geq 0 \Rightarrow x = \pm a.$$

$$[x] = a \Rightarrow a \leq x < a + 1 \Leftrightarrow x \in [a, a + 1) .$$

16. PROCENTE

$$p \% \text{ din } N = \frac{P}{100} \cdot N$$

Raportul $\frac{P}{100}$ se numește raport procentual iar p se numește procent.

Aflarea unui număr când cunoaștem p% din el.

$$\frac{p}{100} \text{ din } x = a \Rightarrow x = a \cdot \frac{100}{p} .$$

Aflarea raportului procentual:

Cât la sută reprezintă numărul a din N ?

$$p \% \text{ din } N = a \Rightarrow p = \frac{a \cdot 100}{N} .$$

$$D = \frac{S \cdot p \cdot n}{100 \cdot 12} \dots \text{ Dobânda obținută prin depunerea la bancă a unei}$$

sume S de bani pe o perioadă de n luni cu procentul p al dobânzii anuale acordate de bancă .

CALCUL ALGEBRIC

Reguli de calcul în R

$$1. (a+b)^2 = a^2 + 2ab + b^2;$$

$$2. (a-b)^2 = a^2 - 2ab + b^2;$$

$$3. (a+b)(a-b) = a^2 - b^2;$$

$$4. (a+b+c)^2 = a^2 + b^2 + c^2 + 2ab + 2bc + 2ca$$

$$5*. (a+b)^3 = a^3 + 3a^2b + 3ab^2 + b^3;$$

$$6*. (a-b)^3 = a^3 - 3a^2b + 3ab^2 - b^3;$$

$$7*. a^3 - b^3 = (a-b)(a^2 + ab + b^2);$$

$$8*. a^3 + b^3 = (a+b)(a^2 - ab + b^2).$$

Descompuneri în factori

1. Metoda factorului comun

$$ab+ac-ad=a(b+c-d)$$

$$ax+ay+by+by=a(x+y)+b(x+y)=(x+y)(a+b)$$

2. Utilizarea formulelor de calcul prescurtat

$$a^2+2ab+b^2=(a+b)^2$$

$$a^2-2ab+b^2=(a-b)^2$$

$$a^2+b^2+c^2+2ab+2bc+2ac=(a+b+c)^2$$

$$a^2-b^2=(a-b)(a+b)$$

Rapoarte de numere reale reprezentate prin litere

$$\text{Amplificarea } \frac{a}{b} = \frac{a \cdot c}{b \cdot c}, \quad b, c \neq 0$$

$$\text{Simplificarea } \frac{a}{b} = \frac{a : c}{b : c}, \quad b, c \neq 0$$

Adunarea sau scăderea $\frac{a}{b} \pm \frac{c}{b} = \frac{a \pm c}{b}$, $b \neq 0$

Înmulțirea $\frac{a}{b} \cdot \frac{c}{d} = \frac{a \cdot c}{b \cdot d}$, $b, d \neq 0$

Împărțirea $\frac{a}{b} : \frac{c}{d} = \frac{a}{b} \cdot \frac{d}{c}$, $b, c, d \neq 0$

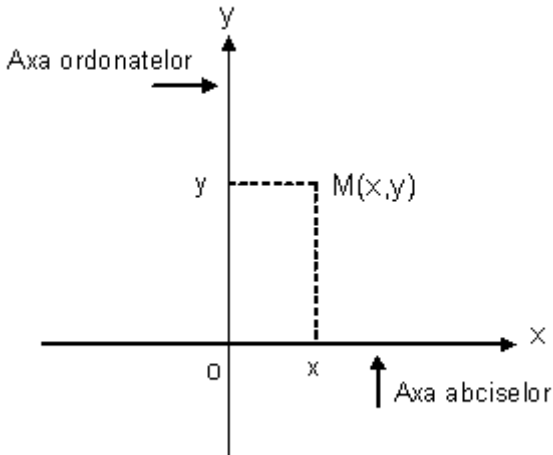
Puterea cu exponent natural $\left(\frac{a}{b}\right)^n = \frac{a^n}{b^n}$, $b \neq 0, n \in N^*$

Puterea cu exponent întreg negativ

$$\left(\frac{a}{b}\right)^{-n} = \left(\frac{b}{a}\right)^n, a, b \neq 0, n \in N^* .$$

FUNCȚII

Sistem de axe ortogonale

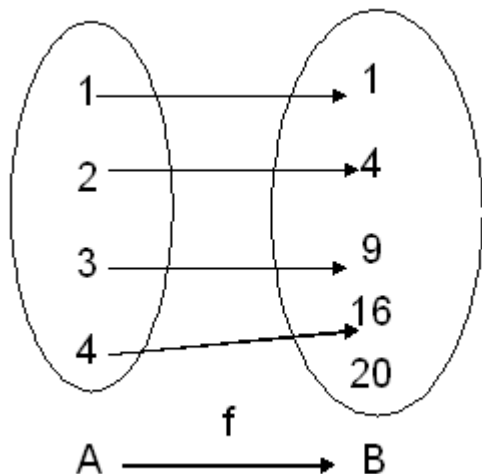

Definiție: Se numește **funcție**, un triplet de forma (A,B,f) , unde A se numește domeniu de definiție (mulțimea de unde funcția ia valori), B se numește codomeniu (mulțimea valorilor funcției), iar f se numește lege de corespondență (face ca fiecărui element din A să-i corespundă un unic element din B).

Notăție: $f:A \rightarrow B$

Imaginea funcției este mulțimea $\text{Im } f = \{y \in B \mid y = f(x), x \in A\}$

Exemplu: $f(x)=x^2$

Graficul unei funcții $f:A \rightarrow B$ este mulțimea

$$G_f = \{(x, f(x)) \mid x \in A\} \subset A \times B.$$

Condiția ca un punct $M(a,b)$ să aparțină graficului lui f .

$$M(a,b) \in G_f \Leftrightarrow f(a) = b.$$

Reprezentarea grafică:

$f: \mathbf{R} \rightarrow \mathbf{R}$, $f(x)=ax+b$ – graficul este o dreaptă;

$$f(x) \underline{\underline{not}} y \quad y=ax+b$$

$$\cap OX : y = 0 \Rightarrow x = -\frac{b}{a} \Rightarrow A\left(-\frac{b}{a}, 0\right)$$

$$\cap OY : x = 0 \Rightarrow y = b \Rightarrow B(0, b)$$

f: I→R, unde I este un interval; dacă I este mărginit, atunci graficul este un segment iar dacă I este nemărginit la un capăt și mărginit la celălalt atunci graficul este o semidreaptă.

f:A→R, unde A este o mulțime finită de puncte atunci graficul lui f este tot o mulțime finită de puncte.

Condiția ca trei puncte A(x₁,y₁), B(x₂,y₂), C(x₃,y₃) să fie coliniare:

- se determină funcția $f(x)=ax+b$, al cărui grafic este determinat de două puncte și se verifică dacă și cel de-al treilea punct aparține graficului lui f;
- cu ajutorul lungimilor distanțelor dintre puncte , se verifică dacă lungimea segmentului cel mai mare este egală cu suma lungimilor celorlalte două segmente.

UNITĂȚI DE MĂSURĂ

Multiplii și submultiplii metrului- unități de măsură pentru lungime

km	hm	dam	m	dm	cm	mm
Multiplii metrului				Submultiplii metrului		

Multiplii și submultiplii m²- unități de lungime pentru arie

km ²	hm ²	dam ²	m²	dm ²	cm ²	mm ²
Multiplii metrului pătrat				Submultiplii metrului ²		

$$1 \text{ ha} = 1 \text{ hm}^2 = 10000 \text{ m}^2$$

$$1 \text{ ar} = 100 \text{ m}^2$$

Multiplii și submultiplii m³-unități de măsură pentru volum

km ³	hm ³	dam ³	m³	dm ³	cm ³	mm ³
Multiplii metrului cub				Submultiplii metrului ³		

Multiplii și submultiplii litrului- unități de măsură pentru capacitate

kl	hl	dal	l	dl	cl	ml
Multiplii litrului				Submultiplii litrului		

$$1 \text{ dm}^3 = 1 \text{ l}$$

Multiplii și submultiplii gramului- unități de măsură pentru masă

kg	hg	dag	g	dg	cg	mg
Multiplii gramului				Submultiplii gramului		

$$1 \text{ q} = 100 \text{ kg}$$

$$1 \text{ t} = 1000 \text{ kg}$$

Unități de măsură pentru timp

$$1 \text{ min} = 60 \text{ s}$$

$$1 \text{ h} = 60 \text{ min} = 3600 \text{ s}$$

$$1 \text{ zi} = 24 \text{ h}$$

$$1 \text{ an} = 365 \text{ zile sau } 366 \text{ zile (an bisect)}$$

$$1 \text{ deceniu} = 10 \text{ ani; } 1 \text{ secol} = 100 \text{ ani; } 1 \text{ mileniu} = 1000 \text{ ani.}$$

UNGHIURI

Def 1. Două unghiuri proprii se numesc **opuse la vârf** dacă laturile lor formează două perechi de semidrepte opuse.

Def 2. Două unghiuri se numesc **complementare** dacă suma măsurilor lor este de 90° și se numesc **suplementare** dacă suma măsurilor lor este de 180° .

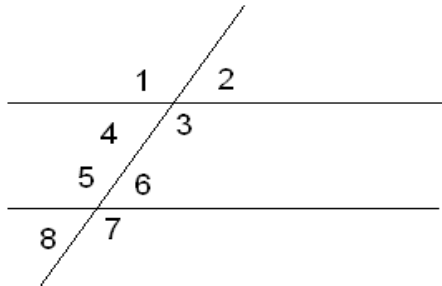
Def 3. Două drepte din același plan care nu au nici un punct comun se numesc **drepte paralele**.

Postulatul lui Euclid: Printr-un punct exterior unei drepte trece o singură dreaptă paralelă la dreapta dată.

Def 4. Două drepte concurente sunt **perpendiculare** dacă unul din unghiurile care se formează în jurul punctului lor comun este de 90° .

Def 5. Două drepte paralele intersectate de o secantă formează :

- unghiuri alterne interne congruente: 4 cu 6, 3 cu 5;
- unghiuri alterne externe congruente: 1 cu 7, 2 cu 8;
- unghiuri corespondente congruente: 4 cu 8, 3 cu 7, 2 cu 6, 1 cu 5;
- unghiuri interne sau externe de aceeași parte a secantei suplementare: 1 cu 4, 1 cu 8, 4 cu 5, 5 cu 8.

Def 6. Se numește **unghi ascuțit**, unghiul a cărui măsură este mai mică de 90° .

Def 7. Se numește **unghi obtuz**, unghiul a cărui măsură este mai mare de 90° .

Def 8. Se numește **unghi nul**, unghiul a cărui măsură este de 0° .

Def 9. Se numește **unghi alungit**, unghiul cu semidreptele în prelungire și cu măsura de 180° .

Teorema 1. Suma măsurilor unghiurilor în jurul unui punct din plan este de 360° .

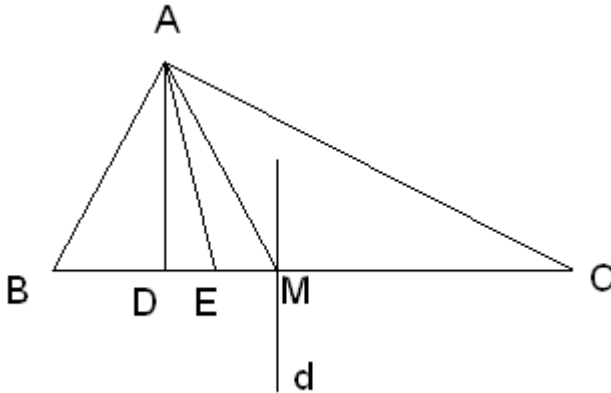
Teorema 2. Suma măsurilor unghiurilor în jurul unui punct pe o dreaptă este de 180° .

Def 10. Două unghiuri se numesc **congruente** dacă au aceeași măsură.

Def 11. Două unghiuri se numesc **adiacente** dacă au vârful comun și o latură comună situată în interiorul unghiului format de celelalte două laturi ale unghiurilor.

Triunghiul. Linii importante în triunghi.

Aria triunghiului:

$$A_{ABC} = \frac{BC \cdot AD}{2}$$

$$A_{ABC} = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}$$

$$\text{unde } p = \frac{AB + AC + BC}{2} \text{ (semiperimetru)}$$

$$A_{ABC} = \frac{AB \cdot AC \cdot \sin \hat{A}}{2}$$

Înălțimea este segmentul de dreaptă ce unește vârful triunghiului cu piciorul perpendicularei dusă din vârf pe latura opusă; Intersecția înălțimilor este un punct ce se numește ortocentru.

Mediana este segmentul de dreaptă ce unește vârful triunghiului cu mijlocul laturii opuse; intersecția medianelor este un punct ce se numește centru de greutate care se află la o treime față de bază și două treimi față de vârf.

Lungimea medianei în funcție de laturi:

$$AM^2 = \frac{2(AB^2 + AC^2) - BC^2}{4}.$$

Mediana împarte un triunghi în două triunghiuri echivalente, care au aceeași arie:

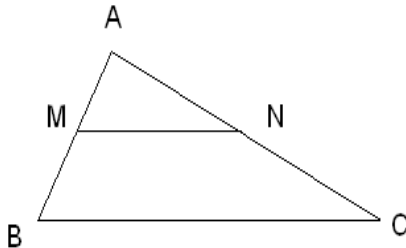
$$A_{ABM} = A_{AMC}$$

Bisectoarea este segmentul de dreaptă ce împarte unghiul triunghiului în două unghiuri congruente. Intersecția înălțimilor se notează cu I și se numește centrul cercului înscris în triunghi.

Orice punct aflat pe bisectoarea unghiului se află la egală distanță de laturile unghiului.

Mediatoarea laturii unui triunghi este dreapta perpendiculară pe latura triunghiului exact prin mijlocul ei. Intersecția mediatoarelor se notează cu O și se numește centrul cercului circumscris triunghiului. Orice punct aflat pe mediatoarea laturii unui triunghi se află la egală distanță de capetele segmentului.

Linia mijlocie în triunghi este segmentul de dreaptă ce unește mijloacele a două laturi ale triunghiului; Linia mijlocie este paralelă cu baza și jumătate din ea.

Teorema liniei mijlocii:

$$MN\text{-linie mijlocie} \Rightarrow MN \parallel BC, MN = \frac{1}{2} BC$$

Teorema reciprocă asupra liniei mijlocii:

Dacă $AM \equiv MB$ și $MN \parallel BC \Rightarrow AN \equiv NC, MN = \frac{1}{2}BC$

Dacă MN este linie mijlocie în triunghi atunci mijloacele înălțimii, bisectoarei și medianeii aparțin liniei mijlocii;

Metoda triunghiurilor congruente:

Pentru a arăta că două segmente sau două unghiuri sunt congruente trebuie arătat că triunghiurile din care fac parte sunt congruente.

Cazurile de congruență ale triunghiurilor oarecare:

- I. L.U.L.
- II. U.L.U
- III. L.L.L.
- IV. L.U.U

Cazurile de congruență ale triunghiurilor dreptunghice:

- I. catetă-catetă
- II. catetă-ipotenuză
- III. ipotenuză-unghi ascuțit
- IV. catetă-unghi ascuțit

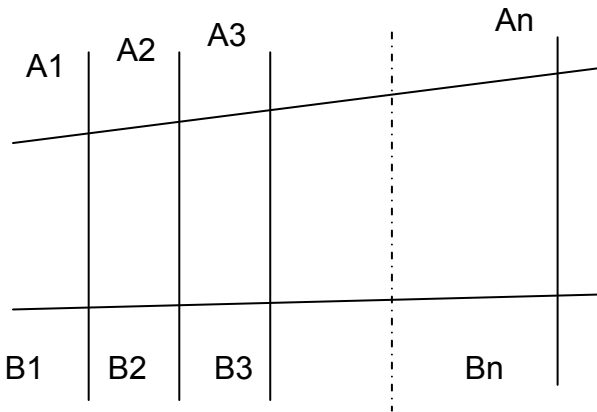
ASEMĂNAREA TRIUNGHURILOR

Definiție: Trei sau mai multe drepte paralele se numesc echidistante dacă sunt situate la distanțe egale.

Teorema paralelelor echidistante:

Dacă mai multe drepte paralele determină pe o secantă segmente congruente, atunci ele determină pe orice altă secantă segmente congruente.

$$d_1 \parallel d_2 \parallel d_3 \parallel \dots \parallel d_n \text{ și } A_1A_2 \equiv A_2A_3 \equiv A_3A_4 \equiv \dots \equiv A_{n-1}A_n \\ \Rightarrow B_1B_2 \equiv B_2B_3 \equiv B_3B_4 \equiv \dots \equiv B_{n-1}B_n$$

Definiție: Prin raportul a două segmente, se înțelege raportul lungimilor lor, exprimate cu aceeași unitate de măsură.

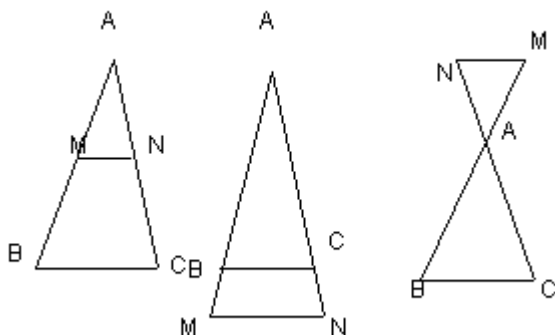
Definiție: Segmentele AB , BC , AC sunt proporționale cu segmentele $A'B'$, $B'C'$, $A'C'$ dacă între lungimile lor există o relație de

proporționalitate de forma:
$$\frac{AB}{A'B'} = \frac{BC}{B'C'} = \frac{AC}{A'C'}$$
.

Teorema lui Thales:

O paralelă dusă la una din laturile unui triunghi determină pe celelalte două laturi sau pe prelungirile lor segmente proporționale.

$$MN \parallel BC \Rightarrow \frac{AM}{AB} = \frac{AN}{AC} \text{ sau } \frac{AM}{MB} = \frac{AN}{NC} \text{ sau } \frac{MB}{AB} = \frac{NC}{AC} \quad (*)$$

Teorema paralelelor neechidistante:

Mai multe drepte paralele determină pe două secante segmente proporționale.

Teorema bisectoarei: $\hat{B}AD \equiv \hat{D}AC \Leftrightarrow \frac{BD}{DC} = \frac{AB}{AC}$.

Dacă $BC = a$, $AC = b$, $AB = c$, atunci $BD = \frac{a \cdot c}{b + c}$, $CD = \frac{a \cdot b}{b + c}$,

$$AD = \frac{b \cdot c}{(b + c)^2} [(b + c)^2 - a^2] \text{ - lungimea bisectoarei}$$

Teorema reciprocă a lui Thales:

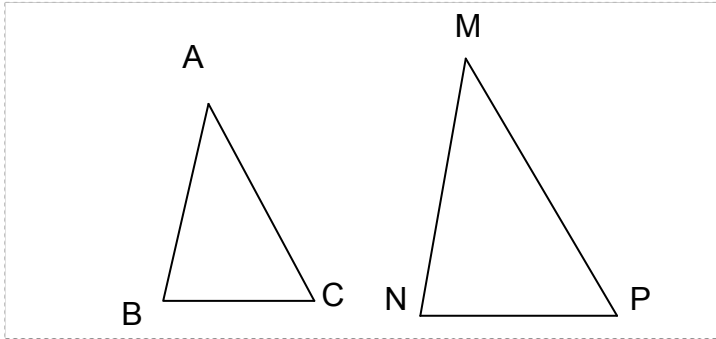
Dacă o dreaptă determină pe laturile unui triunghi segmente proporționale, atunci ea este paralelă cu cea de a treia latură a triunghiului.

Dacă $\frac{AM}{AB} = \frac{AN}{AC}$ sau $\frac{AM}{MB} = \frac{AN}{NC}$ sau $\frac{MB}{AB} = \frac{NC}{AC}$ atunci

$$MN \parallel BC.$$

Definiție:

Două triunghiuri se numesc asemenea dacă au toate laturile proporționale și unghiurile congruente.

$$\Delta ABC \sim \Delta MNP \Leftrightarrow \begin{cases} \hat{A} \equiv \hat{M}, \hat{B} \equiv \hat{N}, \hat{C} \equiv \hat{P} \\ \frac{AB}{MN} = \frac{AC}{MP} = \frac{BC}{NP} \end{cases}$$

Teorema fundamentală a asemănării:

O paralelă la una din laturile unui triunghi formează cu celelalte laturi sau cu prelungirile lor un triunghi asemenea cu cel dat.

$$MN \parallel BC \Rightarrow \Delta AMN \sim \Delta ABC.$$

Criteriile de asemănare a triunghiurilor:

$$\hat{A} \equiv \hat{M} \text{ si } \hat{B} \equiv \hat{N} \Rightarrow \Delta ABC \sim \Delta MNP \text{ (u.u)}$$

$$\frac{AB}{MN} = \frac{AC}{MP} \text{ si } \hat{A} \equiv \hat{M} \Rightarrow \Delta ABC \sim \Delta MNP \text{ (l.u.l)}$$

$$\frac{AB}{MN} = \frac{AC}{MP} = \frac{BC}{NP} \Rightarrow \Delta ABC \sim \Delta MNP \text{ (l.l.l)}$$

Proprietăți ale asemănării triunghiurilor:

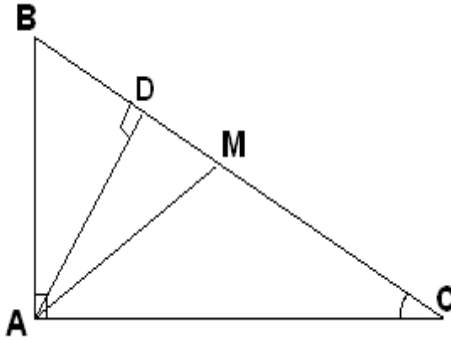
1. $\Delta ABC \sim \Delta ABC$. (Reflexivitatea relației de asemănare)

2. $\Delta ABC \sim \Delta AMN \Rightarrow \Delta AMN \sim \Delta ABC$. (Simetria)

3. $\Delta ABC \sim \Delta AMN$, $\Delta AMN \sim \Delta PQR \Rightarrow \Delta ABC \sim \Delta PQR$. (Tranzitivitatea)

4. Două triunghiuri isoscele sunt asemenea $\Leftrightarrow$ au o pereche de unghiuri congruente;
5. Două triunghiuri echilaterale sunt asemenea întodeauna;
6. Două triunghiuri dreptunghice sunt asemenea $\Leftrightarrow$ au o pereche de unghiuri ascuțite congruente;
7. Două triunghiuri cu laturile respectiv paralele sunt asemenea;
8. Două triunghiuri cu laturile respectiv perpendiculare sunt asemenea;
9. Dacă două triunghiuri sunt asemenea atunci raportul de asemănare al laturilor este egal cu:
  - raportul medianelor;
  - raportul bisectoarelor;
  - raportul înălțimilor;
  - raportul razelor cercurilor înscrise;
  - raportul razelor cercurilor circumscrise;
10. Raportul ariilor a două triunghiuri asemenea este egal cu pătratul raportului de asemănare al laturilor.

RELAȚII METRICE ÎN TRIUNGIUL DREPTUNGHIIC

Formula distanței dintre punctele $A(x_1, y_1)$, $B(x_2, y_2)$:
 $AB = \sqrt{(x_2 - x_1)^2 + (y_2 - y_1)^2}$

Teorema lui Pitagora.

Într-un triunghi dreptunghic, suma pătratelor catetelor este egală cu pătratul ipotenuzei.

$$BC^2 = AB^2 + AC^2;$$

Teorema reciprocă a lui Pitagora:

Dacă într-un triunghi, suma pătratelor a două laturi este egală cu pătratul celei de-a treia laturi, atunci triunghiul este dreptunghic.

Dacă $BC^2 = AB^2 + AC^2 \Rightarrow m(\hat{A}) = 90^\circ$

Teorema înălțimii:

Înălțimea corespunzătoare ipotenuzei este media geometrică a proiecțiilor catetelor pe ipotenuză.

$$AD^2 = BD \cdot DC$$

Teorema a II-a a înălțimii:

$$AD = \frac{AB \cdot AC}{BC}$$

Teorema catetei:

Cateta este media geometrică dintre ipotenuză și proiecția catetei pe ipotenuză.

$$AB^2 = BC \cdot BD; AC^2 = BC \cdot CD$$

Teorema unghiului de 30°:

Cateta opusă unghiului de 30° este jumătate din ipotenuză. Dacă

$$m(\hat{C}) = 30^0 \Rightarrow AB = \frac{BC}{2};$$

Teorema unghiului de 15°:

Înălțimea corespunzătoare ipotenuzei într-un triunghi dreptunghic cu un unghi de 15° este un sfert din ipotenuză.

$$\text{Dacă } m(\hat{C}) = 15^0 \Rightarrow AD = \frac{BC}{4}$$

Teorema medianei într-un triunghi dreptunghic:

Mediana într-un triunghi dreptunghic este jumătate din ipotenuză;

$$AM \text{ mediană} \Rightarrow AM = \frac{BC}{2}$$

În orice triunghi dreptunghic are loc relația:

$$\sin^2 \alpha + \cos^2 \alpha = 1$$

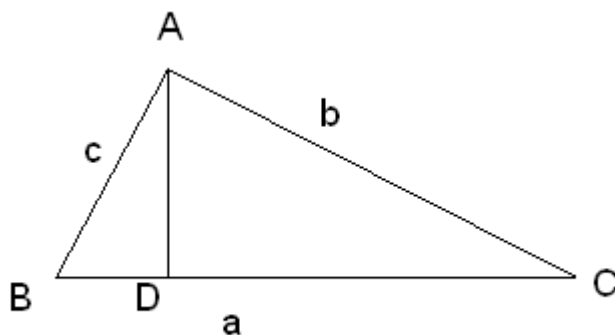
Aria triunghiului dreptunghic:

$$A_{ABC} = \frac{BC \cdot AD}{2} \text{ sau } \frac{AB \cdot AC}{2}$$

Rapoarte constante în triunghiul dreptunghic:

α	30^0	45^0	60^0
$\sin \hat{C} = \frac{AB}{BC}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$
$\cos \hat{C} = \frac{AC}{BC}$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	$\frac{\sqrt{2}}{2}$	$\frac{1}{2}$
$tg \hat{C} = \frac{AB}{AC}$	$\frac{\sqrt{3}}{3}$	1	$\sqrt{3}$
$ctg \hat{C} = \frac{AC}{AB}$	$\sqrt{3}$	1	$\frac{\sqrt{3}}{3}$

Teorema cosinusului: $a^2=b^2+c^2-2bccosA$

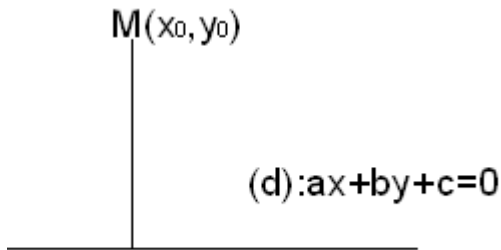
Teorema lui Pitagora generalizată:

$$AB^2 = BC^2 + AC^2 - 2BC \cdot DC \quad m(\hat{C}) < 90^\circ$$

$$AB^2 = BC^2 + AC^2 + 2BC \cdot DC \quad m(\hat{C}) > 90^\circ$$

$$AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2BC \cdot BD \quad m(\hat{B}) < 90^\circ$$

$$AC^2 = AB^2 + BC^2 + 2BC \cdot BD \quad m(\hat{B}) > 90^\circ$$

Distanța de la un punct $M(x_0, y_0)$ la o dreaptă de ecuație: $ax + by + c = 0$;

$$d(M, d) = \frac{|a \cdot x_0 + b \cdot y_0 + c|}{\sqrt{a^2 + b^2}}$$

PATRULATERE

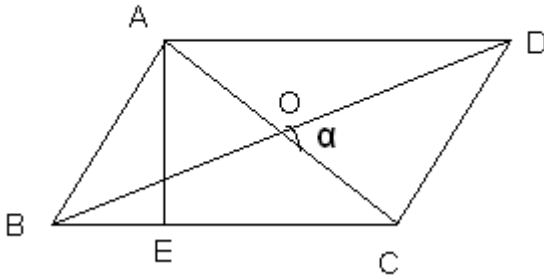
DEFINIȚIE. Se numește **patrulater convex** patrulaterul în care segmentul determinat de oricare două puncte ale lui este interior patulaterului.

PARALELOGRAMUL

Definiție: Se numește **paralelogram**, patulaterul convex care are laturile opuse paralele.

Teoreme:

1. Un patrulater este paralelogram dacă și numai dacă laturile opuse sunt congruente două câte două.
2. Un patrulater este paralelogram dacă și numai oricare două unghiuri opuse sunt congruente și oricare două unghiuri consecutive sunt suplementare.
3. Un patrulater este paralelogram dacă și numai dacă diagonalele se înjumătățesc.
4. Un patrulater este paralelogram dacă și numai dacă două laturi opuse sunt paralele și congruente.
5. Un patrulater este paralelogram dacă și numai dacă oricare două unghiuri consecutive sunt suplementare.

Aria paralelogramului:

$$A_{ABCD} = BC \cdot AE$$

$$A_{ABCD} = \frac{AC \cdot BD \cdot \sin \alpha}{2}$$

$$A_{ABCD} = AB \cdot BC \cdot \sin(\hat{A}BC)$$

DREPTUNGHIUL

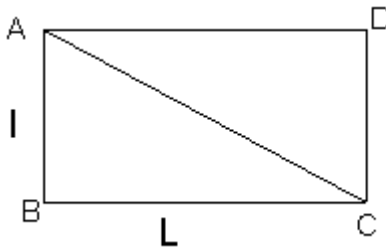
Definiție: Se numește **dreptunghi**, paralelogramul cu un unghi drept.

Proprietăți:

Într-un dreptunghi, toate unghiurile sunt de 90^0 .

Într-un dreptunghi, diagonalele sunt congruente.

Teoremă: Dacă un paralelogram are diagonalele congruente, atunci el este dreptunghi.

Aria dreptunghiului:

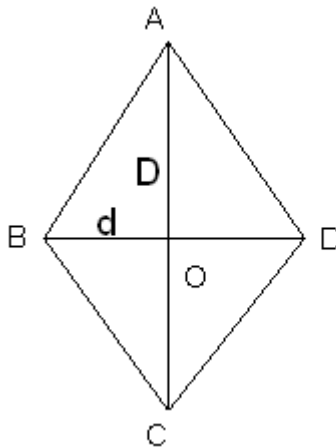
$$A_{ABCD} = AB \cdot BC$$

ROMBUL

Definiție: Se numește **romb**, paralelogramul care are două laturi consecutive congruente.

Teoremă:

1. Un patrulater este romb dacă și numai dacă are toate laturile congruente.
2. Un paralelogram se numește romb dacă și numai dacă are diagonalele perpendiculare.
3. Un paralelogram se numește romb dacă și numai dacă o diagonală este bisectoarea unui unghi.

Aria rombului:

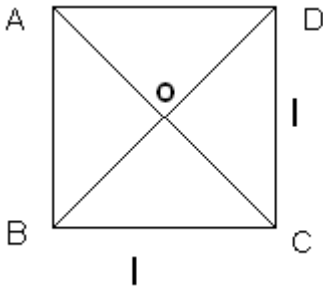
$A_{ABCD} = \frac{D \cdot d}{2}$, unde **D** este diagonala mare iar **d** este diagonala mică.

PĂTRATUL

Definiție: Se numește pătrat, paralelogramul care este și romb și dreptunghi.

Proprietăți:

1. Toate unghiurile pătratului sunt drepte.
2. Diagonalele sunt bisectoarele unghiurilor pătratului.
3. Diagonalele sunt perpendiculare și congruente.

Aria pătratului:

$$A_{ABCD} = l^2$$

TRAPEZUL

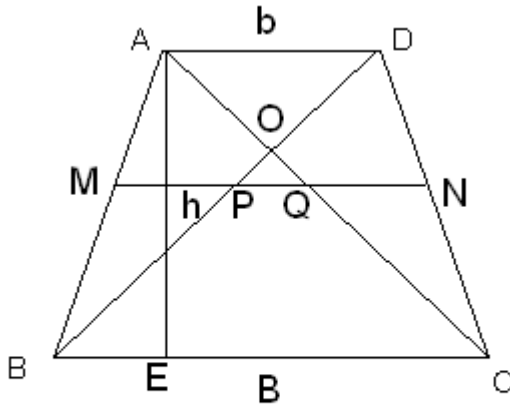
Definiție: Se numește trapez, patrulaterul care are două laturi opuse paralele, iar celelalte laturi neparalele.

Proprietăți.

1. Patrulaterul ABCD este trapez isoscel dacă și numai dacă

$$\hat{A} \equiv \hat{D} \text{ si } \hat{B} \equiv \hat{C}.$$

2. Patrulaterul ABCD este trapez isoscel dacă și numai dacă diagonalele sunt congruente.

Aria trapezului:

$A_{ABCD} = \frac{(B+b) \cdot h}{2}$, unde B este baza mare, b este baza mică, iar h este înălțimea trapezului.

Linia mijlocie: $MN = \frac{B+b}{2}$;

$PQ = \frac{B-b}{2}$

CERCUL

1. Elemente în cerc

Definiții:

Se numește **cerc de centru O și rază r** și scriem $\mathcal{C}(O,r)$ mulțimea tuturor punctelor din plan situate la distanța r față de punctul O.

$$C(O, r) = \{ M \mid OM = r, r \in R_+ \}$$

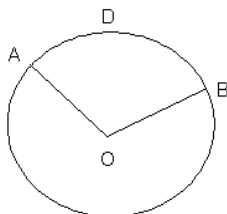
Segmentul care unește două puncte de pe cerc se numește **coardă**; Coarda care trece prin centrul cercului se numește **diametru**, iar capetele diametrului se numesc puncte diametral opuse.

Porțiunea dintr-un cerc determinată de două puncte distincte ale cercului se numește **arc de cerc**. Dacă extremitățile unui arc sunt diametral opuse, atunci arcul se numește **semicerc**.

Se numește **interiorul cercului**, mulțimea punctelor aflate față de centru la distanțe mai mici decât raza cercului, iar **exteriorul cercului** reprezintă mulțimea punctelor situate față de centru la distanțe mai mari decât raza cercului.

Mulțimea punctelor cercului $\mathcal{C}(O,r)$ reunită cu interiorul cercului se numește **disc de centru O și rază r**: $\mathcal{D}(O,r)$.

Se numește **unghi la centru**, unghiul cu vârful în centrul unui cerc.

Măsura în grade a **unui arc** este egală cu măsura unghiului la centru corespunzător.

$$m(\widehat{ADB}) = m(\widehat{AOB})$$

Măsura în grade a unui semicerc este de 180^0 , iar a unui cerc este de 360^0 .

$$180^0 \dots\dots\dots \pi \text{ rad}$$

$$x^0 \dots\dots\dots y \text{ rad} \rightarrow y = \frac{x^0 \cdot \pi}{180^0}$$

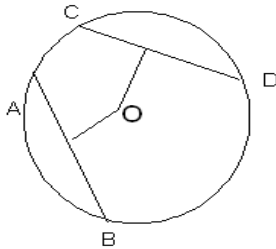
Se numește **sector de cerc**, o porțiune dintr-un cerc cuprinsă între două raze ale sale și arcul pe care îl subîntind.

Se numesc **arce congruente**, arcele care au aceeași măsură.

Teoreme:

1. Într-un cerc, arcelor congruente le corespund coarde congruente și reciproc.

$$\widehat{AB} \equiv \widehat{CD} \Leftrightarrow [AB] \equiv [CD]$$

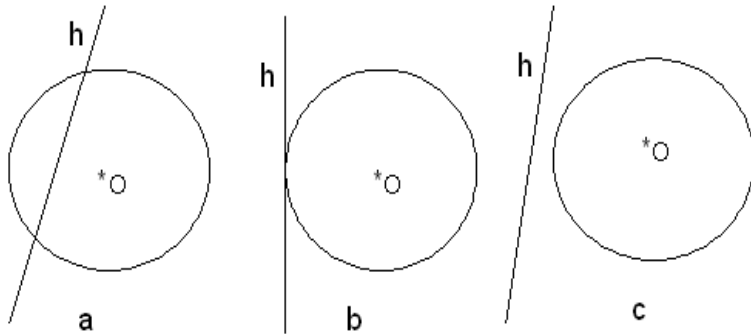

2. Într-un cerc, diametrul perpendicular pe o coardă trece prin mijlocul arcului subîntins de coardă.

3. Două coarde ale unui cerc sunt congruente dacă și numai dacă sunt egal depărtate de centru. $[AB] \equiv [CD] \Leftrightarrow d(O, AB) = d(O, CD)$.

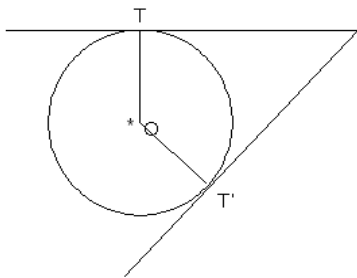
4. Dacă două coarde ale unui cerc sunt paralele, atunci arcele cuprinse între ele sunt congruente.

2. Pozițiile relative ale unei drepte față de un cerc.

- a) h dreaptă secantă $d(O, h) < r$
 b) h dreaptă tangentă $d(O, h) = r$
 c) h dreaptă exterioară $d(O, h) > r$

Tangente dintr-un punct exterior la un cerc

1. Dintr-un punct exterior unui cerc se pot duce două tangente și numai două la cerc;

2. $PT \equiv PT'$;

3. PO este bisectoarea unghiului TPT' ;

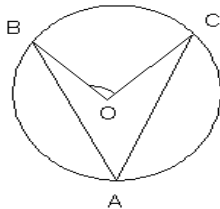
4. PO este mediatoarea segmentului TT'

5. Măsura unui unghi cu vârful pe cerc, care are una din laturi

secantă și cealaltă tangentă la cerc, este jumătate din măsura arcului cuprins între laturile sale.

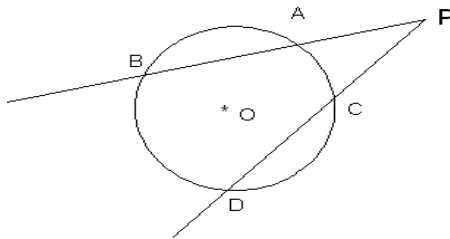
Unghiul înscris în cerc

Se numește **unghi înscris în cerc**, unghiul cu vârful pe cerc ale cărui laturi includ două coarde ale cercului.

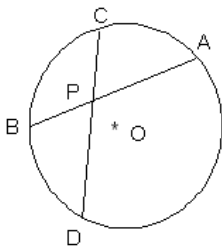

$$m(\widehat{BAC}) = \frac{m(\widehat{BC})}{2};$$

$$m(\widehat{BOC}) = m(\widehat{BC})$$

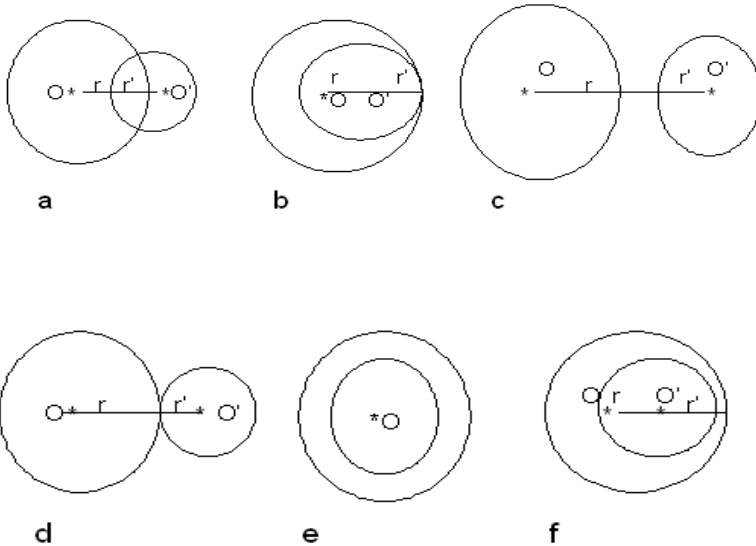

$$m(\widehat{BPD}) = \frac{m(\widehat{BD}) - m(\widehat{AC})}{2}$$

$$m(\widehat{APC}) = \frac{m(\widehat{AC}) + m(\widehat{BD})}{2}$$

3. Pozițiile relative ale două cercuri

a) cercuri secante	$r-r' < OO' < r+r', r > r'$
b) cercuri tangente interioare	$OO' = r-r', r > r'$
c) cercuri exterioare	$OO' > r+r'$
d) cercuri tangente exterioare	$OO' = r+r'$
e) cercuri concentrice	au același centru
f) cercuri interioare	$OO' < r-r', r > r'$

4. Triunghi înscris în cerc. Patrulater înscris în cerc

Definiții:

Cercul care conține cele trei vârfuri ale unui triunghi se numește **cerul circumscris** triunghiului.

Centrul cercului circumscris unui triunghi este punctul de intersecție a mediatoarelor triunghiului.

Patrulaterul cu vârfurile pe cerc se numește **patrulater înscris în cerc (patrulater înscritibil)**.

Teoremă:

1. Într-un patrulater înscris în cerc, diagonalele formează cu laturile opuse perechi de unghiuri congruente.
2. Unghiurile opuse ale unui patrulater înscris în cerc sunt suplementare.

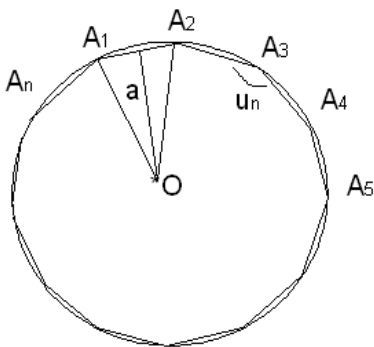
Raza cercului circumscris unui triunghi în funcție de aria triunghiului și de laturile sale este:

$$R = \frac{abc}{4S}$$

5. Poligoane regulate înscrise în cerc.

Definiție: Un poligon se numește regulat dacă este convex, are toate laturile congruente și toate unghiurile congruente.

Distanța de la centrul poligonului regulat la oricare dintre laturile sale se numește apotema poligonului (a).

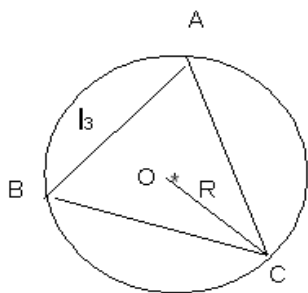

Perimetrul poligonului regulat cu n laturi este $P=n \cdot l$ unde l este latura poligonului;

Aria poligonului regulat cu n laturi este $A=\frac{a \cdot P}{2}$, unde a este apotema ;

Măsura unui unghi este $u_n = \frac{(n-2) \cdot 180^\circ}{2}$

Triunghiul echilateral

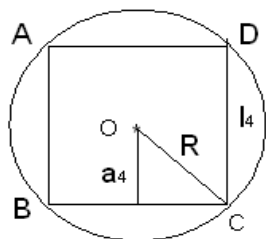

$$l_3 = R\sqrt{3} \quad a_3 = \frac{R}{2} \text{ sau}$$

$$a_3 = \frac{1}{3}h$$

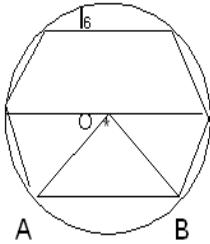
$$\text{Aria triunghiului. } A_3 = \frac{l^2 \sqrt{3}}{4}$$

Pătratul

$$l_4 = R\sqrt{2}; \quad a_4 = \frac{R\sqrt{2}}{2} = \frac{L}{2}$$

Hexagonul regulat

$$l_6 = R;$$

$$a_6 = \frac{R\sqrt{3}}{2}$$

$$A_3 = 6l^2 \frac{\sqrt{3}}{4}$$

Un patrulater ABCD este **inscriptibil** dacă unghiul dintre o diagonală a sa și o latură este egal cu unghiul dintre cealaltă diagonală și latura opusă, sau dacă două unghiuri opuse fac 180^0 .

Un **triunghi** este **circumscriș** unui cerc sau un **cerc** este **înscris** în triunghi dacă distanțele de la centrul cercului la toate cele trei laturi sunt egale.

Raza cercului înscris într-un triunghi în funcție de aria triunghiului și de semiperimetrul triunghiului.

$$r = \frac{S}{p} \text{ unde } p = \frac{a+b+c}{2}, \text{ a,b,c sunt laturile triunghiului.}$$

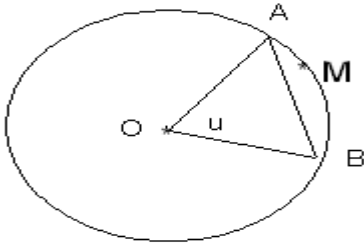
6. Lungimea cercului. Aria cercului

Lungimea cercului: $l_c = 2 \pi R$

Aria cercului: $A = \pi R^2$

Lungimea arcului de cerc AMB: $l_{AMB} = \frac{u \pi R}{180^\circ} = uR$

Aria sector de cerc AOB: $A_{AOB} = \frac{u \pi R^2}{360^\circ} = \frac{uR^2}{2}$

Elemente de geometrie în spațiu

Cap I. PUNCTE, DREPTE, PLANE

1. RELAȚII ÎNTRE PUNCTE, DREPTE ȘI PLANE

Noțiunile fundamentale ale geometriei sunt: punctul, dreapta, planul, distanța și măsura unghiurilor.

Definiție: Se numește **axiomă** un adevăr simplu matematic care nu se demonstrează deoarece se verifică în natură.

Axiome: 1. Spațiul este o mulțime infinită de puncte.

2. Dreptele și planele sunt submulțimi ale spațiului.

3. Orice plan conține cel puțin trei puncte necoliniare (nu sunt situate pe aceeași dreaptă)

4. Există patru puncte care nu aparțin aceluiași plan (necoplanare).

5. Prin orice două puncte distincte trece o singură dreaptă.

6. Prin orice trei puncte necoliniare trece un singur plan.

Definiție: O dreaptă este inclusă într-un plan dacă orice punct al dreptei aparține planului.

Teorema 1.1 Dacă două puncte distincte ale unei drepte aparțin unui plan atunci dreapta este inclusă în acel plan.

Teorema 1.2 Dacă două plane au un punct comun atunci ele au o dreaptă comună.

2. DETERMINAREA PLANULUI

Conform axiomei 6 trei puncte necoliniare determină un plan, în plus următoarele teoreme ne indică alte situații de determinare a planului.

Teorema 2.1 O dreaptă și un punct exterior ei determină un plan.

Teorema 2.2 Două drepte paralele determină un plan.

Teorema 2.3 Două drepte concurente determină un plan.

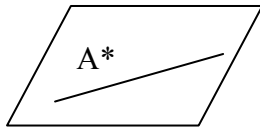

fig 1

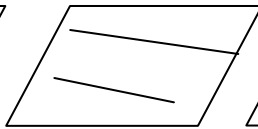

fig 2

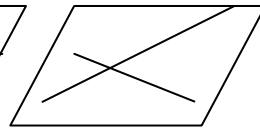

fig 3

3. CORPURI GEOMETRICE

Definiție: Corpurile geometrice se definesc ca fiind mulțimea tuturor punctelor, dreptelor și planelor din spațiul cu trei dimensiuni care se găsește în interiorul unei suprafețe închise, inclusiv punctele, dreptele și porțiunile de plan care se găsesc pe această suprafață. Mulțimea tuturor punctelor din spațiu care se găsesc în interiorul suprafeței corpului se numește volumul corpului.

POLIEDRE

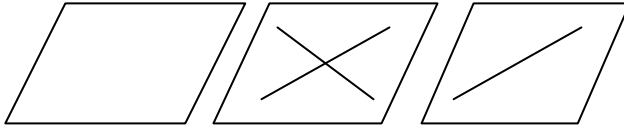
Definiție: Corpurile mărginite numai de suprafețe plane se numesc poliedre. Poligoanele plane care mărginesc poliedrul se numesc fețe(laterale), segmentele comune fețelor se numesc muchii și capetele acestor segmente, vârfuri.

4. POZIȚIILE RELATIVE A DOUĂ DREPTE ÎN SPAȚIU

Definiție: Se numesc **drepte coplanare**, dreptele care sunt situate în același plan. În caz contrar se numesc **drepte necoplanare**.

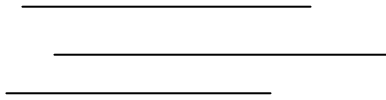
Două drepte coplanare pot fi:

1. **paralele** (nu au nici un punct în comun).
2. **concurente** (au un singur punct în comun).
3. **identice** (mulțimea punctelor lor coincid)

Axioma paralelelor: Printr-un punct exterior unei drepte se poate duce cel mult o paralelă la dreapta dată.

Teorema 4.1: Două drepte distincte din spațiu, paralele cu o a treia sunt paralele între ele.

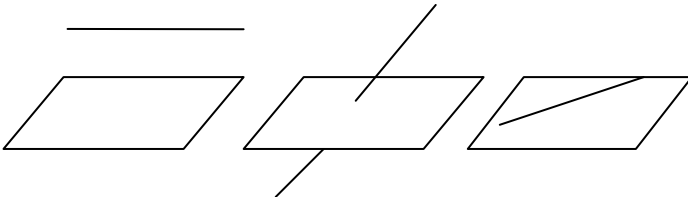

5. POZIȚIILE RELATIVE ALE UNEI DREPTE FAȚĂ DE UN PLAN

Definiție: O dreaptă este paralelă cu un plan dacă dreapta și planul nu au puncte comune.

Definiție: O dreaptă este secantă unui plan dacă dreapta are un singur punct comun cu planul.

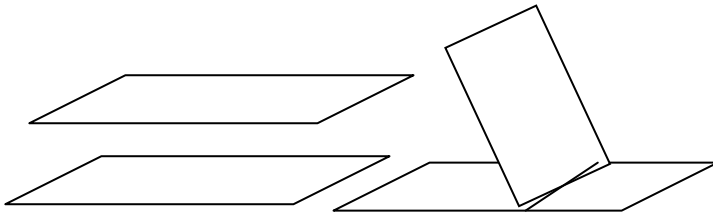
Definiție: O dreaptă este inclusă în plan dacă orice punct al ei aparține planului.

Teorema 5.1: O dreaptă paralelă cu o dreaptă din plan este paralelă cu planul sau conținută în el.

6. POZIȚIILE RELATIVE A DOUĂ PLANE

Planele pot fi de trei feluri: **paralele** (adică nu au nici un punct comun) , **secante**(adică au în comun o dreaptă după care se intersectează) sau identice(mulțimea punctelor lor coincid).

OBSERVAȚII:

1. O dreaptă paralelă cu un plan nu este neapărat paralelă cu orice dreaptă din plan.
2. Două drepte paralele cu un plan nu sunt neapărat paralele între ele.
3. Două drepte situate în plane paralele nu sunt neapărat paralele.
4. Două plane, paralele cu o dreaptă, nu sunt neapărat paralele între ele.

7. TEOREME DE PARALELISM

Teorema 7.1 Dacă o dreaptă d este paralelă cu un plan α și conținută într-un plan β care se intersectează după o dreaptă g , atunci d și g sunt paralele.

Teorema 7.2 Dându-se două plane paralele, orice dreaptă dintr-un plan este paralelă cu al doilea plan.

Teorema 7.3 Dacă două plane paralele sunt tăiate de un al treilea plan atunci dreptele de intersecție sunt paralele.

Următoarea teoremă stabilește când două plane sunt paralele.

Teorema 7.4 Dacă un plan conține două drepte concurente paralele cu un alt plan atunci cele două plane sunt paralele.

Teorema 7.5 (Tranzitivitatea relației de paralelism între plane).
Două plane distincte paralele cu un al treilea plan sunt paralele între ele.

Teorema 7.6 Două plane paralele determină pe două segmente paralele pe care le intersectează segmente congruente.

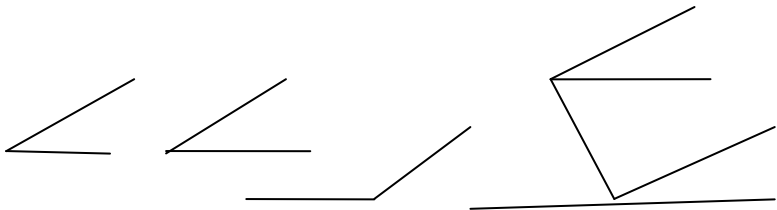
Teorema 7.7 (Teorema lui Thales în spațiu)

Mai multe plane paralele determină pe două drepte oarecare pa care le intersectează segmente respectiv proporționale.

8. UNGHIUL A DOUĂ DREPTE ÎN SPAȚIU

Definiție: Două unghiuri se numesc suplementare dacă suma măsurilor lor este de 180° și se numesc complementare dacă suma măsurilor lor este de 90° .

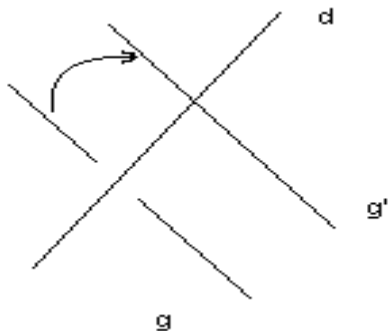
Teorema 8.1 Două unghiuri din același plan sau din plane diferite cu laturile respectiv paralele sunt congruente sau suplementare.

Unghiuri congruente
respectiv
suplementare în
acelasi plan

Unghiuri congruente respectiv
suplementare în plane diferite

Definiție: Prin **unghiul a două drepte în spațiu** se înțelege unghiul de măsură mai mică sau cel mult egală cu 90° cu vârful în orice punct al spațiului format prin ducerea de paralele la dreptele date prin acel punct.

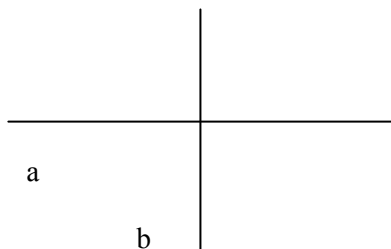

Observații:

1. De obicei, vârful unghiului a două drepte din spațiu se ia pe una din drepte.
2. Dacă dreptele sunt paralele, atunci ele formează un unghi de 0° .
3. Dacă dreptele sunt concurente atunci ele formează un unghi plan

9. DREAPTA PERPENDICULARĂ PE UN PLAN

Definiție: Două drepte din spațiu(concurente sau necoplanare) care formează între ele un unghi drept se numesc **drepte perpendiculare**.

Definiție: Se numește **dreaptă perpendiculară pe un plan** , dreapta care este perpendiculară pe orice dreaptă din plan.

Teorema 9.1 (Criteriul de perpendicularitate.) Dacă o dreaptă este perpendiculară pe două drepte concurente dintr-un plan atunci ea este perpendiculară pe plan.

Teorema 9.2 Dintr-un punct exterior se poate duce pe un plan o perpendiculară și numai una.

Teorema 9.3 Două drepte distincte perpendiculare pe un același plan sunt paralele între ele.

Teorema 9.4 Printr-un punct se poate duce un plan și numai unul perpendicular pe o dreaptă dată.

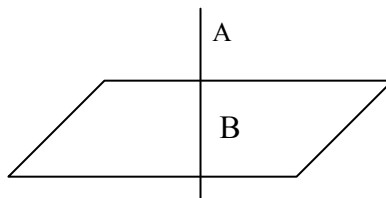
Definiție: Prin distanța dintre două puncte din spațiu se înțelege lungimea segmentului determinat de cele două puncte.

Lungimea diagonalei cubului: $D = a\sqrt{3}$

Lungimea diagonalei paralelipipedului dreptunghic

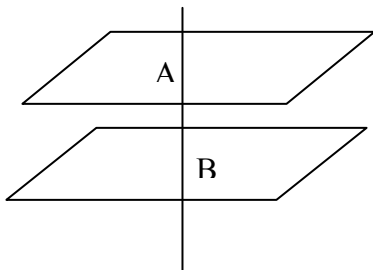
$$D = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$$

Definiție: Distanța dintre un punct și un plan este lungimea segmentului determinat de punct și de plan pe perpendiculara dusă din acel punct pe plan.

Definiție: Distanța dintre două plane paralele este lungimea segmentului determinat de cele două plane pe o perpendiculară comună.

10. SECȚIUNI PARALELE CU BAZA ÎN POLIEDRE

Definiție: A secțiunea o prismă cu un plan paralel cu baza înseamnă a intersecta fețele laterale cu un plan paralel cu baza. Secțiunea rezultată este un poligon asemenea cu cel de la bază chiar mai mult este congruent cu acesta. În urma secționării se formează două prisme de același tip cu prisma inițială.

Definiție: Se numește trunchi de piramidă corpul geometric obținut prin secționarea unei piramide cu un plan paralel cu baza, situat între bază și planul de secțiune.

Observație: Clasificarea trunchiurilor de piramidă se face după numărul de laturi ale poligonului de la bază (triunghiulare, patrulatere, hexagonale), după natura poligonului de la bază (regulat, neregulat) și după felul cum sunt fețele laterale (trapeze isoscele sau nu – trunchi drept sau oblic).

Definiție: Distanța dintre bazele trunchiului se numește înălțimea trunchiului. Ea poate fi calculată ca diferența dintre înălțimea piramidei din care provine trunchiul și înălțimea piramidei noi formate.

CORPURI ASEMENEA. RAPORTUL DE ASEMĂNARE.

În urma secționării unei piramide cu un plan paralel cu baza se obține o piramidă de același vârf cu baza în planul de secțiune asemenea cu piramida inițială.

Definiție: Raportul a două segmente omoloage corespunzător unei perechi de corpuri asemenea se numește raportul de asemănare .

Definiție: Raportul ariilor a două suprafețe omoloage corespunzător unei perechi de piramide asemenea este egal cu pătratul raportului de asemănare.

11. SECȚIUNI AXIALE ÎN CORPURILE CARE ADMIT AXĂ DE SIMETRIE

Definiție: Două puncte A și B sunt simetrice față de un punct O, dacă O este mijlocul segmentului AB.

Definiție: Un punct O este centru de simetrie al unei figuri plane dacă orice punct al figurii are simetric față de O tot un punct al figurii.

Definiție: O figură geometrică plană admite o axă de simetrie d dacă orice punct al figurii are simetric față de dreapta d tot un punct al figurii.

Axa de simetrie a unui corp este dreapta față de care punctele unui corp sunt simetrice.

Axa de simetrie a unei piramide regulate este dreapta ce trece prin vârful piramidei și centrul bazei.

Axa de simetrie a unei prisme drepte și a unui trunchi este dreapta ce trece prin centrele bazelor.

Definiție: Se numește **secțiune axială a unui corp**, poligonul obținut prin secționarea printr-un plan care conține axa de simetrie a corpului.

Observație: Secțiunile axiale în poliedre sunt variabile ca formă, iar în corpurile de rotație sunt congruente.

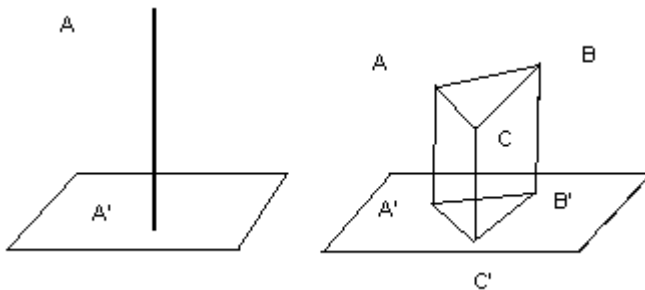
La prisme, planele care conțin diagonalele se numesc secțiuni diagonale (sau plan diagonal).

Cap II PERPENDICULARITATE ÎN SPAȚIU

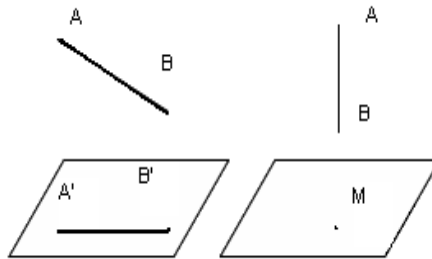
12. Proiecții de puncte, drepte și segmente pe un plan

Definiție. Se numește proiecție a unui punct pe un plan, piciorul perpendicularei duse din acel punct pe un plan.

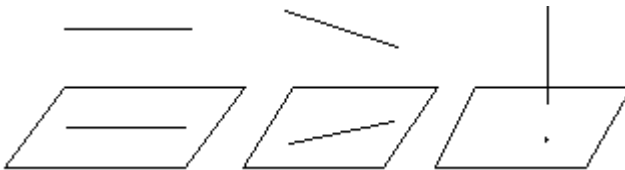
Definiție: Se numește proiecție a unei figuri geometrice pe un plan mulțimea proiecțiilor punctelor acelei figuri pe plan.

Teorema 12.1 Proiecția unei drepte pe un plan este o dreapta sau un punct.

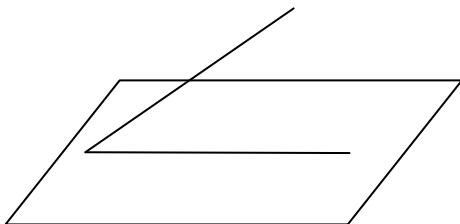
Teorema 12.2 Proiecția unui segment pe un plan este un segment sau un punct.

Teorema 12.3. Proiecția mijlocului unui segment pe un plan sau dreaptă este mijlocul proiecției aceluși segment pe planul dat sau pe dreapta dată.

13. Unghiul unei drepte cu un plan

Definiție: Unghiul unei drepte cu un plan este unghiul făcut de dreaptă cu proiecția ei pe plan.

Teorema 13.1. Unghiul unei drepte cu un plan este cel mai mic dintre unghiurile formate de acea dreaptă cu o dreaptă oarecare a planului.

Teorema 13.2. Lungimea proiecției unui segment pe un plan este egală cu lungimea segmentului înmulțit cu cosinusul unghiului format de dreapta suport a segmentului cu planul.

$$A'B' = AB \cdot \cos u$$

Teorema 13.3. Aria proiecției unei figuri pe un plan este egală cu aria figuri date înmulțit cu cosinusul unghiului făcut de figură cu planul. $\text{Aria } A'B'C' = \text{Aria } ABC \cdot \cos u$

14. Diedru. Unghi plan corespunzător unui diedru.

Definiție: Se numește **diedru** reuniunea a două semiplane care au aceeași frontieră.

Definiție: Se numește **unghi plan corespunzător unghiului diedru**, unghiul format de două semidrepte conținute în fețele diedrului, și perpendiculare pe muchia diedrului în același punct.

Teorema 14.1. Orice două unghiuri plane corespunzătoare diedrului au aceeași măsură.

Definiție: Măsura unui diedru este măsura unui unghi plan corespunzător diedrului.

Definiție: Măsura unghiului dintre două plane secante este cea mai mică dintre măsurile diedrelor formate de aceste plane și este egală cu măsura unghiului format de două drepte perpendiculare respectiv pe planele date.

15. Plane perpendiculare

Definiție: Două plane se numesc **perpendiculare** dacă unul dintre diedrele determinate de ele are măsura de 90° .

Teorema 15.1 Două plane secante sunt perpendiculare dacă și numai dacă unul dintre plane conține o dreaptă perpendiculară pe celălalt plan.

Teorema 15.2 Dacă două plane sunt perpendiculare, proiecția pe unul dintre plane a oricărui punct din celălalt plan aparține dreptei de intersecție a planelor.

16. Teorema celor trei perpendiculare.

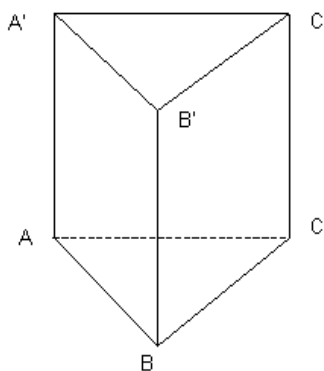
Teorema celor trei perpendiculare: Dacă o dreaptă **d** este perpendiculară pe un plan și prin piciorul ei ducem o perpendiculară **f** pe o dreaptă **g** din acel plan, atunci dreapta determinată de un punct de pe **d** și de intersecția celor două drepte din plan, este perpendiculară pe dreapta **g**.

Prima reciprocă a T. C.3. P: Dacă dintr-un punct exterior unui plan ducem perpendiculara pe un plan și perpendiculara pe o dreaptă din plan, atunci dreapta ce unește picioarele celor două perpendiculare este perpendiculară pe dreapta dată din plan.

A doua reciprocă a T.C.3:P: Dacă într-un punct al unei drepte dintr-un plan se duc două drepte perpendiculare pe ea, prima exterioară planului și a doua conținută în plan atunci perpendiculara dintr-un punct al primei drepte pe cea de-a doua este perpendiculară pe plan.

POLIEDRE ȘI CORPURI ROTUNDE

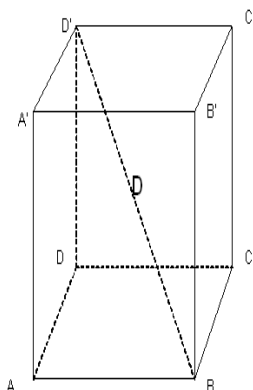
PRISMA TRIUNGHULARĂ REGULATĂ

$$A_l = P_b \cdot h$$

$$A_t = A_l + 2A_b$$

$$V = A_b \cdot h$$

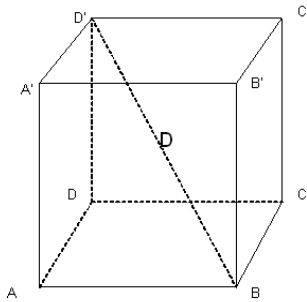
PRISMA PATRULATERĂ REGULATĂ

$$A_l = P_b \cdot h$$

$$A_t = A_l + 2A_b$$

$$V = A_b \cdot h$$

CUBUL

a= muchia cubului

$$D = a \sqrt{3}$$

$$A_l = 4a^2$$

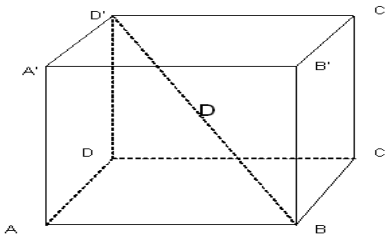
$$A_t = 6a^2$$

$$V = a^3$$

PARALELIPEDUL DREPTUNGHI

paralelipipedului

a,b,c = dimensiunile

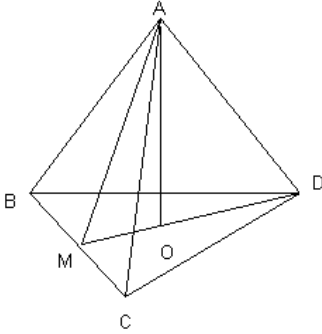
$$D = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2}$$

$$A_l = 2ac + 2bc$$

$$A_t = 2ab + 2bc + 2ca$$

$$V = a \cdot b \cdot c$$

TETRAEDRUL REGULAT

l = latura tetraedrului

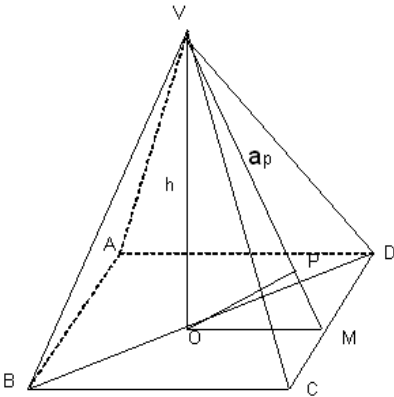
$$h = \frac{l\sqrt{6}}{3}$$

$$A_l = \frac{3l^2\sqrt{3}}{4}$$

$$A_t = \frac{4l^2\sqrt{3}}{4}$$

$$V = \frac{l^3\sqrt{2}}{12}$$

PIRAMIDA REGULATĂ

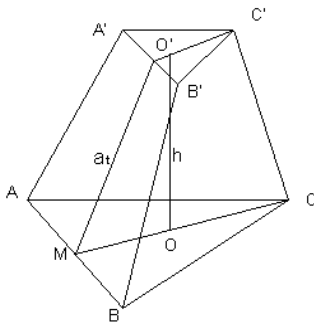
$$A_l = \frac{P_b \cdot a_p}{2}$$

$$A_t = A_l + A_b$$

$$V = \frac{A_b \cdot h}{3}$$

TRUNCHIUL DE PIRAMIDĂ REGULATĂ

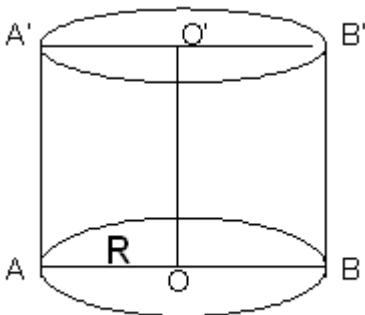
$$A_t = \frac{(P_B + P_b) \cdot a_t}{2}$$

$$A_t = A_l + A_B + A_b$$

$$V = \frac{h}{3} (A_B + A_b + \sqrt{A_B \cdot A_b})$$

CORPURI ROTUNDE

CILINDRUL CIRCULAR DREPT

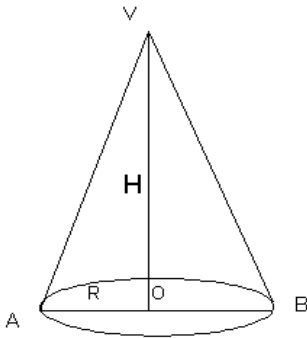

$$A_l = 2\pi R G$$

$$A_t = 2\pi R G (G + R)$$

$$V = \pi R^2 \cdot H$$

CONUL CIRCULAR DREPT

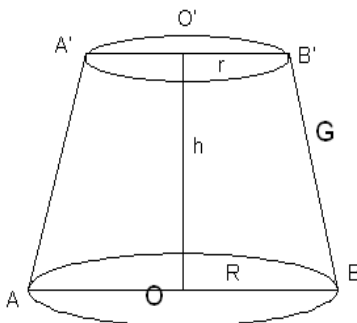
$$A_l = \pi R G$$

$$A_t = \pi R (G + R)$$

$$V = \frac{\pi R^2 \cdot H}{3}$$

$$G^2 = H^2 + R^2$$

TRUNCHIUL DE CON CIRCULAR DREPT

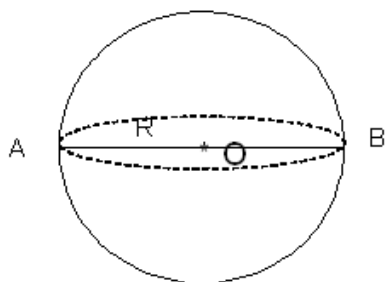
$$A_l = \pi G (R + r)$$

$$A_t = \pi G (R + r) + \pi R^2 + \pi r^2$$

$$V = \frac{\pi h}{3} (R^2 + r^2 + R \cdot r)$$

$$G^2 = h^2 + (R - r)^2$$

SFERA

$$A = 4 \pi R^2$$

$$V = \frac{4 \pi R^3}{3}$$

PROBLEME – ENUNTURI SI REZOLVARI

CLASA A V –A

1. O veveriță aduce alune la vizuină în 14 minute, Știind că ea fuge fără alune cu 3m/s și cu alune cu 2m/s, aflați distanța de la alun la vizuină.

Rezolvare:

Timpul cât fuge veverița este dat de raportul dintre lungimea drumului și viteza cu care fuge:

Așadar, fie d distanța de la alun la vizuină; Atunci

$$\frac{d}{3} + \frac{d}{2} = 14 \cdot 60 \Rightarrow \frac{5d}{6} = 840 \Rightarrow d = 1008m.$$

2. Să se determine a 2007-a zecimală a fracției $\frac{7}{11}$.

Rezolvare: $\frac{7}{11} = 0,(63)$; Rezultă că a 2007-a zecimală este 6.

3. Să se afle $n \in \mathbb{N}$ din egalitatea:

$$2^{2n} - 4 = 3(4 + 4 + \dots + 4^{2007})$$

Rezolvare : $2^{2n} = 4 + 3 \cdot 4 + 3 \cdot 4^2 + \dots + 3 \cdot 4^{2007}$. Din aproape în aproape ,rezultă $2^{2n} = 4^{2008}$ $2^{2n} = 2^{4016}$, rezultă $n = 2008$.

4. Să se determine $n \in \mathbb{N}$; $n < 10$, astfel încât

$$\frac{9n + 4}{2n - 1} \in \mathbb{N}$$

$$2n - 1$$

Rezolvare:

$$\text{Pentru } n=1 \text{ si } n=9 \Rightarrow \frac{9n + 4}{2n - 1} \in \mathbb{N}$$

5. Să se arate că $N=4^{4n+2} \cdot 5^{3n+3} \cdot 3^{4n} + 2^{8n+1} \cdot 5^{3n} \cdot 3^{4n+1}$ este divizibil cu 2006 $\forall n \in \mathbb{N}^*$

Rezolvare:

$$\begin{aligned} N &= (4^4)^n \cdot 4^2 \cdot (3^4)^n \cdot (5^3)^n \cdot 5^3 + (2^8)^n \cdot 2 \cdot (5^3)^n \cdot (3^4)^n \cdot 3 = \\ &= 2^{8n} \cdot 3^{4n} \cdot 5^{3n} \cdot (2^4 \cdot 5^3 + 2 \cdot 3) = \\ &= 2^{8n} \cdot 3^{4n} \cdot 5^{3n} \cdot \underbrace{(20^3 + 3)}_{=2006} : 2006 \end{aligned}$$

6. Să se arate că numărul

$N=2005^{2007} + 2006^{2008} + 2007^{2005} + 2008^{2006}$ nu e pătrat perfect.

Rezolvare : Evident $u(2005^{2007}) = 5$
 $u(2006^{2008}) = 6$
 $u(2007^{2005}) = u(7^{4 \cdot 501 + 1}) = u(7^1)$
 $= 7$
 $u(2008^{2006}) = u(8^{2006}) = 4$
 $\Rightarrow u(N) = u(5+6+7+4) = 2 \Rightarrow N$ nu e pătrat perfect.

7. Să se afle ultima cifră a numărului

$$N = 1^{2006} + 2^{2006} + 3^{2006} + \dots + 2005^{2006} + 2006^{2006}$$

Rezolvare :

- $u(1^{2006}) = 1$
- $u(2^{2006}) = 4$
- $u(3^{2006}) = 9$
- $u(4^{2006}) = 6$
- $u(5^{2006}) = 5$
- $u(6^{2006}) = 6$
- $u(7^{2006}) = 9$
- $u(8^{2006}) = 4$
- $u(9^{2006}) = 1$
- $u(10^{2006}) = 0$

Ultima cifră a primelor zece numere este 5

$$\Rightarrow u(N) = 5 \cdot 400 + \underbrace{1 + 4 + 9 + 6 + 5 + 6}$$

$$= 0 + 31$$

$$\Rightarrow u(N) = 1.$$

8. Sa se determine numărul natural a, pentru care:

$$27^{a^3} \cdot 9^{a^2} \cdot 3^a = 729^{17}$$

Rezolvare: Relația data este echivalenta cu:

$$3^{3a^3} \cdot 3^{2a^2} \cdot 3^a = (3^6)^{17}$$

$$3^{3a^3+2a^2+a} = 3^{102} \Rightarrow 3a^3 + 2a^2 + a = 102$$

$$\text{Pentru } a = 3 \rightarrow 3 \cdot 27 + 2 \cdot 9 + 3 = 102$$

9. Sa se arate ca numarul:

N = 2007 + 2008 \cdot (1+2+3+...+2006) \cdot 2 este cubul unui număr natural.

Rezolvare:

$$\begin{aligned} N &= 2007 + 2008 \cdot (2006 \cdot 2007) : 2 \cdot 2 = \\ &= 2007 + 2008 \cdot 2006 \cdot 2007 = \\ &= 2007 [1 + (2007+1) (2007-1)] = \\ &= 2007 (1 + 2007^2 - 1) = 2007^3 \end{aligned}$$

10. Sa se compare numerele:

$$A=2006^{2007}+2007^{2006} \text{ si } B=2006^{2006}+2007^{2007}$$

Rezolvare: 2006=2005+1 , 2007=2006+1

$$A=2006 \cdot 2006^{2006} + 2007^{2006} = 2006^{2006} + 2005 \cdot 2006^{2006} + 2007^{2006}$$

$$B=2006^{2006} + 2007 \cdot 2007^{2006} = 2006^{2006} + 2006 \cdot 2007^{2006} + 2007^{2006}$$

$$\text{Cum } 2005 < 2006 \text{ si } 2006^{2006} < 2007^{2006} \Rightarrow A < B$$

11. Se considera numerele $a_1=4, a_2=3 \cdot a_1=4, a_3=3 \cdot a_2+4^2, \dots$
 $a_{100}=3a_{99}+4^{99}, \dots$

a) Sa se determine a_{2007} .

b) Sa se compare numerele a_{100} cu 3^{150}

Rezolvare:

Se observa ca pentru orice număr natural n, avem

$$a_n = 3 \cdot a_{n-1} + 4^{n-1} = 4 \Rightarrow$$

$$a) a_{2007} = 4^{2007}$$

$$b) a_{100} = 4^{100} = 2^{200} = (2^4)^{50}$$

$$3^{150} = (3^3)^{50} \quad \text{cum } 2^4 < 3^3 \Rightarrow a_{100} < 3^{150}$$

12. Să se rezolve ecuația:

$$\begin{array}{cccccc} x-2004 & & x-2005 & & x-2006 & & x-2007 \\ 9 & - & 15 \cdot 9 & + & 7 \cdot 9 & + & 7 \cdot 9 & = & 2007 \end{array}$$

Rezolvare :

Ecuația dată este echivalentă cu:

$$9^{x-2007} (9 + 15 \cdot 9 - 8 \cdot 9^2 + 9^3) = 2007 \Rightarrow 9^{x-2007} \cdot 223 = 9 \cdot 223 \Rightarrow 9^{x-2007} = 9^1 \Rightarrow x-2007 = 1 \Rightarrow x = 2008$$

13. Calculați câtul și restul împărțirii numărului $9 \cdot 7^{2007}$ la $2 \cdot 7^{2005}$

Rezolvare :

$$\begin{aligned} D &= I \cdot C + R & R < I & \quad 9 \cdot 7^{2007} & = (7+2) \cdot 7^{2005} \cdot 7^2 & = 7^3 \cdot 7^{2005} \\ + 2 \cdot 49 \cdot 7^{2005} & = (342+1) \cdot 7^{2005} + 49 \cdot 2 \cdot 7^{2005} \\ (171 \cdot 2 + 1) \cdot 7^{2005} & + 49 \cdot 2 \cdot 7^{2005} & & = 171 \cdot 2 \cdot 7^{2005} + 7^{2005} \\ + 49 \cdot 2 \cdot 7^{2005} & \Rightarrow & & \Rightarrow 9 \cdot 7^{2007} & = (171+49) \cdot 2 \cdot 7^{2005} + 7^{2005} \end{aligned}$$

Câtul este 220

2005

Restul este 7.

14. Găsiți toate numerele naturale pătrate perfecte mai mici decât 2007 care la împărțirea cu 45 dau restul 36.

Rezolvare :

Fie n un număr natural. Rezultă (conform T împărțiri cu rest)

$$\text{că } n^2=45 \cdot c+36, n^2<2007$$

$\Rightarrow 9 \cdot (5c+4) < 2007 \Rightarrow 5c+4 \leq 223$ $5c+4$ trebuie să fie pătrat perfect

$$\Rightarrow 5c+4 \in \{2^2; 3^2; 7^2; 8^2; 12^2; 13^2; \}$$
 cum

$$n^2=3^2 \cdot (5c+4) \Rightarrow n^2 \in \{6^2; 9^2; 21^2; 24^2; 36^2; 39^2\}$$

15. Împărțind numărul 185 la un număr natural se obține restul 15. Aflați împărțitorul.

Rezolvare:

$$D=I \cdot C+R \quad R < I$$

$$185=X \cdot C+15 \Rightarrow 185-15=X \cdot C \quad \text{cum } 170=2 \cdot 5 \cdot 17 \text{ și } R < X \text{ adică } X > 15$$

$$\Rightarrow X \text{ poate fi } 17 \text{ sau } 2 \cdot 17=34 \text{ sau } 5 \cdot 17=85 \text{ sau } 2 \cdot 5 \cdot 17=170$$

Așadar împărțitorul aparține mulțimi $\{17, 34, 85, 170\}$.

16. Sa se arate că nu există nici un număr natural n astfel încât $2007^{2007} = 7^n + 2007$

Rezolvare :

$2007^{2007} - 2007 = 7^n$ nu poate fi adevărat pentru nici un număr natural n deoarece ultima cifră

a lui $(2007^{2007} - 2007)$ este $U(2007^{2007}) - 7 = 6$; $U(7^{2007}) = 3$; $13 - 7 = 6$, în timp ce $U(7^n)$ poate fi 7, 9, 3, sau 1, în nici un caz 6.

17. Dacă $\overline{ab} + \overline{bc} + \overline{ac} = 264$, unde a, b, c sunt cifre în baza 10 atunci suma $a+b+c$ este egală cu .....

Rezolvare:

$$\overline{ab} + \overline{bc} + \overline{ac} = 264 \Leftrightarrow 11(a+b+c) = 11 \cdot 24 \Rightarrow a+b+c = 24.$$

18. Aflați numărul natural n pentru care $4^n+4^n+4^n+4^n=256$

Rezolvare : Este evident ca $4^n+4^n+4^n+4^n=4 \cdot 4^n=4^{n+1}=2^{2n+2}=256=2^8$. Deci se obtine ca $2n+2=8$, adica $n=3$.

19. Dacă $\overline{ab6} + \overline{b8a} + \overline{7ab} = 2007$ atunci $\overline{ab} : 17$.

Rezolvare:

$100a+10b+6+100b+80+a+700+10a+b=2007$,

rezultă $111a+111b+786=2007$

$111(a+b)=1221$, $a+b=11$

Pentru $a=3$ și $b=8$ se verifică relația dată.

20. Să se arate că numărul $n = (2007^{2007} - 2007)(2006^{2006} - 2006)(2005^{2005} - 2005)$ este divizibil cu 200.

Rezolvare:

Ultima cifră a numărului din prima paranteză este 6, a celui din a doua paranteză este 0, și a celui din a treia paranteză este 0, rezultă produsul n are ultimele două cifre 00 și cum $2007^{2007} - 2007$ este divizibil cu 2 rezultă că n este divizibil cu 200.

21. Să se arate că numărul $1+3+5+7+\dots+2005+2007$ este pătrat perfect.

Rezolvare:

Notăm cu s suma $1+3+5+7+\dots+2005+2007 = S$ și tot cu s suma $2007+2005+2003+\dots+3+1 = S$, după ce adunăm sumele rezultă ca $2008+2008+\dots+2008 = 2S$ rezultă $S=2008 \cdot 1004 : 2 = 1004^2$.

22. Să se arate că numărul $N = 4^{n+1} \cdot 5^{2n+5} + 2^{2n+4} \cdot 25^{n+2}$ e pătrat perfect, oricare ar fi n natural.

Rezolvare:

$N = 2^{2n+2} \cdot 5^{2n+5} + 2^{2n+4} \cdot 5^{2n+4} =$

$2^{2n+2} \cdot 5^{2n+4} (5+4) = (2^{n+1} \cdot 5^{n+2})^2 \cdot 3^2$ ceea ce înseamnă că este pătrat perfect.

23. Să se determine valoarea numărului natural a astfel încât numărul $N=4a^2+2^a \cdot a+2^{a+1}$ să fie pătrat perfect.

Rezolvare:

Pentru $a=5$ se obține $N=324=18^2$.

24. O persoană împlinește în anul 2007 o vârstă egală cu dublul sumei cifrelor anului de naștere. Aflați vârsta persoanei și anul când s-a născut.

Rezolvare:

$$19xy+2(1+9+x+y)=2007$$

$$1965+2(1+9+6+5)=2007. \text{ Așadar } x=6 \text{ și } y=5.$$

25. Să se determine numerele de forma $\overline{ab}$ știind că $7 \cdot \overline{ab} + \overline{ba} = \overline{abba} : 11 + 1$.

Rezolvare:

$$7(10a+b)+10b+a=(1001a+110b):11+1$$

$$71a+17b=91a+10b+1 \Rightarrow 20a+1=7b \Rightarrow a=1; b=3.$$

26. Suma a patruzeci și două de numere naturale nenule este 900. Arătați că există printre aceste numere cel puțin două egale.

Rezolvare:

Dacă considerăm primele 42 de numere naturale consecutive atunci $1+2+3+4+\dots+42=(42 \cdot 43):2=903$, așadar putem avea în loc de 4 pe 1.

27. Într-o încăpere sunt 11 scaune cu trei respectiv patru picioare. Știind că s-au folosit 40 de picioare metalice pentru scaune, să se spună câte scaune cu trei respectiv patru picioare s-au făcut.

Rezolvare:

Presupunem că la scaunele care au câte patru picioare le rupem un picior în așa fel încât să avem numai scaune cu trei picioare, în total un număr de 33 de picioare. Așadar din 40 scădem 33 și obținem 7 adică cele 7 picioare rupte provin tot de la atâtea scaune cu patru picioare. În rest scaunele cu trei picioare sunt în număr de $11-7=4$.

28. a) Să se arate că numărul $N=6+6^2+6^3+6^4+\dots+6^{100}$ este divizibil cu 7;

b) Să se afle ultima cifră a lui $2007^{2005} \cdot N$.

Rezolvare:

a) $N=6(1+6)+6^3(1+6)+\dots+6^{99}(1+6)$ este divizibil cu 7;

b) $u(N)=u(2007^{2005})u(N)=u(7^{2005})u(N)=0$.

29. Determinați numărul natural x din egalitatea:

a) $\left[(3^{10} \cdot 3^5)^2 : 81 + 3 \cdot (9^3)^4 \right] : x = 3^{25}$.

b) $\left[5 + 125^6 : (5^2)^7 - 5^3 \right] \cdot x = 10 + 20 + 30 + \dots + 1000$

Rezolvare: a) $(3^{25} \cdot 4) : x = 3^{25} \Rightarrow x = (3^{25} \cdot 4) : 3^{25} \Rightarrow x = 4$.

b)

$505 \cdot x = 10(1 + 2 + 3 + 4 + \dots + 100) \Leftrightarrow 505 \cdot x = 10 \cdot (100 \cdot 101) : 2$

Rezultă: $x=100$.

30. Să se determine numărul natural n astfel încât

$$\frac{4^{n+1} + 4^n}{2^{n+1} + 3 \cdot 2^n} = 2^{2007}.$$

Rezolvare:

$$\frac{2^{2n+2} + 2^{2n}}{2 \cdot 2^n + 3 \cdot 2^n} = 2^{2007} \Leftrightarrow \frac{5 \cdot 2^{2n}}{5 \cdot 2^n} = 2^{2007} \Rightarrow 2^n = 2^{2007} \Rightarrow n = 2007$$

31. Să se arate că pentru $m, n \in \mathbb{N}$, fracția $\frac{2^m \cdot 3^{m+1} + 2}{7^{n+1} \cdot 8^n + 8}$ se simplifică cu 10.

Rezolvare:

$\frac{2^m \cdot 3^{m+1} + 2}{7^{n+1} \cdot 8^n + 8} = \frac{6^m \cdot 3 + 2}{56^n \cdot 7 + 8}$. Cum ultima cifră a numărătorului și a numitorului este 0, rezultă că fracția se simplifică cu 10.

32. Să se determine numerele naturale n astfel încât fracția

$$\frac{n^2 + 3}{n^3 + n^2 + 5} \text{ să se simplifice cu 5.}$$

Rezolvare:

Fie $5 | n^2 + 3$ și $5 | n^3 + n^2 + 5 \Rightarrow 5 | (n^3 + n^2 + 5) - (n^2 + 3) \Rightarrow 5 | n^3 + 2$
Atunci n poate fi de forma $5K, 5K+1, 5K+2, 5K+3, 5K+4$

Se observă că numai pentru $n = 5k+2$ se obține că fracția dată se poate simplifica cu 5 deoarece:

$$(5K+2)^3 + 2 = M_5 + 8 + 2 \div 5.$$

33. Să se determine numărul natural n astfel încât fracția

$$\frac{n^2 - 5}{n - 3} \in \mathbb{N}.$$

Rezolvare:

$$\frac{n^2 - 5}{n - 3} = n + 3 + \frac{4}{n - 3} \in \mathbb{N} \Leftrightarrow n - 3 | 4 \Rightarrow n \in \{4, 5, 7\}.$$

34. Într-o urnă sunt 6 bile albe, 8 bile roșii și 12 bile negre. Care este cel mai mic număr de extrageri pe care-l putem face astfel încât să fim siguri că am extras cel puțin 5 bile de aceeași culoare.

Rezolvare: Presupunand ca extragerile se fac în așa mod încât de fiecare dată extragem o bilă de culoare diferită de cea extrasă anterior(ex. albă, roșie, neagră), după 3 astfel de cicluri de câte 4 bile de culori diferite, deci după 12 extrageri, cea de-a zecea extragere ne va aduce 5 bile care vor avea aceeași culoare.

Deci numărul minim este 13.

35. Să se arate că numărul $n = 11112222$ în baza zece se poate scrie ca un produs de două numere naturale consecutive.

Rezolvare:

$$\begin{aligned} n &= 1111 \cdot 10^4 + 2222 = 1111(10^4 + 2) = 1111(10^4 - \\ &1 + 3) = 1111(9999 + 3) = 1111(3.3333 + 3) = 3333(3333 + 1) \\ &= 3333 \cdot 3334 \end{aligned}$$

36. Să se arate că numărul :

$$N = \frac{16057}{2007} + \frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \dots + \frac{1}{2006 \cdot 2007} \text{ este pătrat}$$

perfect.

Rezolvare :

$$\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \dots + \frac{1}{2006 \cdot 2007} = \frac{1}{1} - \frac{1}{2} + \frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{2006} - \frac{1}{2007} =$$

$$= 1 - \frac{1}{2007} = \frac{2007-1}{2007} = \frac{2006}{2007}$$

$$\frac{16057 + 2006}{2007} = \frac{18063}{2007} = 9 = 3^2$$

$$\Rightarrow N = 3^2$$

37. Să se rezolve ecuația : $xy + x - 4y = 2007$

Rezolvare : Ecuația dată este echivalentă cu $(x-4)(y+1) = 2003$

$$\begin{aligned} \Rightarrow x-4=1 \text{ și } y+1=2003 &\Rightarrow x=5, y=2002 \text{ sau} \\ x-4=2003 \text{ și } y+1=1 &\Rightarrow x=2007, y=0 \text{ sau} \\ x-4=-1 \text{ și } y+1=-2003 &\Rightarrow x=3, y=-2004 \text{ sau} \\ x-4=-2003 \text{ și } y+1=-1 &\Rightarrow x=-1999, y=-2 \end{aligned}$$

CLASA A VI –A

ALGEBRA

1. Numerele a,b,c verifică simultan condițiile:

a) media aritmetică a numerelor a,b,c este $\left(\frac{1}{3}\right)^{-1} \cdot 0,4(1)$

b) a,b,c sunt direct proporționale cu 0,(3), 0,0(3), 0,00(3).

Să se afle a,b,c.

Rezolvare:

$$a+b+c=3 \cdot 3 \cdot \frac{37}{90} = \frac{111}{30}$$

$$\frac{a}{0,(3)} = \frac{b}{0,0(3)} = \frac{c}{0,00(3)} = \frac{a+b+c}{\frac{3}{9} + \frac{3}{90} + \frac{3}{900}} = 10 \Rightarrow$$

$$a=30; b=300; c=3000.$$

2. Să se determine restul împărțirii lui 4^{6^n} la 33.

Rezolvare:

$$4^{6^n} = 4^{(5+1)^n} = 4^{(5k+1)} = (4^5)^k \cdot 4 = 1024^k \cdot 4 = (1023 + 1)^k \cdot 4$$

Rezultă că restul împărțirii este 4.

Observație: Întodeauna, un număr de forma $(a+1)^n$ va fi un multiplu de a la care se adaugă 1.

3. Aflați $x \in \mathbb{Q}$ din proporția: $\frac{2^{2007}}{4^{1004}} = \frac{x}{0,5}$.

Rezolvare: Se rescrie 4^{1004} ca putere a lui 2, se fac simplificările și rezultă $x=1$.

4. Să se determine numerele întregi x,y dacă

$$x^2 + xy - 2x - 2y = 3.$$

Rezolvare:

Ecuția dată este echivalentă cu $(x+y)(x-2)=3 \Rightarrow$

$$x+y=1 \text{ și } x-2=3 \Rightarrow x=5, y=-4;$$

$$x+y=3 \text{ și } x-2=1 \Rightarrow x=3, y=-2;$$

$$x+y=-1 \text{ și } x-2=-3 \Rightarrow x=-1, y=0;$$

$$x+y=-3 \text{ și } x-2=-1 \Rightarrow x=1, y=-4.$$

5. Să se rezolve în numere naturale, ecuația:

$$xy-5=3x+2y-13.$$

Rezolvare:

$$xy-5=3x+2y-13 \Leftrightarrow xy-3x=2y-13+5$$

$$\Leftrightarrow x(y-3)=2y-$$

$$8 \Rightarrow x = \frac{2y-8}{y-3} = \frac{2(y-3)-2}{y-3} = 2 - \frac{2}{y-3} \in \mathbb{N}, y \neq 3 \Rightarrow$$

$$y-3 \in D_2 \Rightarrow$$

$$y-3=1 \Rightarrow y=4; \Rightarrow x=0;$$

$$y-3=-1 \Rightarrow y=2; \Rightarrow x=4;$$

$$y-3=2 \Rightarrow y=5; \Rightarrow x=1;$$

$$y-3=-2 \Rightarrow y=1; \Rightarrow x=3.$$

6. Să se determine $a \in \mathbb{Z}$ astfel încât $\frac{a^2 - 2a + 3}{a + 2} \in \mathbb{Z}$.

Rezolvare:

$$\frac{a^2 - 2a + 3}{a + 2} = \frac{a(a+2) - 4a + 3}{a + 2} = a + \frac{-4a + 3}{a + 2} = a + \frac{-4(a+2) + 8 + 3}{a + 2} =$$

$$a - 4 + \frac{11}{a + 2} \in \mathbb{Z} \Leftrightarrow a + 2 \mid 11 \Rightarrow$$

$$a + 2 \in D_{11} = \{-11, -1, 1, 11\} \Rightarrow$$

$$a + 2 = -11 \Rightarrow a = -13$$

$$a + 2 = -1 \Rightarrow a = -3$$

$$a + 2 = 1 \Rightarrow a = -1$$

$$a+2=-11 \Rightarrow a=9.$$

7. Să se rezolve în Z ecuația: $\frac{x}{3} - \frac{3}{y} = 2.$

Rezolvare: $\frac{x}{3} - \frac{3}{y} = 2 \Rightarrow xy - 9 = 6y \Leftrightarrow (x-6) \cdot y = 9 \Rightarrow$

$$x-6=1 \text{ și } y=9 \Rightarrow x=7, y=9$$

$$x-6=-1 \text{ și } y=-9 \Rightarrow x=5, y=-9$$

$$x-6=9 \text{ și } y=1 \Rightarrow x=15, y=1$$

$$x-6=-9 \text{ și } y=-1 \Rightarrow x=-3, y=-1$$

$$x-6=3 \text{ și } y=3 \Rightarrow x=9, y=3$$

$$x-6=-3 \text{ și } y=-3 \Rightarrow x=3, y=-3$$

8. Sa se calculeze :

$$\frac{1}{1 \cdot 2} + \frac{1}{2 \cdot 3} + \frac{1}{3 \cdot 4} + \dots + \frac{1}{2006 \cdot 2007}$$

Rezolvare :

Suma dată este egală cu

$$\frac{1}{1} - \frac{1}{2} + \frac{1}{2} - \frac{1}{3} + \frac{1}{3} - \frac{1}{4} + \dots + \frac{1}{2006} - \frac{1}{2007} =$$

$$= 1 - \frac{1}{2007} = \frac{2006}{2007}$$

S-a folosit formula :

$$\frac{1}{n(n+1)} = \frac{n+1-n}{n(n+1)} = \frac{1}{n} - \frac{1}{n+1}.$$

9. Să se determine numerele întregi pozitive a și b care satisfac condițiile $a+b=165$ și câtul împărțirii lui a la b este 10.

Rezolvare:

$$a=10b+r, 0 \leq r < b$$

$a+b=165 \Rightarrow 10b+r+b=165 \Rightarrow 11b+r=11 \cdot 15 \Rightarrow r$ este divizibil cu 11 $\Rightarrow r=11x \Rightarrow 11(b+x)=11 \cdot 15 \Rightarrow b+x=15 \Rightarrow x=1$, deoarece $r=11x < b \Rightarrow r=11 \Rightarrow b=14 \Rightarrow a=151$.

10. Să se determine mulțimea $A = \left\{ x \in \mathbb{Z} \mid \frac{2x-4}{x-3} \in \mathbb{Z} \right\}$

Rezolvare :

$$\frac{2x-4}{x-3} = 2 + \frac{2}{x-3} \in \mathbb{Z} \Leftrightarrow x-3 \mid 2 \Leftrightarrow x-3 \in D_2 = \{-2, -1, 1, 2\} \Rightarrow$$

$$x-3 = -2 \Rightarrow x = 1$$

$$x-3 = -1 \Rightarrow x = 2$$

$$x-3 = 1 \Rightarrow x = 4$$

$$x-3 = 2 \Rightarrow x = 5.$$

11. Să se rezolve în $\mathbb{N}$ ecuația: $4^x + 8^y + 64^z = 192$

Rezolvare:

$$2^{2x} + 2^{3y} + 2^{6z} = 2^6 \cdot 3 \mid : 2^6 \Rightarrow 2^{2x-6} + 2^{3y-6} + 2^{6z-6} = 3$$

Cum $2x-6 < 1$,

$$3y-6 < 1$$

$$6z-6 < 1 \Rightarrow 2x-6 = 0 \Rightarrow x = 3$$

$$3y-6 = 0 \Rightarrow y = 2$$

$$6z-6 = 0 \Rightarrow z = 1$$

**12. Să se rezolve în numere întregi pozitive ecuația :
 $3x+5y^2=189$.**

Rezolvare:

Cum $3x$ și 189 se divid cu $3 \Rightarrow 5y^2$ e divizibil cu $3 \Rightarrow$

$y=3a \Rightarrow 3x+5 \cdot 9a^2=189 \mid :3 \Rightarrow$

$x+15a^2=63 \Rightarrow x=3b \Rightarrow 3b+15a^2=63 \mid :3 \Rightarrow$

$b+5a^2=21 \Rightarrow b=21-5a^2, a=0 \Rightarrow x=63, y=0$

$b=1, a=2 \Rightarrow x=3, y=6$.

13. Să se determine numerele întregi pozitive a și b care satisfac condițiile $a+b=165$ și câtul împărțirii lui a la b este 10.

Rezolvare:

$a=10b+r, 0 \leq r < b$

$a+b=165 \Rightarrow 10b+r+b=165 \Rightarrow 11b+r=11 \cdot 15 \Rightarrow r$ este divizibil

cu $11 \Rightarrow r=11x \Rightarrow 11(b+x)=11 \cdot 15 \Rightarrow b+x=15 \Rightarrow x=1$,

deoarece $r=11x < b \Rightarrow r=11 \Rightarrow b=14 \Rightarrow a=151$.

14. a) Să se calculeze suma $A=1+11+111+\dots+\underbrace{111 \dots 111}_{2007}$

b) Să se arate că A este divizibil cu 9

c) Să se calculeze $B=3+33+333+\dots+\underbrace{33 \dots 33}_{2007}$

Rezolvare :

$$a) A = \frac{1}{9} (9+99+999+\dots+99\dots9) \Rightarrow$$

$$A = \frac{10-1}{9} + \frac{10^2-1}{9} + \frac{10^3-1}{9} + \dots + \frac{10^{2007}-1}{9}$$

$$\begin{aligned} & \frac{1}{9}(10 + 10^2 + \dots + 10^{2007} - 2007) = \frac{1}{9}(\underbrace{111\dots1110}_{2007} - 2007) = \\ = & \frac{1}{9}(\underbrace{111\dots1109103}_{2003}) \end{aligned}$$

b) Cum suma cifrelor din care este compus A este $2003 \cdot 1 + 0 + 9 + 1 + 0 + 3 = 2016$ care este divizibil cu 9 $\Rightarrow A : 9$

$$c) B = 3 \cdot A = \frac{1}{3}(\underbrace{111\dots11091033}_{2008})$$

GEOMETRIE

1. Măsura unui unghi al unui triunghi isoscel este de 110° .

a) Măsurile celorlalte două unghiuri sunt de .....

b) Suma măsurilor tuturor unghiurilor exterioare triunghiului este de .....

c) Măsura unghiului format de bisectoarea unghiului de 110° cu latura opusă este de .....

Rezolvare:

a) Celelalte două unghiuri sunt obligatoriu de 35° ;

b) Pentru fiecare unghi al triunghiului există două unghiuri exterioare congruente prin urmare suma măsurilor tuturor unghiurilor exterioare triunghiului este de $360^\circ \cdot 2 = 720^\circ$.

c) $180^\circ - (55^\circ + 35^\circ) = 90^\circ$.

2. În dreptunghiul ABCD cu $AB=10$ cm și $BC=18$ cm se ia un punct M pe AB și N pe BC astfel încât AM este de trei ori mai mic decât NC și NC este de două ori mai mare decât BN. Să se afle aria triunghiului MND.

Rezolvare:

Din datele problemei, rezultă $NC=3AM$ și $NC=2BN$. Cum $BC=18$, rezultă $NC=12$ și $AM=4$. Așadar $A_{MND}=A_{ABCD}-A_{MBD}-A_{MNC}-A_{AMD}=216-24-72-36=84$.

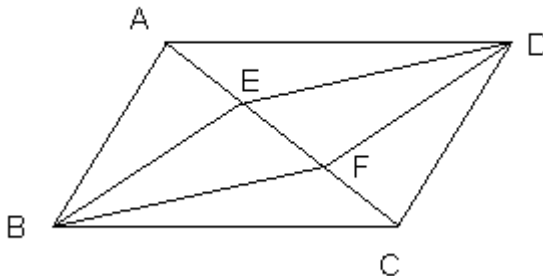
3. În triunghiul ABC se ia D un punct pe latura BC astfel încât AD este congruent cu DC. Dacă perimetrul lui ABC este de 46 cm și al lui ABD este de 30 cm se cere lungimea lui AC.

Rezolvare:

$AC= P_{ABC}-P_{ABD}=46-30=16$ cm.

4. În paralelogramul ABCD se ia pe diagonala AC punctele E și F astfel încât $AE=EF=FC$. Să se arate că patrulaterul BEDF este paralelogram și că $A_{ABCD}=3A_{BEDF}$.

Rezolvare.

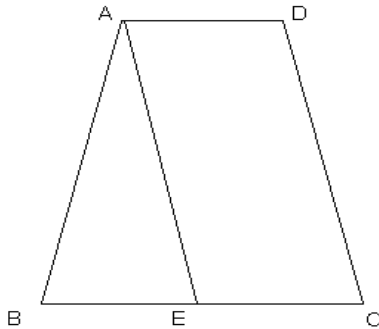

Din congruența triunghiurilor ABE și DFC (L.U.L), rezultă BE și DF sunt paralele și congruente, rezultă BEDF paralelogram.

$$A_{ABCD}=6A_{BEF}=3A_{BEDF}$$

5. Fie ABCD un trapez având bazele AD, și BC, cu $BC > AD$ și $AD=10\text{cm}$. Paralela prin A la CD intersectează BC în E. Știind că perimetrul triunghiului ABE este 24 să se afle perimetrul trapezului.

Rezolvare:

Cum AE este congruent cu DC, rezultă că perimetrul trapezului este $P_{ABCD}=P_{ABE}+2AD=24+20=44\text{ cm}$.

6. Fie ABCD un paralelogram cu $AB=8\text{ cm}$ și cu

$m(\hat{B})=150^\circ$. Se cere măsura unghiului A și distanța de la B la AD. Dacă $AD=12\text{ cm}$, aflați aria paralelogramului.=

Rezolvare:

Cum $m(\hat{B})=150^\circ$, rezultă că unghiul A are 30° iar BE, unde E este piciorul perpendicularei dusă din B pe AD este jumătate din AB. Rezultă BE este de 4 cm. $A_{ABCD}=AD*BE=12*4=48\text{cm}^2$.

7. În romb ABCD se duc $DP\perp AB$ și $BQ\perp CD$. Știind că măsura unghiului A este de 60° să se arate că:

- a) triunghiul ABD este echilateral;**
- b) patrulaterul BPDQ este dreptunghi;**
- c) să se afle cât la sută reprezintă aria patrulaterului BPDQ din aria lui ABCD.**

Rezolvare:

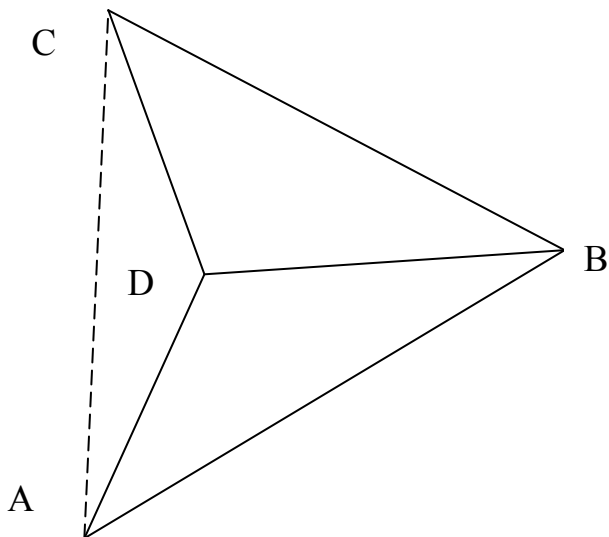
Triunghiul ABD este isoscel cu un unghi de 60° , rezultă că triunghiul ABD este echilateral. Patrulaterul BPDQ este dreptunghi deoarece are două laturi opuse paralele și congruente.

Cum măsura unghiului A este de 60° , atunci măsura unghiului ADP este de 30° ceea ce înseamnă că AP este jumătate din AD. Cum AB este congruent cu AD și $DP\perp AB$ chiar în mijlocul lui AB, rezultă $A_{ABCD}=4A_{APD}$. Rezultă, $A_{BPDQ}=50\%A_{ABCD}$.

8) În patrulaterul ABCD, AC este perpendiculară cu BD ca în figura alăturată.

Dacă $AC=13\text{cm}$ și $BD=8\text{cm}$ să se afle aria lui ABCD.

C

Rezolvare:

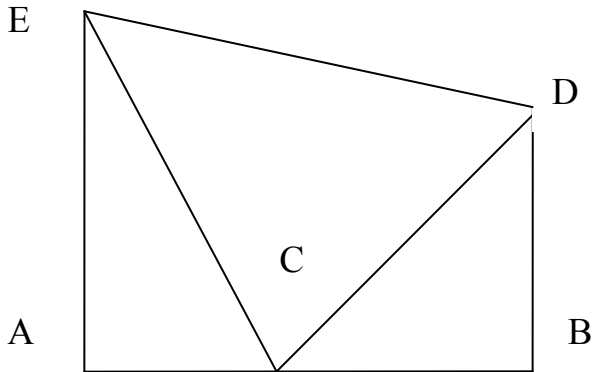
Cum DB și AC sunt perpendiculare, rezultă

$$A_{ABCD} = A_{ABD} + A_{CBD} = \frac{BD \cdot AC}{2} = \frac{104}{2} = 52 \text{ cm}^2$$

9. În figura alăturată se dau $AC=6, BD=8\text{cm}, AE=18, CB=12$ cm și A,C,B puncte coliniare.

Dacă $EA \perp AC, BD \perp BC$ să se afle aria triunghiului ECD.

Rezolvare:

$$A_{ECD} = A_{ABDE} - A_{AEC} - A_{DBC} = 234 - 54 - 48 = 132 \text{ cm}^2.$$

11. Fie ABC un triunghi oarecare. Prin mijlocul lui M al laturii AB se duce paralela la AC care intersectează pe BC în N. Prin B se duce paralela la AC care intersectează pe AN în D.

a) Aflați natura patrulaterului ABDC.

b) Dacă aria triunghiului AMN = 12 cm² aflați aria patrulaterului ABDC.

Rezolvare:

MN este linie mijlocie în triunghiul ABD respectiv în BAC, atunci N este mijlocul lui AD și al lui BC, rezultă că patrulaterul ABCD este paralelogram.

În triunghiul ANM, NM este mediană, atunci $A_{ANM} = A_{NBM}$,

în triunghiul ABD, BN este mediană, atunci $A_{ABN} = A_{BND}$,

în triunghiul ABC, AN este mediană iar în triunghiul BDC, DN este mediană, rezultă $A_{ABDC} = 4A_{ABN} = 4 \cdot 24 = 96 \text{ cm}^2$.

CLASA A VII -A

ALGEBRA

1. Să se rezolve ecuația în $\mathbb{Z}$.

$$\sqrt{(x-3)^2} + |y^2 - 2y| = 8$$

Rezolvare:

$$\begin{aligned} |x-3| + |y(y-2)| = 8 &\Rightarrow y \in \{0, 1, 2, 3, 4\} \\ y=0 &\Rightarrow x=1; \\ y=1 &\Rightarrow x=10; \\ y=2 &\Rightarrow x=11; \\ y=3 &\Rightarrow x=8; \\ y=4 &\Rightarrow x=3. \end{aligned}$$

2. Să se determine cifrele consecutive a și b astfel încât

$$\overline{aa}^2 + \overline{bb}^2 - \overline{aa} \cdot \overline{bb} = 8833.$$

Rezolvare:

Relația dată este echivalentă cu $(\overline{aa} - \overline{bb})^2 = 8833 - \overline{aa} \cdot \overline{bb}$

Cum a și b sunt cifre consecutive, rezultă:

$$(\overline{aa} - \overline{bb})^2 = 11^2 \Rightarrow 121 = 8833 - (10a + a)(10b + b)$$

$$11a \cdot 11b 8833 - 121 \Rightarrow 11^2 a \cdot b = 8712 : 121 \Rightarrow a \cdot b = 72$$

a=9, b=8 sau a=8, b=9.

3. Să se determine numerele întregi n astfel încât

$$\frac{n^2 - 3}{n - 3} \in \mathbb{Z}$$

Rezolvare:

$$\frac{n^2 - 3}{n - 3} = \frac{(n - 3) \cdot (n^2 + 3n + 9) + 24}{n - 3} = n^2 + 3n + 9 + \frac{24}{n - 3} \in \mathbb{Z}$$

$$\Leftrightarrow n-3 \mid 24 \Leftrightarrow n-3 \in D_{24} = \{\pm 1, \pm 2, \pm 3, \pm 4, \pm 6, \pm 8, \pm 12, \pm 24\}$$

$$\Rightarrow n = \{-21, -9, -5, -3, 0, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 27\} .$$

4. Să se rezolve ecuația în N: $xy - 3x + 3y = 2016$.

Rezolvare:

Ecuația dată este echivalentă cu $(x+3)(y-3) = 2007$; Cum $2007 = 3^2 \cdot 223$ rezultă următoarele situații:

$$x+3=9 \text{ și } y-3=223 \text{ rezultă: } x=6, y=226;$$

$$x+3=227 \text{ și } y-3=9 \text{ rezultă: } x=220, y=12;$$

$$x+3=3 \text{ și } y-3=669 \text{ rezultă: } x=0, y=672;$$

$$x+3=669 \text{ și } y-3=3 \text{ rezultă: } x=666, y=6;$$

$$x+3=2007 \text{ și } y-3=1 \text{ rezultă: } x=2004, y=4.$$

5. Să se arate că $1 + \frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{3}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{2007}} > \sqrt{2007}$.

Rezolvare: Cum

$$1 > \frac{1}{\sqrt{2007}}, \frac{1}{\sqrt{2}} > \frac{1}{\sqrt{2007}}, \dots, \frac{1}{\sqrt{2006}} > \frac{1}{\sqrt{2007}} \Rightarrow$$

$$1 + \frac{1}{\sqrt{2}} + \frac{1}{\sqrt{3}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{2007}} > \frac{1}{\sqrt{2007}} +$$

$$+ \frac{1}{\sqrt{2002}} + \frac{1}{\sqrt{2007}} + \dots + \frac{1}{\sqrt{2007}}$$

$$= \frac{2007}{\sqrt{2007}} = \sqrt{2007} .$$

6. Să se determine numerele întregi a și b astfel încât

$$\sqrt{4\sqrt{6} + 14} = a\sqrt{2} + b\sqrt{3};$$

Rezolvare:

Ridicăm la puterea a doua expresia dată:
 $4\sqrt{6} + 14 = 2a^2 + 2\sqrt{6}ab + 3b^2$;

Din egalarea termenilor asemenea între ei rezultă : $ab=2$ și $2a^2+3b^2=14$ rezultă: $a=1$ și $b=2$.

7. Care număr este mai mare

$$A = \sqrt{16} - \sqrt{15} \text{ sau } B = \sqrt{18} - \sqrt{13} ?$$

Rezolvare: Prin ridicare la puterea a doua se obține: $0 < A^2 < B^2$ rezultă A este mai mic decât B.

8. Dacă $a - \frac{1}{a} = 7$, să se calculeze $a^4 + \frac{1}{a^4}$.

Rezolvare:

Ridicăm la puterea a doua relația dată: $(a - \frac{1}{a})^2 = 49$,

$a^2 + \frac{1}{a^2} = 51$ procedând analog se obține

$$a^4 + \frac{1}{a^4} = 51^2 - 2 \Rightarrow a^4 + \frac{1}{a^4} = 2599.$$

9. Să se arate că numărul

$N = 2007 + 2007^2 + 2007^3 \dots + 2007^{2007}$ este divizibil cu 2006.

Rezolvare :

$$\text{Evident } N = 2007 \cdot \frac{2007^{2007} - 1}{2007 - 1} = \frac{2007^{2008} - 2007}{2006} \in Z$$

$\Rightarrow$ fracția se simplifică cu 2006 $\Leftrightarrow N : 2006$.

10. Să se rezolve în Z ecuația :

$$\sqrt{(x-5)^2} + |y^2 + 2y| = 8$$

Rezolvare :

$$|x-5| + |y(y+2)| = 8$$

$$y = 1 \Rightarrow x - 5 = 5 \Rightarrow x = 10$$

$$y = 2 \Rightarrow x - 5 = 0 \Rightarrow x = 5$$

11. Să se rezolve în mulțimea numerelor întregi ecuația

$$5x^2 + 6xy + 5y^2 = 400$$

Rezolvare:

Ecuția dată este echivalentă cu $4(x+y)^2 + (x-y)^2 = 400$.

Notăm $x + y = a$ și

$$x - y = b \Rightarrow 4a^2 + b^2 = 400 \Rightarrow b = 4b_1 \Rightarrow 4a^2 + 4^2 b_1^2 = 400$$

$$\Rightarrow a^2 + 4b_1^2 = 100 \Rightarrow a = 4a_1 \Rightarrow 4a_1^2 + b_1^2 = 25$$

$\Rightarrow b_1$ este impar

$$b_1 \in \{1, 3, 5\}$$

$$\Rightarrow b_1 = 3 \Rightarrow a_1 = 2 \quad (1)$$

și

$$b_1 = 5 \Rightarrow a_1 = 0 \quad (2)$$

$$x = y = 8$$

$$(1) \quad x - y = 12$$

$$\Rightarrow x = 10$$

$$y = -2$$

$$x + y = 0$$

$$(2) \quad x - y = 20$$

$$x = 10$$

$$y = -10$$

12. Aflați X din

$$X \cdot 3^{2008} = (3^{2008} - 1) : \left(1 + \frac{1}{3} + \frac{1}{3^2} + \dots + \frac{1}{3^{2007}}\right)$$

Rezolvare:

$$1 + \frac{1}{3} + \frac{1}{3^2} + \dots + \frac{1}{3^{2007}} = \frac{3}{2} \cdot \frac{3^{2008} - 1}{3^{2008}}, \text{ după formula}$$

$$1 + X + X^2 + \dots + X^n = \frac{X^{n+1} - 1}{X - 1}$$

$$\Rightarrow X \cdot 3^{2008} = [3^{2008} - 1] \frac{2}{3} \cdot \frac{3^{2008}}{3^{2008} - 1} \Rightarrow X = \frac{2}{3}$$

13. Să se calculeze: $\frac{2a - \sqrt{3}}{\sqrt{3} - a}$ **unde** $a = \sqrt{\sqrt{7} - \sqrt{11 - 4\sqrt{7}}}$

Rezolvare:

$$\sqrt{11 - 4\sqrt{7}} = \sqrt{\frac{11+3}{2}} - \sqrt{\frac{11-3}{2}} = \sqrt{7} - 2 \Rightarrow a = \sqrt{2}$$

$$\frac{2\sqrt{2} - \sqrt{3}}{\sqrt{3} - \sqrt{2}} = \frac{(2\sqrt{2} - \sqrt{3})(\sqrt{3} + \sqrt{2})}{3 - 2} = 2\sqrt{6} + 4 - 3 - \sqrt{6} = \sqrt{6} + 1$$

14. Știind ca: $\frac{a}{b} = \sqrt{3} - 1$ **să se calculeze partea întreagă a numărului** $\frac{a^2 + b^2}{a^2 - b^2}$

Rezolvare:

$$\frac{a}{b} = \sqrt{3} + 1 \Rightarrow a = \sqrt{3} + 1, b = 1 \Rightarrow \frac{(\sqrt{3} + 1)^2 + 1}{(\sqrt{3} + 1)^2 - 1} = \frac{3 + 2\sqrt{3} + 1 + 1}{3 + 2\sqrt{3} + 1 - 1} =$$

$$= \frac{5 + 2\sqrt{3}}{3 + 2\sqrt{3}} = \frac{(5 + 2\sqrt{3})(3 - 2\sqrt{3})}{9 - 12} =$$

$$= \frac{15 - 10\sqrt{3} + 6\sqrt{3} - 12}{-3} = \frac{3 - 4\sqrt{3}}{-3} = \frac{4\sqrt{3} - 3}{3}$$

$$\left[\frac{4\sqrt{3} - 3}{3} \right] = 1$$

15. Se dă numărul $x = \sqrt{6-2\sqrt{5}} - \sqrt{6+2\sqrt{5}}$

a) Să se arate ca $x^2 = 4$

b) Să se calculeze $(X+2)^{2007}$

Rezolvare:

$$\begin{aligned} \text{a.} \quad & \sqrt{(1-\sqrt{5})^2} - \sqrt{(1+\sqrt{5})^2} = \\ \underline{X} = & = |1-\sqrt{5}| - |1+\sqrt{5}| = -1 + \sqrt{5} - 1 - \sqrt{5} = -2 \Rightarrow x^2 = 4 \end{aligned}$$

$$\text{b.} \quad x = -2 \Rightarrow x+2 = 0 \Rightarrow (x+2)^{2007} = 0.$$

16. Dacă $\frac{a}{b} = \sqrt{2007}$, să se calculeze $\frac{66b}{a\sqrt{223-9b}}$.

Rezolvare:

$$a = b\sqrt{2007} \Rightarrow \frac{66b}{b\sqrt{2007} \cdot \sqrt{223-9b}} = \frac{66}{223 \cdot 3 - 9} = \frac{66}{660} = \frac{1}{10}$$

17. Să se calculeze suma

$$S = \sqrt{2} + \sqrt{2^2} + \sqrt{2^3} + \dots + \sqrt{2^{2007}}.$$

Rezolvare:

$$\begin{aligned} S &= \left(\sqrt{2} + \sqrt{2^3} + \sqrt{2^5} + \dots + \sqrt{2^{2007}} \right) + \\ &+ \left(\sqrt{2^2} + \sqrt{2^4} + \dots + \sqrt{2^{2006}} \right) = \\ &= \sqrt{2} (1 + 2 + 2^2 + \dots + 2^{1003}) + \\ &+ 2 + 2^2 + 2^3 + \dots + 2^{1003} + 1 - 1 = \\ &= (1 + 2 + 2^2 + \dots + 2^{1003}) (\sqrt{2} + 1) - 1 = \\ &= [(2^{1004}) - 1] (\sqrt{2} + 1) - 1. \end{aligned}$$

Am adăugat și am scăzut 1.

18. Calculați:

$$E = \sqrt{4 + 2\sqrt{3}} + \sqrt{7 - 4\sqrt{3}} + \left(2^{68} - 3^{51} + 2^{68}\right) : 3^{50}$$

Rezolvare:

$$\sqrt{4 + 2\sqrt{3}} = \sqrt{\frac{4+2}{2}} + \sqrt{\frac{4-2}{2}} = \sqrt{3} + 1$$

$$\sqrt{7 - 4\sqrt{3}} = \sqrt{\frac{7+1}{2}} - \sqrt{\frac{7-1}{2}} = 2 - \sqrt{3}$$

$$(2^4)^{17} - (3^3)^{17} < 0 \Rightarrow$$

$$\begin{aligned} E &= \sqrt{3} + 1 + 2 - \sqrt{3} + (-2^{68} + 3^{51} + 2^{68}) : 3^{50} = \\ &= 3 + 3^{51} : 3^{50} = 3 + 3 = 6. \end{aligned}$$

19. Determinați $n \in \mathbb{Z}$ astfel încât $\frac{\sqrt{14 - 6\sqrt{5}} + \sqrt{6 - 2\sqrt{5}}}{n} \in \mathbb{Z}$.

Rezolvare:

$$\begin{aligned} \frac{\sqrt{(3-\sqrt{5})^2} + \sqrt{(\sqrt{5}-1)^2}}{n} &= \frac{|3-\sqrt{5}| + |\sqrt{5}-1|}{n} = \\ &= \frac{3-\sqrt{5} + \sqrt{5}-1}{n} = \frac{2}{n} \in \mathbb{Z} \Leftrightarrow n \in \{-2, -1, 1, 2\} \end{aligned}$$

20. Dacă $x^2 + y^2 = 12xy$, $x, y \in \mathbf{R}$, $x, y > 0$

Să se calculeze : a) $\frac{x+y}{x-y}$

b) $\frac{x}{y}$

c) partea întreagă a numărului $\frac{x}{y}$.

Rezolvare :

a) $(x+y)^2 = x^2 + y^2 + 2xy = 14xy$

$(x-y)^2 = x^2 + y^2 - 2xy = 10xy$

$\Rightarrow \frac{x+y}{x-y} = \frac{\sqrt{14}}{\sqrt{10}} = \frac{\sqrt{7}}{\sqrt{5}} = \frac{\sqrt{35}}{5}$

b) $5x+5y = \sqrt{35}x - \sqrt{35}y \Rightarrow (\sqrt{35}-5)x = y(5+\sqrt{35})$

$\frac{x}{y} = \frac{5+\sqrt{35}}{\sqrt{35}-5}$

c) $\frac{x}{y} = \frac{(5+\sqrt{35})^2}{35-25} = \frac{25+35+10\sqrt{35}}{10} = \frac{60+10\sqrt{35}}{10} =$

$= 6 + \sqrt{35}$

$\left[\frac{x}{y} \right] = 6 + 5 = 11$

21. Sa se arate ca $a = \sqrt{1+3+5+\dots+2007} \in \mathbf{Q}$

b =

$\sqrt{1 \cdot 3 \cdot 5 \cdot 7 \cdot \dots \cdot 2007} \notin \mathbf{Q}$

Știind ca: $1+3+5+\dots+2007 = 1004^2$, $\Rightarrow a \in \mathbf{Q}$

Cum $2003 \in 1 \times 3 \times 5 \times \dots \times 2007$ iar 2003^2 , nu aparține produsului $\Rightarrow b \notin \mathbb{Q}$.

22 Determinați $x \in \mathbb{Z}$ pentru care fracția $\frac{x^2 + 1}{x + 2} \in \mathbb{Z}$

Rezolvare:

$$\frac{x^2 + 1}{x + 2} = \frac{x(x + 2) - 2(x + 2) + 5}{x + 2} = x - 2 + \frac{5}{x + 2} \in \mathbb{Z}$$

$$\Leftrightarrow x + 2 \mid 5 \Leftrightarrow x + 2 \in D_5 = \{\pm 1, \pm 5\} \Rightarrow$$

$$x + 2 = -1 \quad x = -3$$

$$x + 2 = -5 \quad x = -7$$

$$x + 2 = 1 \quad x = -1$$

$$x + 2 = 5 \quad x = 3.$$

23. Dacă $\frac{x}{y} = 15\%$ atunci $\frac{2x + y - 1}{3x + 2y + 1} = \dots\dots\dots\%$.

Rezolvare:

$$\frac{x}{y} = 15\% = \frac{15}{100} = \frac{3}{20} \Rightarrow x = 3; y = 20 \Rightarrow$$

$$\frac{2x + y - 1}{3x + 2y + 1} = \frac{2 \cdot 3 + 20 - 1}{3 \cdot 3 + 2 \cdot 20 + 1} = \frac{25}{50} = \frac{50}{100} = 50\%$$

24. Să se rezolve în $\mathbb{Z}$ ecuația: $\frac{x}{3} - \frac{3}{y} = 2$.

Rezolvare: $\frac{x}{3} - \frac{3}{y} = 2 \Rightarrow xy - 9 = 6y \Leftrightarrow (x - 6) \cdot y = 9 \Rightarrow$

$$x - 6 = 1 \text{ și } y = 9 \Rightarrow x = 7, y = 9$$

$$x - 6 = -1 \text{ și } y = -9 \Rightarrow x = 5, y = -9$$

$$x - 6 = 9 \text{ și } y = 1 \Rightarrow x = 15, y = 1$$

$$x-6=-9 \text{ și } y=-1 \Rightarrow x=-3, y=-1$$

$$x-6=3 \text{ și } y=3 \Rightarrow x=9, y=3$$

$$x-6=-3 \text{ și } y=-3 \Rightarrow x=3, y=-3.$$

25. Să se determine numerele întregi x, y dacă $x^2+xy-2x-2y=3$.

Rezolvare:

Ecuția dată este echivalentă cu $(x+y)(x-2)=3 \Rightarrow$

$$x+y=1 \text{ și } x-2=3 \Rightarrow x=5, y=-4; \quad x+y=3 \text{ și } x-2=1 \Rightarrow x=3, y=-2;$$

$$x+y=-1 \text{ și } x-2=-3 \Rightarrow x=-1, y=0; \quad x+y=-3 \text{ și } x-2=-1 \Rightarrow x=1, y=-$$

4.

26. Să se rezolve în numere naturale, ecuația: $xy-5=3x+2y-13$.

Rezolvare:

$$xy-5=3x+2y-13 \Leftrightarrow xy-3x=2y-13+5$$

$$\Leftrightarrow x(y-3)=2y-$$

$$8 \Rightarrow x = \frac{2y-8}{y-3} = \frac{2(y-3)-2}{y-3} = 2 - \frac{2}{y-3} \in \mathbb{N}, y \neq 3 \Rightarrow$$

$$y-3 \in D_2 \Rightarrow$$

$$y-3=1 \Rightarrow y=4; \Rightarrow x=0;$$

$$y-3=-1 \Rightarrow y=2; \Rightarrow x=4;$$

$$y-3=2 \Rightarrow y=5; \Rightarrow x=1;$$

$$y-3=-2 \Rightarrow y=1; \Rightarrow x=3.$$

27. Se dau numerele x, y, z , astfel încât x este 20% din y , iar y este 30% din z . Se cere:

a) Să se calculeze suma $\frac{x}{y} + \frac{y}{z} + \frac{z}{x}$;

b) Dacă $50x+10y+z=350$ atunci să se afle x, y, z .

Rezolvare:

$$a) \quad \frac{x}{y} = \frac{20}{100} = \frac{1}{5}; \quad \frac{y}{z} = \frac{30}{100} = \frac{3}{10}; \quad \frac{z}{x} = \frac{100}{6}$$

$$\Rightarrow \frac{x}{y} + \frac{y}{z} + \frac{z}{x} = \frac{1}{5} + \frac{3}{10} + \frac{100}{6} = \frac{103}{6}.$$

b) Cum $x = \frac{y}{5} = \frac{1}{5} \cdot \frac{3z}{10} = \frac{3}{50}z$ și $y = \frac{3}{10}z \Rightarrow 50x + 10y + z = 350$
 $\Leftrightarrow 3z + 3z + z = 350 \Rightarrow 7z = 350 \Rightarrow z = 50$
 $\Rightarrow x = 3$ și $y = 15$.

28. Numerele naturale a și b sunt direct proporționale cu 4 și 10.

a) Ce procent din numărul a reprezintă numărul b?

b) Media aritmetică a numerelor a și b este 28. Aflați numerele a și b.

Rezolvare:

a) $\frac{a}{4} = \frac{b}{10} \Rightarrow b = \frac{10}{4}a = \frac{250}{100}a \Rightarrow b = 250\% \text{ din } a;$

b) $\frac{a+b}{2} = 28 \Rightarrow a+b = 56 \Rightarrow \frac{a}{4} = \frac{b}{10} = \frac{56}{14} = \frac{28}{7} = 4.$

29. Fie $n \in \mathbb{N}$, să se afle restul împărțirii lui $N = 5^{8n+5}$ la 2^5 .

Rezolvare:

$$N = (5^{4n})^2 \cdot 5^5 = [(5^{4n})^2 - 1 + 1] \cdot 5^5 =$$

$$= [(5^{4n} - 1)(5^{4n} + 1) + 1] \cdot 5^5 =$$

$$= [(5^{2n} - 1)(5^{2n} + 1)(5^{4n} + 1) + 1] \cdot 5^5$$

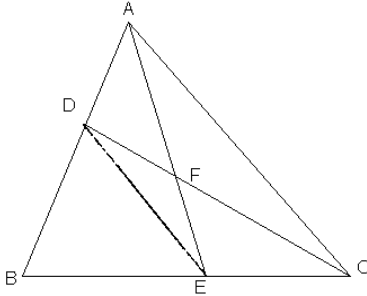
Cum $(5^n - 1) \div 4$, $(5^n + 1) \div 2$, $(5^{2n} + 1) \div 2$, $(5^{4n} + 1) \div 2$, rezultă că restul împărțirii lui N la 2^5 este restul împărțirii lui 5^5 la 2^5 care este 21.

GEOMETRIE

1. Fie triunghiul ABC cu $D \in AB$, $E \in BC$ astfel încât $A_{ADF}=8$, $A_{AFC}=20$, $A_{CEF}=15$. Se cere aria patrulaterului BDFE.

Rezolvare:

Se știe că în orice triunghi ABC cu $E \in BC$ există egalitatea :

$$\frac{A_{ABE}}{A_{AEC}} = \frac{BE}{EC}, \text{ atunci}$$

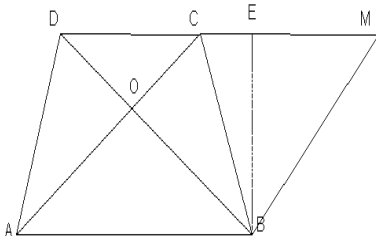
vom nota pentru simplitate
cu $A_1=A_{ADF}$, $A_2=A_{AFC}$,
 $A_3=A_{CEF}$, $A_4=A_{DFE}$,
 $A_5=A_{BDE}$;

$$\Rightarrow \frac{A_2}{A_3} = \frac{AF}{FE} = \frac{A_1}{A_4} \Rightarrow \frac{20}{15} = \frac{8}{A_4} \Rightarrow A_4 = 6, \text{ De asemenea}$$

$$\frac{A_2 + A_3}{A_1 + A_4 + A_5} = \frac{EC}{BE} = \frac{A_4 + A_3}{A_5} \Rightarrow \frac{20 + 15}{8 + 6 + A_5} = \frac{6 + 15}{A_5} \Rightarrow A_5 = 21,$$

$$\Rightarrow A_{BDFE} = A_4 + A_5 = 6 + 21 = 27.$$

2. Un trapez isoscel are lungimea diagonalelor de 5 cm și suma lungimilor bazelor de 6 cm. Să se afle aria trapezului.

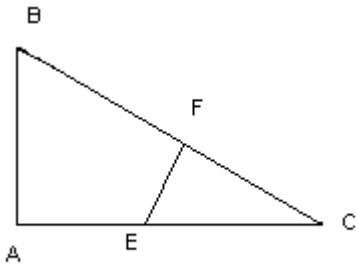
Rezolvare:

Fie $BM \parallel AC$, $M \in (DC)$, $\Rightarrow CM \equiv AB$, $\Rightarrow DM = DC + AB = 6$ și $BM \equiv AC = 5 \Rightarrow \triangle BDM$ isoscel cu $BE \perp DM$, BE înălțime $\Rightarrow$

$$BE^2 = BM^2 - EM^2 \Rightarrow BE = \sqrt{5^2 - \left(\frac{DM}{2}\right)^2} = 4 \Rightarrow$$

$$A_{ABCD} = \frac{(AB + CD) \cdot DE}{2} = \frac{DM \cdot DE}{2} = A_{DMB} = \frac{6 \cdot 4}{2} = 12.$$

3. În triunghiul dreptunghic ABC , $m(\hat{A}) = 90^\circ$, se ia pe latura BC punctul F la 2 cm de vârful C și pe AC se ia punctul E astfel încât $\frac{CF}{CE} = \frac{CA}{BC} = \frac{1}{3}$. Să se calculeze perimetrul triunghiului ABC .

Rezolvare:

Cum $FC = 2$ cm, rezultă din relația dată că $CE = 3 \cdot 2 = 6$ cm, relație care mai poate fi scrisă și sub forma :

$$\frac{CF}{CA} = \frac{CE}{BC} \text{ și cum unghiul } C \text{ este comun, rezultă că triunghiul}$$

CFE este asemenea cu triunghiul CAB (cazul L.U.L.) $\Rightarrow \triangle CFE$ este dreptunghic în F . Din Teorema lui Pitagora aplicată în

triunghiul $\triangle CFE \Rightarrow FE^2 = CE^2 - FC^2$
 $\Rightarrow FE = \sqrt{36 - 4} = \sqrt{32} = 4\sqrt{2}$.

Din $\triangle CFE \sim \triangle CAB$

$$\Rightarrow \frac{CA}{BC} = \frac{1}{3} = \frac{FE}{AB} \Rightarrow AB = 3 \cdot FE = 12\sqrt{2} \text{ cm și } BC = 3CA$$

Din triunghiul ABC dreptunghic, rezultă: $BC^2 = AB^2 + AC^2$

$$\Leftrightarrow (3AC)^2 = (12\sqrt{2})^2 + AC^2$$

$$\Rightarrow AC = 6 \text{ cm și } BC = 18 \text{ cm}$$

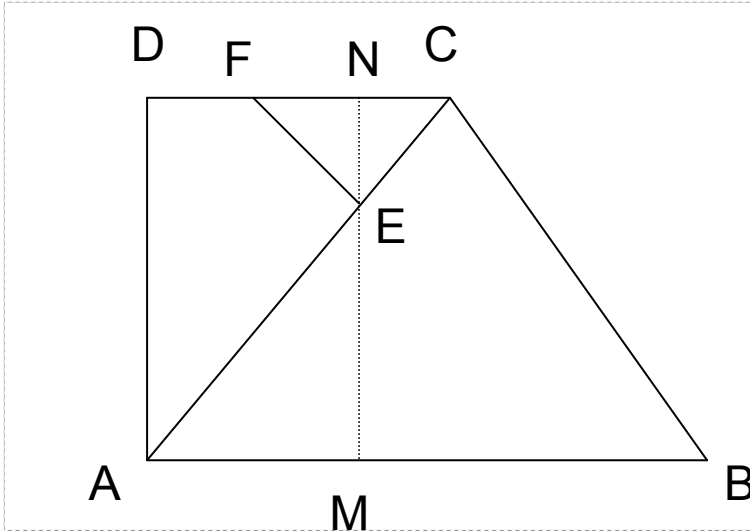
$$\Rightarrow P_{ABC} = AB + AC + BC = 12\sqrt{2} + 18 + 6 = 12(\sqrt{2} + 2) \text{ cm.}$$

4. În trapezul dreptunghic ABCD, $AB \parallel CD$, $AB = 12 \text{ cm}$, $CD = 6 \text{ cm}$, $AD = 8 \text{ cm}$ se ia pe diagonala AC punctul E astfel încât $\frac{CE}{CA} = \frac{1}{4}$. Din E

se duce o perpendiculară pe AC astfel încât ea intersectează pe CD în F. Se cere:

- perimetrul trapezului ABCD;
- să se arate că $\triangle CEF \sim \triangle CDA$ și să se calculeze lungimea segmentului EF;
- să se calculeze distanța de la E la AB.

Rezolvare:

Prin punctul E se duce o perpendiculară pe bazele trapezului pe care le intersectează în $M \in AB$ și $N \in CD$. Cum $CD=6$ și $AB=12$ rezultă că triunghiul CAB este isoscel (înălțimea din C cade chiar la mijlocul lui AB). Din T. lui Pitagora aplicată în $\triangle ADC \Rightarrow CB \equiv AC=10$.

Atunci $P_{ABCD} = AB+BC+CD+AD=6+8+12+10=36$.

b) $\triangle CEF \sim \triangle CDA$ deoarece sunt triunghiuri dreptunghice cu

unghiul C comun, $\Rightarrow \frac{EF}{DA} = \frac{CE}{DC}$ (*)

Cum $\frac{CE}{CA} = \frac{1}{4} \Rightarrow CE = \frac{CA}{4} = \frac{5}{2}$ Din (*) $\Rightarrow EF = \frac{10}{3}$.

c) Din $NE \parallel AD \Rightarrow \frac{NE}{AD} = \frac{CE}{CA} \Leftrightarrow \frac{NE}{8} = \frac{1}{4}$

$d(E, AB) = EM = MN - NE = 8 - 2 = 6$.

5. În triunghiul dreptunghic ABC, $m(\hat{A})=90^\circ$, iar $AC=12$ cm, $BC=13$ cm. Se cere lungimea bisectoarei BD.

Rezolvare:

Aplicând teorema lui Pitagora în triunghiul ABC, obținem $AB=5$ cm. Din Teorema bisectoarei, rezultă:

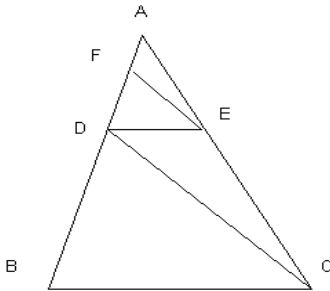
$$\frac{AD}{DC} = \frac{AB}{BC} = \frac{5}{13} \Rightarrow \frac{AD}{AD+DC} = \frac{5}{5+13} \Rightarrow$$

$$\frac{AD}{12} = \frac{5}{18} \Rightarrow AD = \frac{5 \cdot 12}{18} = \frac{10}{3}$$

$$\Rightarrow BD = \sqrt{\left(\frac{10}{3}\right)^2 + 5^2} = \frac{5}{3}\sqrt{13}.$$

6. În $\triangle ABC$, $D \in AB$, $F \in AD$, $E \in AC$ astfel încât $\frac{AD}{DB} = \frac{1}{4}$ și $AF=2$ cm, $DE \parallel BC$, $FE \parallel DC$. Se cere lungimea lui AB.

Rezolvare:

Aplicând de mai multe ori teorema lui Thales,

$$\Rightarrow \frac{1}{4} = \frac{AD}{DB} = \frac{AE}{EC} = \frac{AF}{FD} =$$

$$\frac{2}{FD} \Rightarrow$$

$$\Rightarrow FD=8 \Rightarrow AD=10 \Rightarrow$$

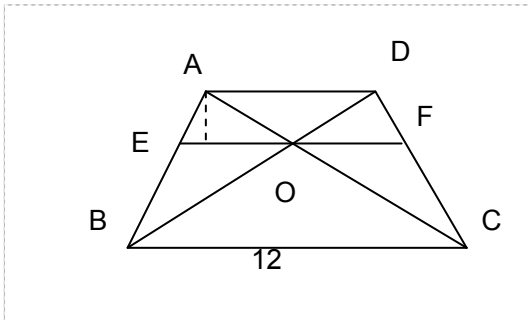
$$\frac{10}{DB} = \frac{1}{4} \Rightarrow DB=40 \Rightarrow AB$$

$$=AD+DB=50\text{cm}.$$

7. În trapezul ABCD, cu $BC \parallel AD$, $BC=12$ se duce o paralelă EF la bazele trapezului, care trece prin intersecția diagonalelor O, astfel încât

$$\frac{AE}{AB} = \frac{1}{3}. \text{ Se cere } \frac{A_{AEO}}{A_{AOD}}.$$

Rezolvare:

$EO \parallel BC$ Din Teorema fundamentală a asemănării $\Rightarrow$

$$\frac{AE}{AB} = \frac{EO}{BC} \Leftrightarrow \frac{1}{3} = \frac{EO}{12} \Rightarrow EO = 4$$

$$\frac{AE}{AB - AE} = \frac{1}{2} \Leftrightarrow \frac{AE}{EB} = \frac{1}{2}$$

$$\triangle OAD \sim \triangle OBC \Rightarrow \frac{AD}{BC} = \frac{OD}{OB} = \frac{EA}{EB} \Leftrightarrow \frac{AD}{12} = \frac{1}{2} \Rightarrow AD = 6 \Rightarrow$$

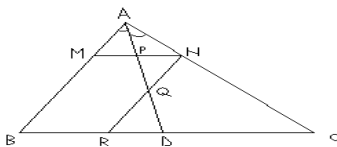
$$\frac{A_{AEO}}{A_{AOD}} = \frac{EO}{AD} = \frac{4}{6} = \frac{2}{3}.$$

8. Fie ABC un triunghi și fie AD o bisectoare astfel încât la o treime față de vârf, prin punctul P de pe bisectoare se duce o paralelă MN la BC.

Din $N \in AC$ se duce o paralelă la AB care intersectează pe AD în Q și pe BC în R.

Dacă $AB=18$, $BC=16$ și $AC=6$, aflați perimetrul triunghiului QDR.

Rezolvare:

$$BD = \frac{AB \cdot BC}{AB + AC} = \frac{18 \cdot 16}{24} = 12. \text{ Analog } DC=4 \quad \text{Cum } MN \parallel BC,$$

rezultă:

$$\frac{AP}{AD} = \frac{1}{3} = \frac{MP}{BD} = \frac{PN}{DC} \Leftrightarrow \frac{1}{3} = \frac{MP}{12} = \frac{PN}{4} \Rightarrow MP = 4, PN = \frac{4}{3}.$$

$$MN = MP + PN$$

=

$$4 + \frac{4}{3} = \frac{16}{3} \Rightarrow BR = MN = \frac{16}{3} \Rightarrow RD = BD - BR = 12 - \frac{16}{3} = \frac{20}{3}$$

Cum $PN \parallel RD$ atunci triunghiurile PQN și DQR sunt asemenea:

$$\frac{QN}{QR} = \frac{PN}{RD} = \frac{4}{20} \Rightarrow \frac{QN + QR}{QR} = \frac{4 + 20}{20} \Rightarrow$$

$$\frac{BM}{QR} = \frac{24}{20} \Rightarrow QR = \frac{20BM}{24}$$

$$\frac{AM}{AB} = \frac{AP}{AD} = \frac{1}{3}; \Rightarrow AM = 6 \Rightarrow BM = 12 \Rightarrow QR = 10.$$

Din formula lungimii bisectoarei,

$$\Rightarrow AD^2 = \frac{b \cdot c}{(b+c)^2} [(b+c)^2 - a^2] = \frac{18 \cdot 6}{(18+6)^2} [(18+6)^2 - 16^2] =$$

$$60. \Rightarrow AD = \sqrt{60} = 2\sqrt{15}$$

$$\frac{AP}{AD} = \frac{1}{3} \Rightarrow AP = \frac{2\sqrt{15}}{3} \Rightarrow PD = 2\sqrt{15} - \frac{2\sqrt{15}}{3} = \frac{4\sqrt{15}}{3}$$

$$\frac{QN}{QR} = \frac{PQ}{QD} = \frac{4}{20} = \frac{1}{5} \Rightarrow \frac{PQ+QD}{QD} = \frac{6}{5} \Rightarrow \frac{PD}{QD} = \frac{6}{5} \Rightarrow$$

$$QD = \frac{5 \cdot 4\sqrt{15}}{3 \cdot 6} = \frac{10\sqrt{15}}{9}$$

$$P_{QRD} = QR + QD + RD = 10 + \frac{10\sqrt{15}}{9} + \frac{20}{3} = \frac{150 + 10\sqrt{15}}{9}.$$

9. Să se afle aria triunghiului ABC, dacă se cunosc $AC=2$ cm și $m(\hat{B})=0,1(6) \cdot m(\hat{A})$ și $m(\hat{C})=0,8(3) \cdot m(\hat{A})$.

Rezolvare:

$$0,1(6) = \frac{15}{90} = \frac{1}{6} \quad \text{și} \quad 0,8(3) = \frac{75}{90} = \frac{5}{6}. \text{ Cum}$$

$$m(\hat{A}) + m(\hat{B}) + m(\hat{C}) = 180^\circ \Rightarrow$$

$$m(\hat{A}) + \frac{1}{6}m(\hat{A}) + \frac{5}{6}m(\hat{A}) = 180^\circ \Rightarrow$$

$$m(\hat{A}) = 90^\circ \Rightarrow m(\hat{B}) = 15^\circ, m(\hat{C}) = 75^\circ$$

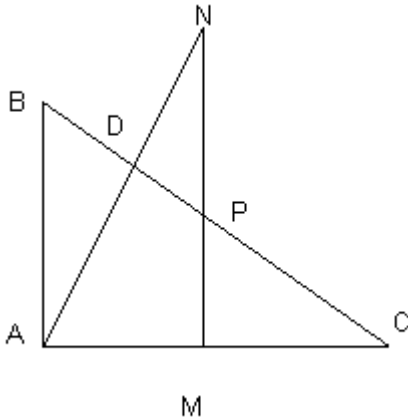
Așadar, triunghiul ABC este dreptunghic în $\hat{A}$. Cum AC se opune unui unghi de 15° , rezultă:

$$BC = 4AC = 8 \quad \text{și} \quad AB = \sqrt{64 - 4} = \sqrt{60} = 2\sqrt{15}.$$

$$A_{ABC} = \frac{AB \cdot AC}{2} = 2\sqrt{15} \text{ cm}^2.$$

10. În triunghiul dreptunghic ABC, cu $m(\hat{A}) = 90^\circ$, $AB=6$ cm, $CD=9$ cm unde AD este perpendiculară pe BC, se duce prin mijlocul M al lui AC o perpendiculară pe AC care intersectează pe BC în P, iar $AD \cap PM = \{N\}$. Se cere lungimea segmentelor BD, AC, AN, AD.

Rezolvare:

Din Teorema înălțimii în triunghiul ABC rezultă:

$$AD^2 = BD \cdot DC = 9BD,$$

Din Teorema lui Pitagora în triunghiul ABD rezultă:

$$AB^2 = AD^2 + BD^2 \Leftrightarrow 36 = BD^2 + 9BD$$

$$\Rightarrow BD = 3 \text{ cm} \Rightarrow$$

$$AC^2 = BC^2 - AB^2 \Rightarrow AC = 6\sqrt{3}.$$

$$\Delta MAN \Rightarrow \frac{AB}{AM} = \frac{AC}{MN} = \frac{BC}{AN} \Leftrightarrow$$

Cum $\Delta ABC \sim$

$$\frac{6}{3\sqrt{3}} = \frac{6\sqrt{3}}{9} = \frac{12}{AN} \Rightarrow AN = 6\sqrt{3}, AD = 3\sqrt{3}$$

$$\begin{cases} AM \equiv MC \\ MP \parallel AB \end{cases} \Rightarrow P \text{ este mijlocul lui } BC. \text{ Așadar: } BP=PC=6,$$

$$DP=6-3=3.$$

$\triangle DBA \sim$
 $\triangle DPN \Rightarrow$

$$\frac{3}{DP} = \frac{3\sqrt{3}}{DN} = \frac{6}{NP} \Rightarrow DN = 3\sqrt{3}, NP = 6, MP = 3, MN = 9 \cdot$$

11. Fie ABCD un paralelogram cu baza BC=15 cm în care diagonalele BD=18 cm formează un unghi de 30° cu AC=10 cm; Să se calculeze perimetrul paralelogramului.

Rezolvare:

Fie AE înălțimea paralelogramului dusă din A pe BC;

$$A_{ABCD} = \frac{AC \cdot BD \cdot \sin 30^\circ}{2} = \frac{BC \cdot AE}{2} \Rightarrow$$

$$\frac{18 \cdot 10}{2} = 15 \cdot AE \Rightarrow AE = 6; \Rightarrow$$

Aplicăm T. lui Pitagora în triunghiul dreptunghic AEC;

$$EC = \sqrt{AC^2 - AE^2} = \sqrt{100 - 36} = \sqrt{64} = 8; \Rightarrow BE = 15 - 8 = 7;$$

Aplicăm t. lui Pitagora în triunghiul dreptunghic ABE:

$$AB = \sqrt{36 + 49} = \sqrt{85} \Rightarrow$$

$$P = (30 + 2\sqrt{85}) \text{ cm}.$$

12. Pe pătratul ABCD de latură 12cm se ia punctul M pe BC astfel încât BM = 3cm și N pe CD astfel încât DN = 1cm. Se cere sinusul unghiului MAN.

Rezolvare:

Aplicăm Teorema lui Pitagora în triunghiurile dreptunghice ABM și AND.

$$AM = \sqrt{153}, AN = \sqrt{208}.$$

$$A_{ABM} = 18, A_{MCN} = 18, A_{ADN} = 48 \Rightarrow A_{AMN} = A_{ABCD} - 18 - 18 - 48 \Rightarrow A_{AMN} = 144 - 84 = 60.$$

$$\text{Pe de altă parte } ,A_{AMN} = \frac{AM \cdot AN \cdot \sin(\angle MAN)}{2} \Rightarrow$$

$$\sin \hat{MAN} = \frac{10\sqrt{221}}{221}$$

13. Fie ABCD un trapez oarecare cu bazele AB, CD si O intersectia diagonalelor AC si BD. Paralela prin O la baze taie laturile neparalele in M si N. Demonstrati ca :

a) OM = ON;

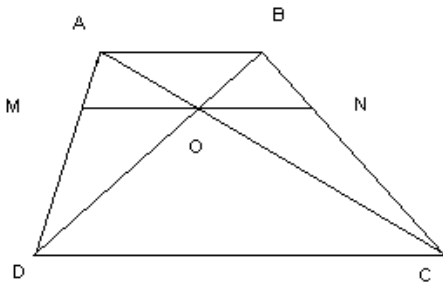
b) Daca PQ este linia mijlocie a trapezului, atunci MN . PQ = AB . CD

Rezolvare:

a) Deoarece $MO \parallel AB$ rezulta ca triunghiurile DOM si DBA sunt asemenea ceea ce conduce la : $MO / AB = DO / DB$.

In mod analog vom avea egalitatea $ON / AB = CO / AC$. Folosind faptul ca ABCD este trapez, deci triunghiurile AOB si COD sunt asemenea, adica $DO / DB = CO / AC$, va rezulta ca $MO / AB = NO / AB$. Deci $MO = NO$.

b) Aceleasi asemanari de triunghiuri ne dau urmatoarele egalitati, in care am folosit faptul ca $OM = ON$:

$$MN / AB = 2 MO / AB = 2 DO / BD \text{ si}$$

$$MN / CD = 2 NO / CD = 2 BO / CD, \text{ relatii care prin adunare ne dau}$$

$$MN / AB + MN / CD = 2(DO / BD + BO / BD) = 2 BD / BD = 2.$$

Prin impartire la 2 și aducere la numitor comun în relația de mai sus se obține

$MN(AB + CD) / 2 = AB \cdot CD$, adică exact ceea ce trebuia demonstrat, pentru că linia mijlocie PQ este exact semi-suma bazelor.

14. În triunghiul oarecare ABC se știe:

AB=10 BC=14 AC=12. Se cere:

a) Aria triunghiului

b) Înălțimea AD

Rezolvare:

a) $A_{ABC} = \sqrt{p(p-a)(p-b)(p-c)}$ unde

$$p = \frac{10 + 14 + 12}{2} = 18$$

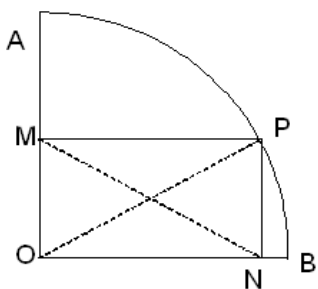
$$A = \sqrt{18(18-10)(18-14)(18-12)} = 24\sqrt{6}$$

b) $A_{ABC} = \frac{BC \cdot h}{2}$

$$24\sqrt{6} = \frac{14 \cdot h}{2} \Rightarrow h = \frac{24\sqrt{6}}{7}$$

15. În figura alăturată, AOB este un sfert de cerc cu raza de 8 cm și perimetrul suprafeței MPNO este de 20 cm. Dacă MP este paralel cu OB și PN paralel cu OA se cere să se afle perimetrul figurii AMNBPA.

Rezolvare:

Patrulaterul OMPN este dreptunghi, rezultă $2(OM+ON)=20$,
 aşadar $OM+ON=10$.

Pe de altă parte diagonalele dreptunghiului sunt congruente,
 rezultă $MN=OP=8$ cm. (OP este rază). Rezultă,
 $AM+BN=AO+OB-(OM+ON)=8+8-10=6$.

Cum lungimea arcului AB este

$$l_{AB} = \frac{2\pi R}{4} = \frac{2\pi \cdot 8}{4} = 4\pi \Rightarrow P_{AMNBPA} = AM+MN+NB+l_{AB} =$$

$$6+8+4\pi=14+4\pi.$$

CLASA A VIII -A

ALGEBRA

1. Fie $f : N \rightarrow R$, $f(n) = \frac{1}{\sqrt{n+1} + \sqrt{n}}$

Să se calculeze:

$$f(1) + f(2) + f(3) + \dots + f(2007)$$

Rezolvare:

$$\frac{1}{\sqrt{n+1} + \sqrt{n}} = \frac{\sqrt{n+1} - \sqrt{n}}{n+1-n} = \sqrt{n+1} - \sqrt{n} \Rightarrow$$

$$f(1) + f(2) + \dots + f(2007) = \sqrt{2} - 1 + \sqrt{3} - \sqrt{2} + \sqrt{4} - \sqrt{3} + \dots + \sqrt{2006} - \sqrt{2005} + \sqrt{2007} - \sqrt{2006} = \sqrt{2007} - 1$$

2. Să se determine x și y din:

$$\sqrt{x^2+2x+17} + \sqrt{x^2+y^2+2xy-6x-6y+25} = 6$$

Rezolvare:

Relatia data este echivalenta cu :

$$\sqrt{(x+1)^2 + 4^2} + \sqrt{(x+y-3)^2 + 2^2} = 6 \Rightarrow$$

$$x+1=0$$

$$x+y-3=0 \Rightarrow x=-1; y=4$$

3. Sa se simplifice fractia:

$$E(x) = \frac{x^4 - 2x^3 - 3x^2 + 8x - 4}{x^4 + 2x^3 - x^2 - 2x}$$

Rezolvare :

$$\begin{aligned} E(x) &= \frac{x^4 - x^3 - x^3 + x - 3x^2 + 3x + 4x - 4}{x^3(x+2) - x(x+2)} = \\ &= \frac{x^3(x-1) - x(x^2-1) - 3x(x-1) + 4(x-1)}{x(x+2)(x^2-1)} = \\ &= \frac{(x-1)(x^3 - x(x+1) - 3x + 4)}{x(x+2)(x^2-1)} = \frac{(x-1)(x^3 - x^2 - 4x + 4)}{x(x+2)(x-1)(x+1)} = \\ &= \frac{x^2(x-1) - 4(x-1)}{x(x+2)(x+1)} = \frac{(x-1)(x-2)(x+2)}{x(x+2)(x+1)} = \\ &= \frac{(x-1)(x-2)}{x(x+1)}. \end{aligned}$$

4. Fie $f: A \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x - 3$;

a) Să se reprezinte graficul funcției f când $A = \mathbb{R}$, $A = [0; \infty)$; $A = (-3; 2]$.

b) Să se determine mulțimea $A = \{n \in \mathbb{N} \mid n \leq 20, f(n) \text{ e pătrat perfect}\}$;

c) Arătați că fracția $\frac{f(n+2)}{f(n+1)}$ e o fracție ireductibilă,

$$\forall n \in \mathbb{N};$$

d) Să se rezolve în $\mathbb{R}$ inecuația : $f(7-2x) \leq f(3x+2)$;

e) Să se determine cel mai mic număr natural x pentru care există $n \in \mathbb{N}$ astfel încât $f(3x+4) = 7^n$;

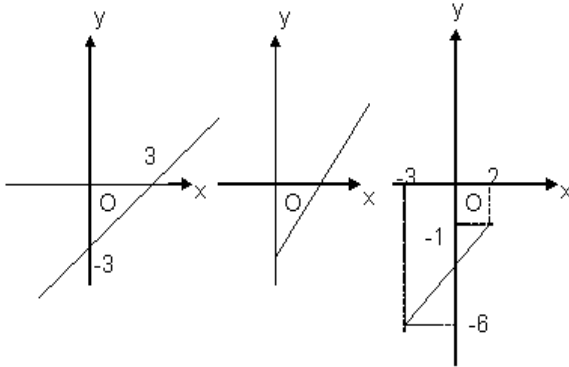
f) Să se rezolve ecuația: $f\left(\frac{2x-4}{3}\right) + f(x+5) = 1$.

g) Aflați numerele reale a și b cu proprietatea $2a-3b=4$ și că punctul $A(a,b)$ aparține graficului lui f ;

h) Știind că $A(m,n)$ este punctul de intersecție al graficului lui f cu graficul funcției $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, să se determine m și n .

i) Să se calculeze aria triunghiului determinat de axele de coordonate și graficul lui f .

Rezolvare: a)

b) $f(n)$ e pătrat perfect $\Leftrightarrow n-3 = k^2 \Leftrightarrow n \in \{3, 4, 7, 12, 19\}$.

c) Presupunem prin absurd că fracția $\frac{f(n+2)}{f(n+1)} = \frac{n-1}{n-2}$ este reductibilă adică există un divizor comun diferit de 1

$$\Leftrightarrow \exists d = (n-1, n-2),$$

$$d \neq 1 \Rightarrow d|n-1, d|n-2 \Rightarrow d|n-1-n+2 \Rightarrow d|1 \Rightarrow d=1.$$

Contradicție; rezultă că f este ireductibilă.

$$\begin{aligned} \text{d) } f(7-2x) &\leq f(3x+2) \Leftrightarrow 7-2x-3 \leq 3x+2-3 \Leftrightarrow 5x \geq 5 \\ &\Rightarrow x \geq 1 \Leftrightarrow x \in [1; +\infty). \end{aligned}$$

e) $f(3x+4)=7^n \Leftrightarrow 3x+4-3=7^n \Leftrightarrow 3x+1=7^n$; Pentru $n=3 \Rightarrow x=114$ este cel mai mic număr natural pentru care este adevărată relația dată;

f)

$$f\left(\frac{2x-4}{3}\right) + f(x+5) = 1. \Leftrightarrow$$

$$\frac{2x-4}{3} - 3 + x + 5 - 3 = 1 \Leftrightarrow 2x - 4 + 3x = 6 \Rightarrow x = 2;$$

$$g) \quad A(a,b) \in G_f \Leftrightarrow f(a)=b \Leftrightarrow a-3=b$$

$$\Rightarrow \begin{cases} a-b=3 & | \cdot (-2) \\ 2a-3b=4 \end{cases} \Rightarrow b=2; a=5;$$

$$h) \begin{cases} y = x - 3 \\ y = -2x + 18 \end{cases} \Rightarrow x = 7; y = 4; \Rightarrow A(7,4).$$

i) Triunghiul format de axele de coordonate și graficul lui f este

$$\text{dreptunghic} \Rightarrow A = \frac{3 \cdot 3}{2} = \frac{9}{2} = 4,5.$$

5. a) Să se determine funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax + b$, $a, b \in \mathbb{R}$ cu proprietatea $f(x-2) = 3x - 2f(2) + 3$;

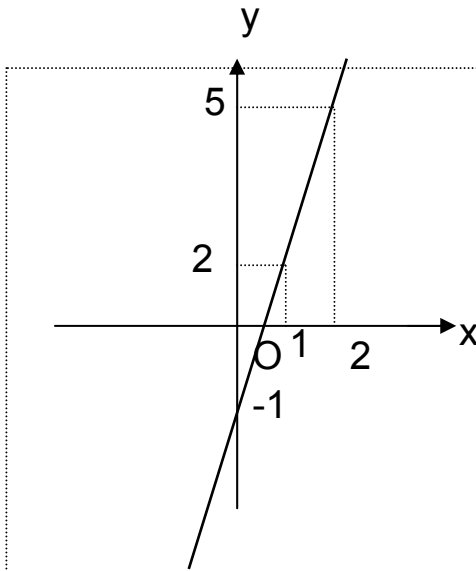
b) Să se reprezinte graficul lui f ,

c) Să se rezolve ecuația: $3f(x-1) - 2f(x) = x + 7$.

Rezolvare:

$$a) \text{ Din } f(x-2) = 3x - 2f(2) + 3 \Rightarrow a(x-2) + b = 3x - 2(2a+b) + 3 \Rightarrow (a-3)x + 2a + 3b - 3 = 0 \Rightarrow a=3 \text{ și } b=-1; \Rightarrow f(x) = 3x-1.$$

b)

c) $3[3(x-1)-1]-1-2(3x-1)=x+7 \Rightarrow x=2.$

6. Fie $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $g: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = 3\sqrt{2}x - \sqrt{3}$,

$$g(x) = \sqrt{3}x + 2\sqrt{2}.$$

a) Să se calculeze: $f(1)+g(1)+f(-2)+g(-2)$;

b) Să se rezolve inecuația: $f(x) \geq g(x)$;

c) Să se determine $m \in \mathbb{R}$ astfel

încât $f(m + \sqrt{2}) = g(m + 2\sqrt{3})$.

Rezolvare:

a) $f(1)+g(1)+f(-2)+g(-2) = \sqrt{2} - 3\sqrt{3}.$

$$3\sqrt{2}x - \sqrt{3} \geq \sqrt{3}x + 2\sqrt{2} \Leftrightarrow (3\sqrt{2} - \sqrt{3})x \geq 2\sqrt{2} + \sqrt{3}$$

$$\text{b) } \Rightarrow x \geq \frac{2\sqrt{2} + \sqrt{3}}{3\sqrt{2} - \sqrt{3}} \Rightarrow x \geq \frac{(3\sqrt{2} + \sqrt{3}) \cdot (2\sqrt{2} + \sqrt{3})}{18 - 3}$$

$$\Rightarrow x \geq \frac{3 + \sqrt{6}}{3} .$$

c)

$$f(m + \sqrt{2}) = g(m + 2\sqrt{3}) \Leftrightarrow$$

$$3\sqrt{2}(m + \sqrt{2}) - \sqrt{3} = \sqrt{3}(m + 2\sqrt{3}) + 2\sqrt{2} \Rightarrow m = \frac{2\sqrt{2} + \sqrt{3}}{3\sqrt{2} - \sqrt{3}}$$

$\Rightarrow$

$$m = \frac{3 + \sqrt{6}}{3} .$$

7. Dacă $f: A \rightarrow \{0; \sqrt{3}; 4\}$, $f(x) = 3x - 2$ atunci $A = \dots\dots\dots$

Rezolvare: $f(a) = 3a - 2 = 0 \Rightarrow a = \frac{2}{3}$; $f(a) = \sqrt{3} \Rightarrow a = \frac{\sqrt{3} + 2}{3}$;

$f(a) = 4 \Rightarrow a = 2$

$A = \left\{ \frac{2}{3}, \frac{\sqrt{3} + 2}{3}, 2 \right\} .$

8. Se consideră funcția $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = 6x - 5$.

a) Soluția ecuației $f(x-2) = 1$ este egală cu.....-;

b) Soluțiile ecuației $f(x) = x^2$ sunt.....;

c) Suma $f(1) + f(2) + f(3) + \dots + f(50)$ este egală cu .....

d) Numărul $a \in \mathbb{R}$ pentru care $f(f(a)) = 37$ este.....;

e) Soluțiile în $\mathbb{Z}$ ale ecuației $f^2(x) - 8f(x) + 7 = 0$ sunt .....

f) Lungimea segmentului AB unde $A(m, 1)$ și $B(2, n)$ sunt puncte ale graficului lui f este.....

Rezolvare:

a) $f(x-2) = 1 \Leftrightarrow 6(x-2) - 5 = 1 \Rightarrow x = 3$;

- b) $f(x)=x^2 \Leftrightarrow x^2-6x+5=0 \Rightarrow x=1$ sau $x=5$;
- c) $f(1)+f(2)+f(3)+\dots+f(50)=6(1+2+3+4+\dots+50)-5\cdot 50=3\cdot 50\cdot 51-5\cdot 50=50(153-5)=7400$.
- d) $f(f(a))=37 \Leftrightarrow 6(6a-5)-5=37 \Rightarrow a=2$.
- e) $f^2(x)-8f(x)+7=0 \Leftrightarrow f(x)=1 \Rightarrow 6x-5=1 \Rightarrow x=1$ sau $f(x)=5 \Leftrightarrow 6x-5=7 \Rightarrow x=2$.
- f) $A(m,1) \in G_f \Leftrightarrow f(m)=1 \Rightarrow 6m-5=1 \Rightarrow m=1$;
 $B(2,n) \in G_f \Leftrightarrow f(2)=n \Rightarrow 12-5=n \Rightarrow n=7. \Rightarrow A(1,1), B(2,7)$
 $\Rightarrow AB=\sqrt{(2-1)^2+(7-1)^2}=\sqrt{37}$

9. Fie $f:\mathbb{R}\rightarrow\mathbb{R}$, cu proprietatea $f(x\cdot y)=f(x)+f(y)$. Să se calculeze $f(2007)$.

Rezolvare:

Pentru $x=y=0 \Rightarrow f(0)=2f(0) \Leftrightarrow f(0)=0$; Fie $y=0$ și $x \neq 0$
 $\Rightarrow f(0)=f(x)+f(0) \Rightarrow f(x)=0, \forall x \in \mathbb{R} \Rightarrow f(2007)=0$.

10. Trei numere naturale consecutive a,b,c au proprietate $a\cdot b+b\cdot c+c\cdot a=146$; Să se calculeze suma $a+b+c$.

Rezolvare:

Fie cele trei numere de forma $a, a+1, a+2$ Atunci
 $a\cdot b+b\cdot c+c\cdot a=146 \Leftrightarrow a(a+1)+(a+1)(a+2)+(a+2)a=146$
 $\Leftrightarrow 3a^2+6a+2=146 \Leftrightarrow 3a^2+6a-144=0 \Rightarrow a=6$.

Numerele sunt 6,7,8 iar suma lor este 21.

11. Să se determine numerele întregi a , astfel încât numărul $a^2+7a+10$ să fie pătratul unui alt număr întreg.

Rezolvare:

Fie $k \in \mathbb{Z}, a, i, a^2+7a+10=k^2 \Leftrightarrow 4a^2+28a+40=4k^2 \Leftrightarrow$

$$4a^2+28a+49-9=4k^2$$

$$\Leftrightarrow (2a+7)^2-(2k)^2=3^2 \Rightarrow (2a+7-2k)\cdot(2a+7+2k)=9 \Rightarrow$$

Cum divizorii lui 9 sunt $\{\pm 1, \pm 3, \pm 9\} \Rightarrow$

$$\begin{cases} 2a + 7 - 2k = |1|9| - 1| - 9|3| - 3 \\ 2a + 7 + 2k = |9|1| - 9| - 1|3| - 3 \end{cases}$$

$$4a + 14 = 10, 10, 10, -10, -10, 6, -6 \Rightarrow$$

$$a = -1, -1, -6, -6, -2, -5$$

$$\Rightarrow a \in \{-6, -5, -2, -1\}.$$

12. Să se arate că numărul:

$$\frac{\sqrt{116 + \sqrt{2007}} - \sqrt{116 - \sqrt{2007}}}{\sqrt{2}} \text{ este rațional.}$$

Rezolvare:

Notăm numărul dat cu k . Prin ridicare la puterea a doua rezultă:

$$116 - \sqrt{(116 + \sqrt{2007})(116 - \sqrt{2007})} = k^2 \Leftrightarrow$$

$$116 - \sqrt{116^2 - 2007} = k^2 \Leftrightarrow$$

$$116 - \sqrt{11449} = k^2 \Rightarrow k^2 = 9 \Rightarrow k \in \{-3, 3\}.$$

Așadar, k este număr rațional.

GEOMETRIE

1. Să se arate că suma distanțelor de la un punct oarecare din interiorul unui tetraedru regulat la fețele sale este egală cu înălțimea tetraedrului.

Rezolvare :

Fie P un punct în interiorul tetraedrului ; $\Rightarrow V_{VABC} = V_{PVAB} + V_{PABC} + V_{PVBC} + V_{PVAC} = 1/3 \cdot S (d_1 + d_2 + d_3 + d_4)$, unde :

- S – aria unei fețe ;
- d_i – distanța de la P la una din fețe.

Cum : $V_{VABC} = (S \cdot V_0) / 3 \Rightarrow$

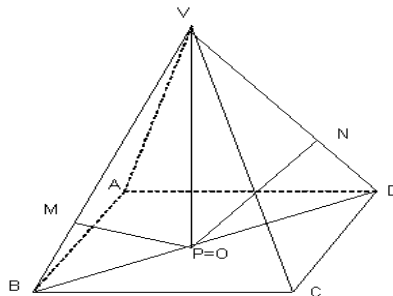
$$\Rightarrow V_0 = d_1 + d_2 + d_3 + d_4$$

2. Fie VABCD o piramidă patrulateră regulată având muchia bazei de 4 și muchia laterală de $2\sqrt{5}$. a) Să se calculeze aria secțiunii axiale VBD.

b) Să se afle $\sin(\widehat{BVD})$.

c) Să se determine poziția unui punct P, interior diagonalei BD , astfel încât ducând din acest punct perpendicularele PM respective PN pe două muchii laterale opuse , să se formeze un segment MN având lungimea cea mai mică și să se calculeze aceasta.

Rezolvare:

$$a) A_{BVD} = \frac{BD \cdot VO}{2} = \frac{4\sqrt{2} \cdot 2\sqrt{3}}{2} = 4\sqrt{6}$$

$$A_{BVD} = \frac{VB \cdot VD \cdot \sin \hat{BVD}}{2} =$$

$$b) \frac{2\sqrt{5} \cdot 2\sqrt{5} \cdot \sin \hat{BVD}}{2} \Rightarrow$$

$$\sin \hat{BVD} = \frac{8\sqrt{6}}{20} = \frac{2\sqrt{6}}{5}$$

c) Singurul punct pentru care MN este este minim este atunci când punctul P coincide cu O, centrul bazei. Se ia P un punct arbitrar pe BD și se duc perpendicularele PM pe VB și PN pe VD. Atunci patrulaterul VMPN este inscriptibil deoarece suma unghiurilor M și N este 180° . Rezultă

$$\sin \hat{BVD} = \sin \hat{MPN} \quad (1) \quad \text{și} \quad \hat{PMN} \equiv \hat{PVN}$$

$$\Rightarrow \sin \hat{PMN} = \sin \hat{PVN} = \frac{PN}{VP} \quad (2)$$

$$A_{PMN} = \frac{PM \cdot MN \cdot \sin \hat{PMN}}{2} = \frac{PM \cdot PN \cdot \sin \hat{MPN}}{2} \quad (3)$$

$$\text{Din (1) și (3) rezultă: } PM \cdot MN \cdot \frac{PN}{VP} = PM \cdot PN \cdot \sin \hat{BVD}$$

$$\Rightarrow MN = VP \cdot \sin \hat{BVD}$$

MN este minimă când VP este minimă, așadar VP coincide cu VO, înălțimea piramidei.

$$\Rightarrow MN = 2\sqrt{3} \cdot \frac{2\sqrt{6}}{5} = \frac{12\sqrt{2}}{5}$$

3. Fie $VABCD$ o piramidă patrulateră regulată având muchia laterală $VA=4\sqrt{5}$ cm și muchia bazei $AB=8$ cm. Se cere:

- aria totală și volumul piramidei;
- măsura unghiului format de o muchie laterală cu planul bazei;
- măsura unghiului format de o față laterală cu planul bazei;
- sinusul unghiului format de două fețe laterale opuse;
- Distanța de la centrul bazei la o față laterală;
- lungimea segmentului determinat de centrele de greutate a două fețe laterale opuse;
- sinusul unghiului determinat de două fețe alăturate;

Rezolvare:

a) Fie M mijlocul lui AB ; Din Teorema lui Pitagora aplicată în

$$\Delta VAM \text{ obținem } VM = \sqrt{VA^2 - AM^2} = \sqrt{(4\sqrt{5})^2 - 4^2} = 8 \text{ cm};$$

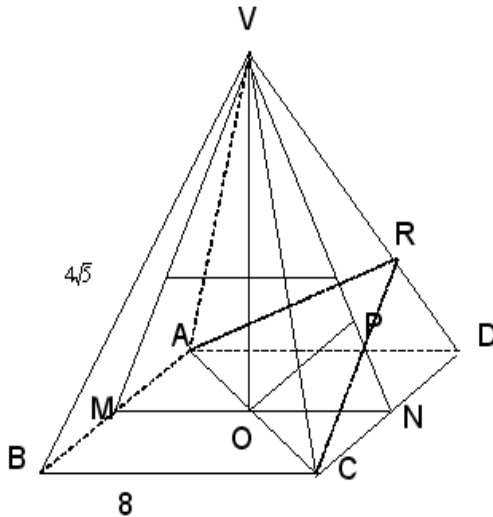
$$\Rightarrow A_l = \frac{P_b \cdot a_p}{2} = \frac{4AB \cdot VM}{2} = 128 \text{ cm}^2.$$

$$A_t = A_l + A_b = 128 + 64 = 192 \text{ cm}^2$$

VO este înălțime în triunghiul echilateral $VMN \Rightarrow VO$

$$= \frac{l\sqrt{3}}{2} = \frac{8\sqrt{3}}{2} = 4\sqrt{3} \text{ cm};$$

$$V = \frac{A_b \cdot h}{3} = \frac{64 \cdot VO}{3} = \frac{64 \cdot 4\sqrt{3}}{3} = \frac{256\sqrt{3}}{3} \text{ cm}^3;$$

b) VA formează cu (ABC) unghiul $\widehat{VAO}$. Cum $AO = \frac{AC}{2} = \frac{8\sqrt{2}}{2} = 4\sqrt{2} \Rightarrow$

$$\operatorname{tg}(\widehat{VAO}) = \frac{VO}{AO} = \frac{4\sqrt{3}}{4\sqrt{2}} = \frac{\sqrt{6}}{2};$$

c) Cum $\triangle VMN$ este echilateral $\Rightarrow m(\widehat{VNO}) = 60^\circ$;

d) Unghiul format de planele VAB și VDC este unghiul determinat de înălțimile celor două triunghiuri și are măsura de

$$60^\circ, \Rightarrow \sin 60^\circ = \frac{\sqrt{3}}{2};$$

e) Vom calcula distanța de la centrul bazei, O, la planul VDC.

Fie $P \in VN$ astfel încât $OP \perp VN$ (1)

Evident că $CD \perp (VON) \Rightarrow OP \perp CD$ (2)

Din (1) și (2) $\Rightarrow OP \perp (VDC)$

$$\Rightarrow d(O, (VDC)) = OP = \frac{VO \cdot ON}{VN} = \frac{4\sqrt{3} \cdot 4}{8} = 2\sqrt{3} \text{ cm};$$

f) Unind centrele de greutate a două fețe opuse se formează două triunghiuri asemenea în care raportul de asemănare este egal cu $\frac{2}{3}$. Fie G_1G_2 segmentul determinat de centrele de

greutate $\Rightarrow$

$$\frac{G_1G_2}{MN} = \frac{2}{3} \Rightarrow G_1G_2 = \frac{16}{3} \text{ cm.}$$

g) Fie $AR \perp VD$ și $CR \perp VD$. Cum triunghiurile VAD și VDC sunt isoscele $\Rightarrow AR$ și CR sunt congruente $\Rightarrow$ triunghiul ARC este isoscel;

Cum $VD \perp (ARC)$ și $OR \subset (ARC) \Rightarrow OR \perp VD \Rightarrow OR$ este înălțime în triunghiul ARC ;

$$\text{În } \triangle VOD \text{ dreptunghic, } OR = \frac{VO \cdot OD}{VD} = \frac{4\sqrt{3} \cdot 4\sqrt{2}}{4\sqrt{5}} = \frac{4\sqrt{30}}{5}$$

$$\Rightarrow A_{ARC} = \frac{AC \cdot OR}{2} = \frac{8\sqrt{2} \cdot 4\sqrt{30}}{2 \cdot 5} = \frac{32\sqrt{15}}{5}; \text{ Pe de altă parte,}$$

$$A_{ARC} = \frac{AR \cdot RC \cdot \sin \hat{R}}{2} \quad (*)$$

Mai rămâne să aflăm lungimea segmentelor AR și RC care se află din triunghiul isoscel VDC , scriind aria sa în două moduri:

$$A_{VDC} = \frac{CD \cdot VN}{2} = \frac{VD \cdot CR}{2} \Rightarrow \frac{8 \cdot 8}{2} = \frac{4\sqrt{5} \cdot CR}{2} \Rightarrow CR = \frac{16\sqrt{5}}{5} = AR;$$

$$\text{Din relația } (*) \frac{32\sqrt{15}}{5} = \frac{(16\sqrt{5})^2 \sin \hat{R}}{5^2 \cdot 2} \Rightarrow \sin \hat{R} = \frac{\sqrt{15}}{4};$$

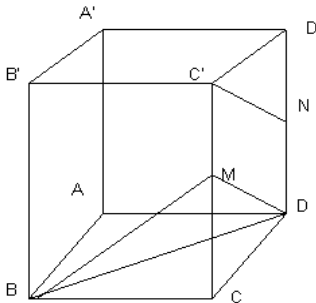
Observații:

- O altă cerință a problemei putea fi determinarea măsurii unghiului dintre dreptele AC și VD care se determină ușor din punctual g) unde s-a arătat că $VD \perp (ARC) \Rightarrow VD \perp AC$, rezultând că dreptele fac un unghi de 90° între ele;
- Deesemenea se poate cere determinarea unui punct Q și a raportului $\frac{VQ}{QD}$, astfel încât aria triunghiului AQC să fie minimă, aceasta având loc atunci când Q coincide cu R, deoarece atunci distanța $OQ = OR$ este minimă; $VQ = VR$ se află din triunghiul dreptunghic VOR.

4. În prisma patrulateră regulată ABCDA'B'C'D', cu muchia bazei de 6 cm, se ia M respectiv N mijloacele muchiilor CC' respectiv DD'. Știind că dreptele BM și C'N formează între ele un unghi de 60° , să se afle muchia laterală.

Rezolvare:

$C'N \parallel MD \Rightarrow$ triunghiul MBD este isoscel cu măsura unghiului M de 60° , rezultă că este chiar echilateral.

$BD = 6\sqrt{2} = MB = MD$, Din triunghiul dreptunghic BCM $\Rightarrow MC = 6$.

Așadar, lungimea muchiei laterale este $CC'=12$.

5. În cubul ABCDA'B'C'D', cu muchia de 4 cm se cere distanța de la punctul A la planul A'BC.

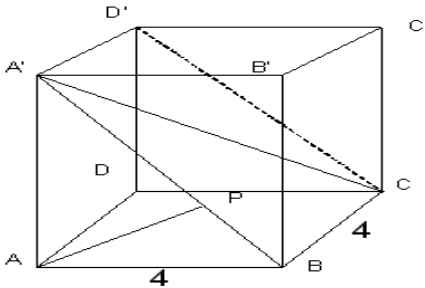
Rezolvare:

Se duce AP perpendicular pe A'B.

Evident din $BC \perp AB, BC \perp A'B \Rightarrow$

$(A'AB) \perp (A'BC) \Rightarrow AP \perp (A'BC)$

$$d(A, (A'BC))=AP=\frac{AA' \cdot AB}{A'B} = 2\sqrt{2}.$$

6. Un paralelipiped dreptunghic are dimensiunile direct proporționale cu numerele $\sqrt{2}$, $\sqrt{8}$, 3 și volumul de $648\sqrt{2}$. Să se afle lungimea diagonalelor paralelipipedului.

Rezolvare:

Fie a,b,c dimensiunile paralelipipedului, atunci:

$$\frac{a}{\sqrt{2}} = \frac{b}{\sqrt{8}} = \frac{c}{3} = k \Rightarrow a = \sqrt{2}k, b = \sqrt{8}k, c = 3k.$$

$$V = abc; 648\sqrt{2} = 12k^3 \Rightarrow k = 3\sqrt{2} \Rightarrow a = 6, b = 12, c = 9\sqrt{2}.$$

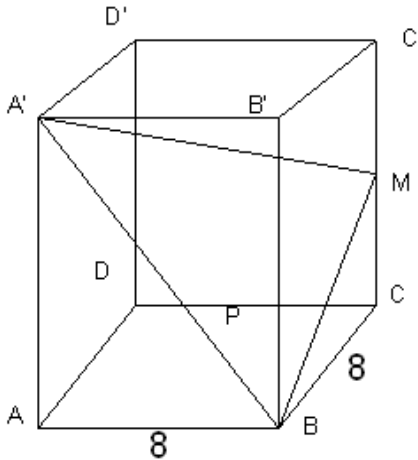
Atunci lungimea diagonalei este:

$$D = \sqrt{a^2 + b^2 + c^2} = 3\sqrt{38}.$$

7. În cubul ABCDA'B'C'D' cu muchi de 8 cm se ia M mijlocul lui CC'. Să se determine cosinusul unghiului format de planele A'BM și ABC.

Rezolvare:

Se va aplica formula ariei proiecției unui triunghi pe un plan:

$S' = S \cdot \cos \alpha$ (*), unde S' este aria proiecției, S este aria triunghiului care se proiectează.

$$A_{ABC} = A_{A'BM} \cos \alpha$$

$$A'B = 8\sqrt{2},$$

$$A_{ABC} = 32,$$

Se duce o paralelă prin M la BC care este perpendiculară pe BB' în punctul N (N este mijlocul lui BB'), iar din N se duce o perpendiculară pe $A'B$ în P. Conform teoremei celor trei perpendiculare rezultă că MP este perpendiculară pe $A'B$. Așadar triunghiul BPN este asemenea cu $BB'A'$.

Rezultă $PN=2\sqrt{2}$. Cum MN este 8, atunci cu T lui Pitagora obținem: $MP^2=MN^2+PN^2 \Rightarrow$

$$MP=6\sqrt{2}. \quad A_{A'B'M} = \frac{A'B \cdot MP}{2} = \frac{8\sqrt{2} \cdot 6\sqrt{2}}{2} = 48 \quad \text{Din relația (*)}$$

rezultă

$$\cos\alpha = \frac{32}{48} = \frac{2}{3}.$$

8. În paralelipipedul dreptunghic ABCDA'B'C'D' se cunosc muchiile bazei $AB=2\sqrt{5}$ și $BC=4\sqrt{5}$, iar aria sa totală este 70. Se cere tangenta unghiului făcut de AO' cu planul BDB' unde O' este centrul bazei de sus.

Rezolvare:

$$A_t = 2(ab+ac+bc)$$

Din $A_t=70 \Rightarrow$ înălțimea paralelipipedului este $\sqrt{5}$.

Ducem $AE \perp BD$, $E \in BD$, AE înălțime în $\triangle ABD$, $AE=4$, O-centrul bazei ABCD $\Rightarrow \triangle AEO'$ dreptunghic în E

$$\Rightarrow \text{tg}(O'A, (BDB')) = \text{tg}(AO' \hat{=} E) \Rightarrow \frac{AE}{EO'} = \frac{4}{3}$$

PROBLEME PROPUSE

Operații cu numere întregi

$$1) (5 - 23) - (-11 + 13 + 2 - 14);$$

$$2) 36 : (-2) + 4 \cdot (-9) - 45 : (-15) + 3 \cdot (-10) : (-15);$$

$$3) 5 \cdot (-6) - 4 \cdot (-2) + 6 \cdot (+7) - 3 \cdot (-15);$$

$$4) 5^3 \cdot 5^8 : (-25)^5 - (2^5 \cdot 3^5) : (-6)^5 + (16)^3 : (-8)^3;$$

$$5) 24 : \{ [30 + (-6) \cdot (-5)] \div 60 + 2 \} + 15 : [(-3) \cdot (-1)];$$

$$6) [(-4)^2 \cdot (-8)^4 \cdot 16^4] : (8^5)^2;$$

$$7) (5^{30} \cdot 5^{20})^4 - (-5)^{60} \cdot (-5)^{40} \cdot (-5)^{30} \cdot (-5)^{70};$$

$$8) (11^2 - 1)(16^2 - 1) : (2 \cdot 3 \cdot 5)^2;$$

$$9) (-2)^{2007} : 2^{2005} - 10 \cdot \{ -2 - 2 \cdot [(-4)^5 : 4^4 - 2] \};$$

$$10) \{ 2^5 \cdot [(3 \cdot 2)^2 : 2^2 + 2^6] \} \div (2^2 \cdot 5)^2;$$

$$11) 1 + 2 + 3 + 4 + \dots + 2006 + 2007;$$

$$12) 2 + 4 + 6 + \dots + 2004 + 2006;$$

$$13) 1 + 3 + 5 + 7 + \dots + 2005 + 2007;$$

$$14) 2 + 2^2 + 2^3 + \dots + 2^{2006} + 2^{2007};$$

$$15) (2^{2007} - 2^{2006} - 2^{2005}) : (-8)^{668};$$

$$16) (2^{333} + |2^{333} - 3^{222}|) : (-9)^{111};$$

$$17) 2^{2007} - (2^{2006} + 2^{2005} + \dots + 2 + 1);$$

$$18) (9^3 - 3^9) \cdot (8^4 - 4^8) \cdot (2^4 - 4^2);$$

$$19) (-3) \cdot \{ -5 + 3 \cdot [(-6) \cdot (+2) + (-5) \cdot (-6) + (-2)] - (-3) \};$$

$$20) -12 + 12 \cdot \{ 13 - 13 \cdot [-5 - (-2) \cdot (-3)] - 6 \};$$

- 21) $\left[(-3)^{11}\right]^2 : \left[(3^{12})^{10} \cdot (-3)^9\right] - (-4)^{12} \div (-8)^7 : (-2)^2$;
- 22) $(-2)^{100} : \left[16^{25} : 2^4 : (-10+8)^{26} \cdot 2^8 \cdot (-2)^{62}\right]$;
- 23) $\{(-18) : (-6) \cdot (-2) - (-3) \cdot [20 + (-4) \cdot (-5)]\} - (-57)$;
- 24) $\left[(-2)^{46} - (-2)^{45} + (-2)^{44}\right] : [7 \cdot (-2)^{44}]$;
- 25) $(-1)^0 \cdot 1 + (-1)^1 \cdot 2 + (-1)^2 \cdot 3 + (-1)^3 \cdot 4 + \dots + (-1)^{2005} \cdot 2006 + (-1)^{2006} \cdot 2007$;
- 26) $\left[(-2)^{-2} - (-2^{-2}) - (-2^{-1})\right] : [2^{-2} + (-2)^{-2} + 2^{-1}]$;
- 27) $10^{10} - 11 \cdot 10^9 + 11 \cdot 10^8 - 11 \cdot 10^7 + \dots + 11 \cdot 10^2 - 11 \cdot 10 + 11 - 1$;
- 28) $2007^2 - 2007^2 \div (2^{2007} - 2^{2006} - 2^{2005} - \dots - 2^1 - 2^0)$;
- 29) $5^{2008} - 5^{2007} - 5^{2006} - 19 \cdot 25^{1003}$;

30) Să se compare numerele:

a) 3^6 cu 3^2 ;	b) 7^{100} cu 7^{200} ;	c) 10^{23} cu 5^{23} ;
d) 3^{30} cu 2^{45} ;	e) 2^{48} cu 3^{32} ;	f) 2^{51} cu 3^{34} ;
g) 2^{107} cu $5^{46} \cdot 5^{45}$;	h) $(-3)^{75}$ cu $(-2)^{125}$;	i) 25^{100} cu 125^{49} ;
j) $(-2)^{40}$ cu $(-16)^{10}$;	k) $(5^4)^5$ cu 5^{2^2} ;	l) $(-2)^{71}$ cu $(-3)^{71}$.

Mulțimea numerelor raționale

$$1) 0,(7) : \frac{1}{49} + 2,(3) + \left(\frac{2007}{2006}\right)^0;$$

$$2) \left[\left(\left(1,(3) - \frac{1}{3} \right)^2 \div (0,5)^2 \right) \right] : 3 + 0,(6) : \frac{1}{2};$$

$$3) (9 : 0,15 + 1 : 0,2) : 0,01;$$

$$4) 0,0(6) + \frac{15}{64} \cdot 1,28 - 2[0,125 - 0,08(3)];$$

$$5) \frac{1}{100} \div (0,01)^2 - \left(\frac{7}{10}\right)^3 : (0,7)^2 \cdot \frac{10}{7} + 2;$$

$$6) [0,4 \cdot 3,(3) - 1] : 0,(5) + 0,1;$$

$$7) \frac{\left(3\frac{1}{9} : 3\frac{4}{9} + \frac{3}{31} \right) : \frac{1}{4} - 3 \cdot \frac{2}{7}}{\left(6\frac{3}{5} : 1\frac{3}{8} - 3\frac{4}{5} \right) : \frac{1}{2}};$$

$$8) [1,(6) + 0,25] : 1,91(6)$$

$$9) \left[\left(2\frac{3}{4} \right)^5 \cdot \left(\frac{22}{8} \right)^3 \cdot \left(\frac{11}{4} \right)^7 \right] : \left[2,75^4 \cdot \left(1 + 1\frac{3}{4} \right)^{10} \right];$$

$$10) \frac{2}{3} + \frac{7}{5} + \frac{4}{15};$$

$$11) \frac{3}{7} + \left(-\frac{13}{14} \right) + \left(-\frac{1}{2} \right);$$

$$12) 23,56 + 5 - 63,64 - 0,56 + 0,04;$$

$$13) \frac{2}{3} - 2\frac{1}{2} - 1, (6) + \frac{14}{4};$$

$$14) 2,5 - 6,7 + \left[-2, (3) + \frac{2}{15} + 3,2 \right];$$

$$15) - \left| 2 - \frac{2}{3} \right| + \left| -\frac{7}{12} + \frac{3}{4} \right| + \frac{2}{6};$$

$$16) \left(-3\frac{3}{7} \right) \cdot \left(-8\frac{2}{5} \right) \cdot \frac{15}{18};$$

$$17) \left(-\frac{5}{36} \right) \cdot \left(-\frac{18}{19} \right) \cdot \left(-\frac{38}{45} \right);$$

$$18) (-0,2) \cdot (-1,4) \cdot \left(-\frac{25}{49} \right);$$

$$19) \frac{\left(-2\frac{1}{2} \right) \cdot \frac{17}{36}}{1\frac{19}{81} \cdot \left(-\frac{51}{40} \right)};$$

$$20) \left(-\frac{3}{16} \right) : \left(-\frac{5}{8} \right) : \left(-\frac{6}{4} \right);$$

$$21) (-4,5) : (-0,7) : \left(-\frac{9}{14}\right);$$

$$22) \left[\left(-\frac{3}{4}\right)^5 \right]^6 : \left(\frac{3}{4}\right)^{26};$$

$$23) \left(-\frac{1}{49}\right)^{14} \cdot \left(-\frac{1}{7}\right)^{15};$$

$$24) \left(-\frac{5}{7}\right)^{83} \cdot \left(-\frac{5}{7}\right)^{14} : \left(-\frac{5}{7}\right)^{95};$$

$$25) \left(\frac{16}{81}\right)^3 : \left[\left(-\frac{2}{3}\right)^5 \cdot \left(\frac{8}{27}\right)^2 \right];$$

$$26) \left[\left(\frac{9}{25}\right)^{19} : \left(-\frac{3}{5}\right)^{20} \cdot \left(\frac{27}{125}\right)^{12} \right]^5 : \left(-\frac{27}{125}\right)^{89};$$

$$27) \left[\left(\frac{3}{4} - 2\frac{2}{3}\right) - \left(\frac{2}{3} - \frac{5}{6}\right) \right] - \left(-\frac{7}{12}\right);$$

$$28) \frac{\frac{1}{2} - \left(-\frac{1}{3}\right) + \frac{1}{4}}{\left(-\frac{5}{6}\right) : \left(-\frac{25}{26}\right)};$$

$$29) \left(-\frac{1}{3}\right) \cdot \left\{ \left[2\frac{1}{2} - \left(-\frac{15}{11} + \frac{7}{22}\right) \right] \cdot \left(-\frac{11}{13}\right) - [-3,2 - (4,8 - 5)] \right\} + 0,2.$$

RAPOARTE ȘI PROPORȚII

1. Dacă $\frac{x}{y} = \frac{3}{5}$ atunci $\frac{3x-y}{x+y} = \dots$

2. Numerele a,b,c sunt invers proporționale cu numerele

0,(3);1/5 respectiv 5². Atunci $\frac{a+b}{b-c} = \dots$

3. Suma a trei numere este 680. Dacă se mărește primul cu 50% din el, al doilea se micșorează cu 25% din el, iar al treilea se micșorează cu 5, numerele devin egale. Cât la sută reprezintă primul număr din al treilea?

4. Dacă $\frac{a-2}{3-b} = \frac{b+3}{2+a}$, atunci suma a²+b² este egala cu...

5. Arătați că 2¹²+2¹⁰+2⁰ este pătrat perfect.

6. Fie a,b,c,d∈N, b>c. Știind că (a;b)∩(c;d)=(2;4) și (a;b)∪(c;d)=(0,6)

atunci media aritmetică a numerelor a,b,c,d este...

7. Dacă $\frac{x}{y} = 20\%$ atunci $\frac{y-x}{3x+y} = \dots\dots\dots$

8. Dacă $\frac{a}{2} = \frac{b}{5}$ și $\frac{b}{10} = \frac{c}{7}$ și a²+b²+c²=16500 atunci media aritmetică a numerelor a,b,c este...

9. Dacă $A = \{x \in \mathbb{N}^* \mid 2^{2x+3} < 612\}$ atunci probabilitatea ca un număr din A să fie par este...

10. Dacă $\frac{x}{y} = 60\%$ atunci $\frac{5x+7y}{9x-5y} = \dots$

11. Numerele pozitive x, y, z sunt invers proporționale cu $\frac{1}{3}; \frac{1}{4}; \frac{1}{5}$. Câți la sută reprezintă numărul cel mai mic din numărul cel mai mare?

12. Dacă $\frac{x+y}{y-x} = 5$ atunci $\frac{x}{y} = \dots$

13. $\frac{2^{100} - 2^{99}}{x} = \frac{2^{99} - 2^{98}}{3} \Rightarrow x = \dots$

14. Dacă 30% din lungimea unui drum reprezintă 12 km, atunci drumul are o lungime de... km.

15. Dacă $\frac{x}{5} = \frac{y}{3} \Rightarrow y$ reprezintă ...% din x
 x reprezintă ...% din y

Dacă $x=85 \Rightarrow y=\dots$

16. Dacă $\frac{a}{2} = \frac{b}{5}$ și $\frac{b}{10} = \frac{c}{7}$, $a+b+c=210$, atunci $a=\dots$ $b=\dots$
 $c=\dots$

17. Dacă $\frac{a}{2} = \frac{b}{5}$ și $\frac{b}{10} = \frac{c}{7}$ și $a^2 + b^2 + c^2 = 16500$, atunci media aritmetică a numerelor a, b, c este...

18. Numerele a, b, c sunt invers proporționale cu numerele $0,2; 0,(3); \frac{1}{2}$. Știind că suma numerelor e 160 să se afle:

a) a, b, c ;

b) cât la sută reprezintă a din c .

19. Suma a doua numere este 120. Știind ca unul din ele este cu 25% din celălalt, să se afle:

a) cele doua numere;

b) raportul dintre cel mai mic și cel mai mare.

20. $\frac{x}{y} = \frac{2}{5} \Rightarrow \frac{3x + 4y}{y} = \dots; \frac{x^2}{y^2} = \dots$

21. $\frac{x}{y} = \frac{0,3}{0,5} \Rightarrow \frac{x + y}{y} = \dots; \frac{x^2 - y^2}{y^2} = \dots$

22. $\frac{x}{y} = 5\%$, atunci $\frac{x}{5x + y} = \dots$

23. Dacă x, y, z sunt direct proporționale cu $0,5; 0,(3); 0,(6)$ și $2x - 3y + 4z = 12$, atunci $x - y + z = \dots$

23. 30% din $\frac{2 - 5x}{3 + 2x} = 4 \Rightarrow x = \dots$

ISTORICUL NOȚIUNILOR MATEMATICE

↗ **Sec. 18 î.e.n.** mesopotamienii creează primele tabele de înmulțire;

↗ **sec. 6 î.e.n.** este cunoscută asemănarea triunghiurilor de către **Thales**;

↗ **Sec. 5 î.e.n.** pitagorienii introduc noțiunile de număr prim, număr compus, numere relativ prime, numere prime perfecte;

↗ **Sec. 4 î.e.n.**

Aristotel (384-322 î.e.n) filozof grec a introdus noțiunile de perimetru, teoremă, silogism.

↗ **Sec. 3 î.e.n.**

▶ Matematicianul grec **Euclid**(330-275 î.e.n) cel care a întemeiat celebra școală din Alexandria (în 323 î.e.n) a introdus noțiunile de semidreaptă, tangentă la o curbă, puterea unui punct față de un cerc sau sferă, sau denumirile de paralelogram, poliedru, prismă, tetraedru. A enunțat teorema catetei și a înălțimii pentru un triunghi dreptunghic și a demonstrat concurența mediatoarelor unui triunghi;

▶ în prima carte din „Elementele” lui Euclid este cunoscută teorema împărțirii cu rest și „algoritmul lui Euclid” pentru aflarea c.m.m.d.c. a două numere întregi

▶ **Apolonius din Perga**(262-200 î.e.n), unul din cei mai mari geometri ai antichității introduce pentru prima dată denumirile pentru conice, de elipsă, hiperbolă, parabolă și noțiunile de focare, normale și definește omotetia și

inversiunea și dă o aproximare exactă a lui π cu patru zecimale.

► este dată aria triunghiului în funcție de laturi sau în funcție de raza cercului înscris și semiperimetru;

► **Eratostene din Cyrene**(275-195 î.e.n) introduce metoda de determinare a tuturor numerelor prime mai mici decât un număr dat, metodă cunoscută sub numele de „Ciurul lui Eratostene”

🔪 **85-168** matematicianul grec **Ptolemeu** prezintă în cartea sa „Almagest”, pe lângă vaste cunoștințe de astronomie și trigonometrie și diviziunea cercului în 360 de părți congruente și exprimarea acestora în fracții sexagesimale.

🔪 **Sec. 3** s-a dat formularea teoremei celor trei perpendiculare de către **Pappos**; acesta a mai dat și definiția conicelor precum și teorema despre volumul corpurilor de rotație

🔪 **Sec. 7**

► sunt cunoscute regulile de trei directă și inversă de către **Bragmagupta**, matematician indian;

► **Arhimede**(287-212 î.e.n) precursor al calculului integral, a determinat aria și volumul elipsoidului de rotație și ale hiperboloidului de rotație cu pânze.

🔪 **1202- Leonardo Fibonacci** (1170-1240) matematician italian introduce notația pentru fracția ordinară;

🔪 **1228-** Fibonacci introduce denumirea pentru numărul zero, precum și sistemul de numerație zecimal. Tot prin opera sa „Liber abaci” sunt introduse pentru dată în Europa numerele negative, fiind interpretate ca datorii;

🔪 **1150-** este descrisă extragerea rădăcinii pătrate și a celei cubice în cartea „Lilavati” a matematicianului indian **Bhaskara**(1114-1185), tot el prezintă și operațiile de înmulțire și împărțire cu numere negative;

- ✚ **1515**- rezolvarea ecuațiilor de gradul al treilea cu o necunoscută de către Scipio del Fero, iar mai târziu de **Niccolo Tartaglia** în 1530, și pe acelea de gradul al patrulea de Ludovico Ferrari în 1545. Acestea au fost făcute cunoscute abia în 1545 de către Girolamo Cardano(1502-1576) în lucrările sale, deși promisese autorilor lor să nu le divulge;
- ✚ **1591**-matematicianul francez **Francois Viète**(1540-1603) introduce formulele cunoscute sub numele de relațiile lui Viète;
- ✚ **1614**- inventarea logaritmilor naturali de către **John Neper**(1550-1617);
- ✚ **1637**- este introdusă noțiunea de variabilă de către **Rene Descartes**(1596-1650), cel care a introdus literele alfabetului latin pentru notații și a folosit coordonatele carteziene (definite după numele său), reducând problemele de geometrie la probleme de algebră;
- ✚ **1640**- este introdusă denumirea pentru cicloidă de către **Galileo Galilei** (1564-1642);
- ✚ **1654**- începutul creării teoriei probabilităților datorat corespondenței dintre **Pierre Fermat**(1601-1665) și **Blaise Pascal**(1623-1662) și dezvoltarea combinatoricii odată cu apariția lucrării lui Pascal, „Combinatioes”;
- ✚ **1656**- matematicianul englez **John Wallis**(1616-1703) introduce simbolul ∞ cu notațiile $\frac{1}{0} = \infty, \frac{1}{\infty} = 0$ și a denumirilor de interpolare respectiv mantisă
- ✚ **1670**- este determinat semnul sinusului și desenată sinusoida respectiv secantoida de către John Wallis);
- ✚ **1678**- este dată teorema lui Ceva de către **Ceva Giovanni**(1648-1734);
- ✚ **1679**- în „Varia opera mathematica” apărută postum, a lui Pierre Fermat(1601-1665), a fost dată „Marea

teoremă a lui Fermat”, reguli de integrare, definiția derivatei.

- ✚ **1692-** este scris primul manual de calcul integral de către matematicianul elvețian **Jean Bernoulli**(1667-1748)” *Lectiones mathematicae de methodo integralium aliisque*”, tipărit abia în 1742 și de asemenea a mai scris un manual de calcul diferențial, descoperit abia în 1920.
„Regula lui l’Hospital” este dată de către Jean Bernoulli lui Guillaume de l’Hospital pe care acesta o publică în 1696;
- ✚ **1690-** este propusă denumirea de integrală de către **Jacques Bernoulli**(1654-1705)
- ✚ **1692-** sunt descoperite proprietățile spiralei logaritmice (Jacques Bernoulli)
- ✚ **1694-** este descoperită curba numită lemniscată, caracterizată de inegalitatea $(1+x)^n \geq 1+nx$ (Jacques Bernoulli);
- ✚ **1696-1697-** introducerea calculului variațional, punerea problemei izoperimetrelor de către Jean Bernoulli.
- ✚ **1705-** este dată „Legea numerelor mari” de către Jacques Bernoulli;
- ✚ **1711-** realizarea dezvoltării în serie a funcțiilor e^x , $\sin x$, $\cos x$, $\arcsin x$, de către matematicianul englez **Isaac Newton**(1642-1727) cel care a pus bazele calculului diferențial și integral concomitent cu **Gottfried Leibniz**(1646-1716);
- ✚ **1729-** este demonstrată existența rădăcinilor complexe în număr par a unei ecuații algebrice cu coeficienți reali de către **Mac Laurin Colin**(1698-1746);
- ✚ **1731-** utilizarea sistemului de axe perpendiculare pentru a determina poziția unui obiect în funcție de cele trei coordonate;

- ✚ 1733- crearea trigonometriei sferoidale de către **Alexis Clairaut**(1713-1765);
- ✚ 1735- Matematicianul elvețian Leonhard Euler(1707-1783) introduce și calculează constanta $e = \lim(1 + \frac{1}{2} + \frac{1}{3} + \dots + \frac{1}{n} - \ln n) = 0,577215\dots, n \rightarrow \infty$;
- ✚ 1739- introducerea conceptului de integrală curbilinie de către Alexis Clairaut;
- ✚ 1746- relația lui Stewart este demonstrată de **Mathew Stewart** după ce în prealabil ea îi fusese comunicată de către Robert Simson în 1735;
- ✚ 1747
  - ▶ este enunțată problema celor trei corpuri de către Clairaut;
  - ▶ introducerea metodei multiplicatorilor nedeterminați în studiul sistemelor de ecuații diferențiale de către **Jean Le Rond D'Alembert**(1717-1783);
- ✚ 1750- **Gabriel Cramer** dă o regulă de rezolvare a sistemelor cunoscută sub denumirea de metoda lui Cramer;
- ✚ 1755- sunt puse bazele calculului variațional de către Lagrange(1736-1813) concomitent cu Euler,
- ✚ 1765- începutul creării geometriei descriptive de către **Gaspard Monge**(1746-1818);
- ✚ 1766- crearea mecanicii analitice de către **Joseph Lagrange**(1736-1813) cu enunțarea principiului vitezelor virtuale și a ecuațiilor Lagrange;
- ✚ 1767- demonstrarea iraționalității lui π de către **Heinrich Lambert**(1728-1777);
- ✚ 1768- demonstrarea existența factorului integrant la ecuațiile diferențiale de ordinul întâi de către **D'Alembert**;

- ✚ **1771-** a fost dată ecuația planului normal și formula distanței dintre două puncte din spațiu de către matematicianul francez G. Monge;
- ✚ **1775-** introducerea noțiunilor de soluție generală și soluție particulară în teoria ecuațiilor diferențiale de către **Leonhard Euler**; acesta a introdus și funcția $\varphi(n)$ - indicatorul lui Euler, precum și notațiile e , i , $f(x)$ și a creat teoria fracțiilor continue;
- ✚ **1780-** au fost introduse liniile de curbură ale suprafețelor(G. Monge);
  - ▶ sunt descoperite funcțiile automorfe de matematicianul francez **Henri Poincare**(1854-1912);
- ✚ **1785-** a fost dată ecuația planului tangent(G. Monge);
- ✚ **1796-** este dată „Teorema lui Fourier” de determinare a numărului rădăcinilor reale cuprinse într-un interval, de către Joseph Fourier(1768-183);
- ✚ **1797-** este dată formula creșterilor finite, cunoscută sub denumirea de „teorema lui Lagrange”;
- ✚ **1798-** au fost considerate cosinusurile directe ale unei drepte(G. Monge);
  - este introdus simbolul $[\cdot]$, pentru partea întreagă de către **Adrien Marie Legendre**(1752-1833) (1752-1833);
- ✚ **1807-**, 1822 sunt date seriile Fourier care au contribuit la crearea teoriei analitice a căldurii.
- ✚ **1812-** este introdusă seria hipergeometrică de către Carl Friedrich Gauss(1777-1855) matematician german, cel care a demonstrat teorema fundamentală a algebrei;
- ✚ **1816-1835-** **Augustin Cauchy**(1789-1857), fondatorul analizei matematice moderne, a enunțat criteriul de convergență al seriilor, criteriu care-i poartă numele, a dat primele teoreme de existență din teoria ecuațiilor diferențiale și al ecuațiilor cu derivate parțiale, a

introdus noțiunile de afix, modul al unui număr complex, numere conjugate, transpoziție;

✚ **1820-** introducerea noțiunii de raport anarmonic de către **Chasles Michel**(1793-1880), fondatorul geometriei proiective alături de matematicianul francez Jean Poncelet;

✚ **1822**

▶ introducerea funcțiilor Bessel de către **Friedrich Bessel**;

▶ este introdusă notația pentru integrala definită

$$\int_a^b f(x)dx, \text{ de către } \mathbf{Fourier.};$$

▶ este propusă denumirea de reprezentare conformă de către Gauss;

▶ cercul lui Euler sau cercul celor nouă puncte este considerat pentru prima dată de către Charles Brianchon , Jean Poncelet și Karl Feuerbach, atribuindu-se din greșeală numele lui Euler acestei teoreme;

✚ **1823-1831-** începutul creării primei geometrii neeuclidiene de către **Janoș Bolyai**(1802-1860) concomitent și independent de cea a lui Lobacevski.

✚ **1824-**

▶ este dată denumirea de geometrie neeuclidiană de către Gauss;

▶**Niels Abel**(1802-1829) demonstrează imposibilitatea rezolvării cu ajutorul radicalilor, a ecuațiilor algebrice de grad mai mare decât patru;

✚ **1825-** Abel introduce integralele ce-i poartă numele;

✚ **1827-** este creată teoria funcțiilor eliptice de către Abel;

✚ **1828**

▶sunt introduse formele fundamentale ale suprafețelor și curbării totală a unei suprafețe(curbura Gauss) de către Gauss;

- ▶demonstrarea teoremei lui Fermat pentru $n=5$ de către matematicianul german **Dirichlet** (1805-1859);
- ↗ **1830-** este propusă denumirea de grup cu înțelesul actual de către matematicianul francez Evariste Galois(1811-1832);
- ↗ **1831-** definitivarea calculului cu numere complexe de către Gauss ;
- ↗ **1834-** introducerea noțiunii de factor de discontinuitate, referitor la integralele
- ↗ **1837-** introducerea notațiilor pentru limite laterale de către Dirichlet și a funcției care îi poartă numele, funcția Dirichlet;
W. Hamilton introduce termenul de asociativitate a unei legi de compoziție;
- ↗ **1839-** introducerea noțiunii de integrale multiple(Dirichlet);
- ↗ **1840-** este dată o formă a eliminantului a două ecuații algebrice de către **James Sylvester**(1814-1897), matematician englez;
- ↗ **1841-** descoperirea invarianților de către matematicianul irlandez George Bole (1815-1864); introducerea noțiunilor de margine inferioară și superioară ale unei funcții, de convergență uniformă de către **Weierstrass**(1815-1897);
- ↗ **1843-** descoperirea cuaternionilor de către **William Hamilton** (1805-1865);
- ↗ **1845-** „Teorema limită centrală” este dată de matematicianul rus **Pafnuti Cebâșev**;
- ↗ **1846-** Legea numerelor mari – **Cebâșev**;
▶ introducerea variabilei complexe în teoria numerelor imaginare de către D’Alembert;
- ↗ **1847**
▶este introdus calculul logic de **George Boole**, creatorul algebrei booleene;

► este introdusă noțiunea de ideal de către **Ernest Kummel**(1810-1893);

✚ **1851-** sunt introduse noțiunile de rang și semnătură a unei forme pătratice și sunt propuse noțiunile de matrice și jacobian(J. Sylvester);

introducerea suprafețelor riemann de către matematicianul german Bernhard Riemann(1826-1866), lui datorându-se studiul integralei definite.

✚ **1852-** introducerea segmentelor orientate $\overline{AB}$ de către Chasles Michael(1793-188) care a formulat și proprietățile axei radicale a două cercuri precum și a conicelor și cuadricelelor.

✚ **1853-** Kronecker(1823-1891) introduce notația $|a_{ij}| = \det(a_{ij})$;

✚ **1854-** este introdusă noțiunea de oscilație într-un punct de către Riemann care creează o nouă geometrie neeuclidiană, numită geometria sferică;

✚ **1858-** crearea calculului matriceal de către **Arthur Cayley**(1821-1895) matematician englez ;

✚ **1871 Dedekind** introduce noțiunile de corp și modul ceeace în limbajul actual exprimă noțiunile de subcorp și Z-submodul ale lui C. Tot el introduce mulțimea întregilor unui corp de numere algebrice, definind și idealele acestei mulțimi și demonstrează teorema fundamentală de descompunere unică a oricărui ideal în produs de ideale prime;

✚ **1872-**

► introducerea structurilor de subinel și modul de către **Dirichlet**;

► introducerea numerelor raționale prin tăieturi de către **Dedekind**;

- ✚ **1873- Charles Hermite**(1822-1901) demonstrează transcendența numărului $e = \lim_{n \rightarrow \infty} \left(1 + \frac{1}{n}\right)^n = 2,718281\dots$
- ✚ **1874-** este dată denumirea de subgrup de către **Sophus Lie**(1842-1899);
- ✚ **1874-1897-** crearea teoriei mulțimilor de către **Georg Cantor**(1845-1918). El a introdus noțiunile de mulțime deschisă, mulțime închisă, mulțime densă, mulțime bine ordonată, mulțime numărabilă, punct de acumulare, punct izolat, produs cartezian, reuniune, intersecție.
- ✚ **1878-** rezolvarea problemei celor patru culori pentru colorarea hărților de către Cayley;
- ✚ **1880-**sunt descoperite funcțiile automorfe de matematicianul francez **Henri Poincare**(1854-1912);
- ✚ **1882- Ferdinand Lindemann**(1852-1939) a demonstrat transcendența numărului $\pi = 3,141592\dots$; (un număr se numește transcendent dacă nu este soluția niciunei ecuații algebrice cu coeficienți raționali); tot el demonstrează imposibilitatea cvadraturii cercului cu rigla și compasul;
- 1893- H. Weber**, asociază conceptului de corp, sensul de astăzi, ca o structură cu o lege de grup aditiv și o înmulțire asociativă, distributivă și în care orice element e inversabil;
- ✚ **1897-** introducerea denumirii de inel de către **Hilbert**(1862-1943);
- ✚ **1899** -axiomatizarea geometriei de către **David Hilbert**;
- ✚ **1900-** introducerea axiomatică a numerelor întregi(**D.Hilbert**);
- ✚ **1905-** este introdusă noțiunea de distanță între două mulțimi închise de către matematicianul român **Dimitrie Pompeiu**(1873-1954);

- **1910**- este introdusă denumirea de funcțională de către **Jacques Hadamard** (1865-1963), unul din fondatorii analizei funcționale;
- **1912** -este descoperită noțiunea de derivată areolară(Pompeiu)
- **1927**-s-a stabilit formula Onicescu referitoare la geodezice dată de **Octav Onicescu**(1892-1983);
- **1928** -este introdusă funcția areolar-conjugată de către matematicianul român **Miron Nicolescu**(1903-1975);
- **1933** -introducerea funcțiilor convexe de ordin superior de către Tiberiu **Popoviciu**(1906-1975);
- **1936** -Matematicianul român **Gheorghe Mihoc**(1906-1981) dă o metodă cunoscută sub numele de metoda Schulz-Mihoc, de determinare a legilor limită ale unui lanț Markov;
- **1941** -teorema lui Moisiil referitoare la geodezicele unui spațiu riemannian este introdusă de **Grigore Moisiil**(1906-1973);
- **1944** -este introdusă în domeniul algebrei moderne noțiunea de semnătură de către matematicianul român **Dan Barbilian**(1895-1961);
- **1950** -este introdusă noțiunea de Δ - derivată de către Dan Barbilian;
- **1996** -celebra conjectură a lui Fermat este demonstrată de către **Andrew Wiles** de la institutul Isaac Newton din Cambridge.
- **2000** -este determinat cel mai mare număr prim $2^{6972593}-1$, având două milioane de cifre, obținut cu ajutorul a 20 de mii de calculatoare puse în rețea;

BIBLIOGRAFIE.

- 1: N. Mihăileanu- Istoria matematicii, vol.1, vol2., Editura științifică și enciclopedică; București, 1974/ 1981;
2. Vasile Bobancu- Caleidoscop matematic, Editura Niculesu;
3. Neculai Stanciu, 100 de probleme rezolvate. Editura Rafet;
4. Mică enciclopedie matematică, Editura Tehnică, București

Cuprins:

Breviar teoretic.....	5
Probleme – enunțuri și rezolvări	
Clasa a V-a.....	70
Clasa a VI-a.....	81
Clasa a VII-a	92
Clasa a VIII-a	116
Probleme propuse.....	133
Istoricul noțiunilor matematice.....	141

